zabierz mnie | take me home

KALEIDOSCOPE

MAGAZYN POKŁADOWY PLL LOT S.A. EGZEMPLARZ BEZPŁATNY/FREE COPY ISSN 0239-9032

POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT

lot.com

WIGILIA

Christmas Eve

STAR ALLIANCE 25 YEARS

PGE
NARODOWY

2023

skybox@pgenarodowy.pl

Rozwijaj biznes razem z nami

Zapoznaj się z ofertą długoterminowego najmu lóż VIP na PGE Narodowym

27 marca	Mecz Polska - Albania - Eliminacje Euro 2024
2 maja	Finał Fortuna Pucharu Polski
13 maja	PZM Warsaw FIM Speedway Grand Prix Of Poland
2 lipca	Koncert Harry Styles - Love on Tour 2023
16 lipca	Koncert P!NK - Summer Carnival 2023
2 sierpnia	Koncert Depeche Mode - Memento Mori World Tour 2023
26 sierpnia	Dawid Podsiadło na PGE Narodowym
7 września	Mecz Polska - Wyspy Owcze - Eliminacje Euro 2024
30 września	Roztańczony PGE Narodowy
15 października	Mecz Polska - Mołdawia - Eliminacje Euro 2024
17 listopada	Mecz Polska - Czechy - Eliminacje Euro 2024

PL

Szanowni Państwo,

grudzień w Polsce to przede wszystkim czas wyczekiwania na Boże Narodzenie. To wyjątkowe święto łączymy z zapachem choinki, tradycyjnymi dwunastoma daniami na wigilijnym stole, ale przede wszystkim z czasem spędzonym z najbliższymi. Świąteczny klimat można poczuć nieco wcześniej, odwiedzając pachnące grzanym winem i cynamonem stoiska jarmarków bożonarodzeniowych w poszukiwaniu upominków dla bliskich. Można też odkryć na nowo Wenecję, która o tej porze roku jest cicha i kameralna.

A skoro trzymają Państwo ten wyjątkowy, ostatni w tym roku egzemplarz naszego magazynu – zachęcam do przeczytania relacji z listopadowego powitania jesieni w... Chorwacji. Martinje, czyli dzień świętego Marcina, jest uroczystym zakończeniem prac w winnicach połączonym z obrzędem chrzczenia młodego wina. Obchody są dowodem na to, że ten kraj jest magiczny nie tylko latem.

Bez względu na to, którą wersję podróży Państwo wybiorą – z LOT-em grudzień będzie magiczny. Życzę Państwu spokojnych i błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia i dobrego wejścia w nowy, 2023 rok.

ENG

Dear Ladies and Gentlemen,

December in Poland is primarily the time of looking forward to Christmas. What Poles usually have in mind when they think of this unique holiday is the smell of a Christmas tree, traditional twelve dishes on the Christmas Eve table, and, above all, the time spent with family and friends. You can enjoy the festive atmosphere a bit earlier by visiting stalls in search of gifts at Christmas markets, which smell of mulled wine and cinnamon. You can also rediscover Venice, which is quiet and intimate at this time of the year.

And since you are holding this year's last issue of our magazine, I encourage you to read the article about the November welcome of autumn in... Croatia. Martinje, or St. Martin's Day, is the festive end of work in the vineyards combined with the baptism ceremony of young wine. These celebrations prove that the country is magical not only in summer.

Regardless of which destination you choose - with LOT, December will be magical. I wish you peaceful and blessed Christmas and a good start to the new 2023 year.

UA

Шановні пані та панове,

Грудень у Польщі - це, перш за все, час очікування Різдва. Це особливе свято, із запахом ялинки та традиційними дванадцятьма стравами, але перш за все, це час, який ми проводимо у родинному колі. Святковий клімат відчувається вже з початку грудня, достатньо завітати до численних ярмаркових крамничок із глінтвейном та ароматом кориці в пошуках подарунків для близьких. Ви також можете заново відкрити для себе Венецію, яка в цю пору року стає тихою та інтимною.

І оскільки Ви тримаєте в руках цей винятковий, останній у цьому році примірник нашого журналу, я запрошую Вас прочитати репортаж про листопадове привітання осені в..... Хорватії. Мартіньє, або День Святого Мартина - урочисте завершення польових робіт у поєднанні з обрядом хрещення молодого вина - доводить, що ця країна магічна не тільки влітку.

Який би варіант Ви не обрали - з LOT свята завжди будуть чарівними. Бажаю Вам спокійного і благословенного Різдва та гарного початку нового 2023 року.

Z lotniczym pozdrowieniem | Best regards | з найкращими побажаннями

Prezes PLL LOT | LOT Polish Airlines CEO | Президент LOT
Rafał Milczarski

©ARCHIWUM PLL LOT OKŁADKA: TERESSA/ADOBE STOCK

PL

Czym pachnie Wasz rodzinny dom w Wigilię? Mój kojarzy mi się z makiem, grzybami, kapustą i olejem rzepakowym, którym okrasza się ziemniaki, nadając im piękny złoty kolor. Niezmiennie na stole króluje wówczas czerwony barszcz z uszkami, ręcznie robiony makaron z makiem, kapusta z grzybami, smażony karp i marynowane śledzie. Te proste dania smakują tego dnia wyjątkowo, a czekamy na nie cały rok. Najważniejsze jednak jest rodzinne spotkanie, czas, który spędzamy na gotowaniu, rozmowach, byciu ze sobą i rytuałach, które pielęgnujemy, jak chociażby wspólnym układaniu puzzli – im trudniejsze, tym większa zabawa.

Każda rodzina ma swoje ukochane dania wigilijne i swoje rodzinne tradycje, które różnią się w różnych krajach. I tak w Niemczech podaje się pieczoną gęś nadziewaną jabłkami, orzechami i innymi dodatkami. Ten zwyczaj pochodzi jeszcze z czasów średniowiecza, a najstarszy przepis na to danie znalazł się w książce *Das Buch von guten Speise* z 1350 r. Z kolei Brytyjczycy nie wyobrażają sobie świąt bez puddingu z dodatkiem suszonych owoców. Włosi – bez panettone, drożdżowej baby pieczonej specjalnie na tę okazję. Portugalczycy mają swoje bacalhau, czyli dorsza podawanego na setki sposobów, a nasi ukraińscy sąsiedzi – kutię, czyli popularny także u nas deser z pszenicy, maku i miodu z bakaliami.

W tym świątecznym wydaniu *Kaleidoscope* zabierzemy Państwa w podróż po kulinarnych tradycjach bożonarodzeniowych na świecie, a w odpowiedni nastrój mamy nadzieję wprowadzimy świątecznymi jarmarkami, z których słynie Europa. Święta to czas szczególny, radosny i piękny. Wszystkim Państwu – w imieniu redakcji *Kaleidoscope* – takich właśnie świąt życzymy.

ENG

What does your family home smell like on Christmas Eve? Mine reminds me of poppy seeds, mushrooms, cabbage and rapeseed oil, which is added to potatoes, giving them a beautiful golden colour. Red borscht with ravioli, handmade pasta with poppy seeds, cabbage with mushrooms, fried carp and marinated herring always dominate the Christmas table. These simple dishes taste special on this day and we await them all year long. The most important, however, is the family meeting, the time we spend cooking, talking, being with each other and the rituals we cherish, such as putting together puzzles - the more difficult the more fun. Every family has its favourite Christmas Eve dishes and its own family traditions, which also differ from country to country. And so, in Germany, baked goose stuffed with apples, nuts and other igredients is served. This custom dates back to the Middle Ages, and the dish's oldest recipe was found in the book *Das Buch von guten Speise* from 1350. In turn, the British cannot imagine Christmas without pudding with dried fruit, and the Italians without panettone, a yeast cake baked especially for this occasion. The Portuguese have their own bacalhau, i.e. cod served in hundreds of ways. And our Ukrainian neighbours - kutia, a dessert made of wheat, poppy seeds and honey with nuts, also known in our country. In this Christmas issue of *Kaleidoscope*, we will take you on a journey through the culinary traditions of Christmas around the world, and we hope to put you in the festive mood by taking you to Christmas markets, which Europe is famous for. Christmas is a special, joyful and beautiful time and on behalf of the *Kaleidoscope* editorial office I wish you all happy holidays.

Agnieszka Franus

redaktor naczelna | editor in chief
Agnieszka Franus

AVIATOR
SWISS MADE WATCHES
NIEDZIELA
PONIEDZIAŁEK
WTOREK
ŚRODA
CZWARTEK
PIĄTEK
SOBOTA
AVIATOR
PZL-ASz 62
Historia Polskiego Lotnictwa
Nr ref. V.3.36.2.294.4 PL
DAY-DATE
MECA-41
Douglas
-Polish Edition -
AVIATOR
ρ-GĘSTOŚĆ POWIETRZA
L-SIŁA NOŚNA
WODOSZCZELNOŚĆ 100 M
Cl-WSPÓŁCZYNNIK SIŁY NOŚNEJ
SUPER-LUMINOVA
SKRZYDŁA
S-POWIERZCHNIA
v-PRĘDKOŚĆ LOTU
POLSKA
EDYCJA
SWISS MADE
Cd-WSPÓŁCZYNNIK SIŁY OPORU
SZKŁO SAFIROWE
ANTYREFLEKSYJNE
P-SIŁA CIĄGU SILNIKA
POLJOT EURO
Oficjalny dystrybutor • Igańska 24
Warszawa • 04-087 • Polska
T: +48 22 879 97 93 • sklep@poljot.com.pl
Lista salonów na www.poljot.com.pl
SWISS MADE

TRAVEL

10 Dlaczego warto odwiedzić Toronto
Why? Toronto

16 Podróż życia: Wenecja
Journey of a lifetime: Venice

26 Dlaczego warto odwiedzić Dubaj
Why? Dubai

32 Inspiracje: jarmarki świąteczne w Niemczech
Inspirations: Christmas fairs in Germany

40 Polska: Kujawsko-Pomorskie
My Poland: Kuyavian-Pomeranian

INTERVIEW

48 Grzegorz Piątek

WHATS' ON

60 Wydarzenia kulturalne
Cultural events

TRENDS

68 Kuchnia chorwacka
Croatian cuisine

76 Wigilia dookoła świata
Christmas Eve around the world

84 Must have: prezenty świąteczne
Christmas presents

92 Must have: dodatki
Accessories

94 Good address: strefa prestiżu
Prestige zone

©LAURA BIELAK, KRZYSZTOF TOWSTJENKO, SHUTTERSTOCK, ISTOCK, ADOBE STOCK, M.P.

KALEIDOSCOPE

tel. 22 360 38 00,
e-mail: kaleidoscope@burdamedia.pl
redaktor naczelna: **Agnieszka Franus**
redaktor prowadząca: **Agnieszka Michalak**
dyrektor artystyczny: **Grzegorz Komorowski**
fotoedycja, teksty: **Magdalena Rudzka**
korekta: **Tomasz Cholaś**
DTP: **Krzysztof Stypułkowski**
red. wersji angielskiej: **Anna Górniak, Stephen Canty**
red. wersji węgierskiej: **Róbert Rakovics**
produkcja: **Stanisław Siemiński**
koordynator LOT: **zespół Biura Komunikacji**

BurdaMedia Polska

Wydawnictwo:
Burda Media Polska sp. z o.o.
ul. Marynarska 15, 02-674 Warszawa,
tel. 22 360 38 00 www.burdamedia.pl

ZARZĄD
Interim Chief Executive Officer
Maciej Klepacki
Chief Financial Officer
Przemysław Kłobut
Chief Commercial Officer
Michał Helman

Sales Director
Katarzyna Nowakowska
t. +48 692 440 088
Dyrektor Dystrybucji i Obsługi Klienta / Director of Distribution and Subscriptions
Tomasz Kałuża

REKLAMA:
Burda Media Polska sp. z o.o.
Sekretariat Biura Reklamy / Advertising Secretariat
Tel. 022 360 36 03, fax. 22 360 39 80,
e-mail: reklama@burdamedia.pl

Dyrektor Biura Reklamy
Head of Advertising Team of Corporate Media
Żaneta Lis-Stryczewska
t. +48 664950424
e-mail: zaneta.lis@burdamedia.pl

HOTEL BRISTOL
WARSAW

Keep the magic of Christmas alive in the legendary interiors of Hotel Bristol, Warsaw
Poczuj magię świąt w legendarnym warszawskim Hotelu Bristol

@hotelbristolwarsaw
Hotel Bristol, a Luxury Collection Hotel, Warsaw I Krakowskie Przedmieście 42/44, Warsaw

BANK PEKAO S.A. POKAZAŁ NFT W METAVERSE

Bank Pekao S.A. zaprezentował NFT z pracami plakacistki Kai Renkas w Galerii PeoPay w metaverse. Stokenizowane kompozycje artystki, wykonane z okazji 25-lecia Bankowości Prywatnej Banku Pekao S.A., znalazły się w wirtualnej przestrzeni ESKA World.

Bank Pekao S.A. wspólnie z Radiem ESKA i firmą Veles Production stworzył wirtualną galerię w pierwszym polskim środowisku metaversowym ESKA World. W dwóch wirtualnych pomieszczeniach galerii, prezentowane są stokenizowane prace Kai Renkas ukryte pod kodami QR. Użytkownicy eksplorujący ESKA World, mają też dostęp do zanimowanych prac Kai Renkas i gry interaktywnej, bazującej na rozszerzonej rzeczywistości.

– Jako pierwsi wśród uniwersalnych instytucji finansowych na świecie stokenizowaliśmy sztukę. Nasze wejście do świata metaverse, które jest nierozerwalnie związane z NFT, to naturalna kontynuacja tego działania. Obecność w świecie ESKAVERSE to efekt konsekwentnego podążania za najnowszymi trendami, które wpisują się w naszą strategię – wyjaśnia Jarosław Fuchs, wiceprezes Banku Pekao S.A.

Projekt jest kolejnym z cyklu działań art brandingowych Banku Pekao S.A., opartych na współpracy z artystami. Kaja Renkas to uznana artystka tworząca plakaty, okładki książek i animacje. Pokazuje też swoje prace w rozszerzonej rzeczywistości. Artystka przygotowała dla Banku Pekao S.A. cykl prac „Żubr na Wall Street". Dodatkowo stworzyła na bazie prac animacje wykorzystujące poetykę kolażu.

– Wychodząc od tradycyjnego plakatu stworzyłam kompozycje, które swoje rozwinięcie mają w wirtualnej rzeczywistości. Ich stokenizowanie pozwoliło na pójście o krok dalej, w stronę świata metaverse. Wciąż jestem jednak wierna swojej stylistyce kolażowej – komentuje Renkas.

Wystawa w metaverse będzie miała także swój odpowiednik w świecie realnym. W siedzibie Banku Pekao S.A., zostanie ustawiona ekspozycja multimedialna. Na ekranach pojawią się ożywione postacie z plakatów Kai Renkas. Goście będą mogli również zagrać w tę samą grę, która udostępniona jest w ESKA World.

Tokenizacja prac Kai Renkas to już druga przygoda banku z NFT. Wcześniej Bank Pekao S.A. stokenizował elementy kompozycji malarskiej Rafała Bujnowskiego i powiązał je z 440 kartami płatniczymi Unique wprowadzonymi wspólnie z Mastercard. Więcej szczegółowych informacji na temat tego projektu dostępne jest na stronie internetowej *https://www.pekao.com.pl/unique*. Za tokenizację kart odpowiedziana była firma SmartVerum, dysponującą międzynarodowym doświadczeniem oraz wiedzą ekspercką.

– Topowe instytucje finansowe w Polsce dostrzegają ogromny potencjał w wykorzystaniu środowiska NFT. Tokeny dają niezliczone możliwości konsumowania sztuki różnym podmiotom: artystom, galeriom oraz kolekcjonerom i firmom definiującym się poprzez art branding od prezentacji sztuki na wystawach i wernisażach po inwestowanie. To już nie przyszłość, to teraźniejszość – podkreśla Bartosz Bilicki, prezes SmartVerum, firmy zajmującej się tokenizacją sztuki.

Tokeny mają wymiar marketingowy, co oznacza, że nie są transferowalne – klienci nie stają się ich właścicielami, a jedynie uzyskują dostęp do treści powiązanych z NFT za pośrednictwem platformy Mintiq.

Tokeny dają niezliczone możliwości konsumowania sztuki różnym podmiotom: artystom, galeriom oraz kolekcjonerom oraz firmom definiującym się poprzez art branding.

Bank Pekao
Bankowość Prywatna

OD DEKAD ZDOBYWAMY NAGRODY.

TA NAJWAŻNIEJSZA TO TWOJE **ZAUFANIE**.

BANKOWOŚCI PRYWATNEJ
BANKU PEKAO S.A.

Od ponad 25 lat doskonalimy się w zarządzaniu finansami naszych klientów. Nieustannie proponujemy najbardziej nowoczesne rozwiązania, które zawsze dostosowujemy do sytuacji i dynamicznie zmieniających się potrzeb. Dziękujemy, że jesteś z nami.

BEST PRIVATE BANK AWARD 2021
GLOBAL FINANCE

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ
QI
QUALITY INTERNATIONAL
2021

5 gwiazdek Forbes

MIASTO WIELU KULTUR

THE CITY OF MANY CULTURES

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Podobno żyje tu aż 200 narodów i grup etnicznych mówiących 140 językami. Toronto jest niczym świat w pigułce, a zwiedzając poszczególne dzielnice, można się poczuć jak w dalekiej podróży.

It is said to be inhabited by as many as 200 nationalities and ethnic groups, which speak 140 languages. **Toronto** is the world in microcosm. Visiting its various districts is like going on a long journey.

Przystań na wyspie Muggs, jednej z archipelagu Toronto Islands. Widać stąd nie tylko miasto, ale i lotnisko Billy Bishop.
A marina on Muggs Island, one of the Toronto Islands. You can see not only the city from here, but also Billy Bishop airport.

1

1. High Park to 161 ha zieleni w zachodniej części miasta z widokiem na jezioro Ontario.
High Park is 161 acres of greenery, overlooking Lake Ontario, in the western part of the city.

2. Budynek Legislatywy Prowincji Ontario zbudowany w często spotykanym w Kanadzie stylu neoromańskim.
The Ontario Provincial Legislative Building, built in the Neo-Romanesque style, popular in Canada.

2

3

3. Nowoczesne muzeum sztuki islamu Aga Khan.
The Aga Khan museum of Islamic art.

PL

Jest uważane za najbardziej multikulturowe miasto świata. Ponad 50 proc. torontończyków to przyjezdni – najwyraźniej w tym mieście wszyscy czują się świetnie. Tylko niecała połowa mieszkańców ma pochodzenie europejskie. Wśród mniejszości jesteśmy w Toronto i my – mieszka tam ponad 100 tys. Polaków. Takie miasto to skarb – zarówno mieszkańcom, jak i przyjezdnym daje niemal nieskończone możliwości doświadczania: można tu i zjeść, i zakosztować sztuki, i nawiązać znajomości niczym na jakichś wielkich międzynarodowych targach. Dzielnica grecka, portugalska, hinduska, Chinatown, Koreatown, Mała Italia, Mała Jamajka – to tylko początek listy. A w dzielnicy Roncesvalles co roku odbywa się największy polski festiwal w Ameryce Północnej.

Jeśli chcemy na chwilę od miasta odpocząć – nic prostszego. Natura obdarowała Toronto kolekcją dzikich wysepek tuż przy miejskich brzegach jeziora Ontario. Toronto Islands oraz Tommy Thompson Park to ostoje zieleni i ulubione miejsca wypoczynku mieszkańców. Nie bez znaczenia jest też fakt, że z niektórych miejsc widok na miasto jest spektakularny – to stamtąd pochodzi większość fotografii miejskiego skyline'u. Na Toronto Islands co 15 min kursują miejskie promy, a poruszać się tam można tylko pieszo i na rowerze. Tommy Thompson Park to konstrukcja wzniesiona ludzką ręką, ale zdziczała i teraz całkowicie opanowana przez przyrodę. Na tych dawnych terenach budowy portu można spotkać podobno aż 300 gatunków ptaków. Tę przypadkową miejską głuszę co roku odwiedza 100 tys. turystów. ■

MAURICE LACROIX
Manufacture Horlogère Suisse
MAURICE LACROIX
AUTOMATIC
SWISS MADE
YOUR TIME IS NOW.
AIKON AUTOMATIC DATE 42MM
AI6008-SS002-430-1
#BEYOURAIKON

1

2

3

4

1. Kensington Market to kolorowa, nieco hipisowska dzielnica, przyciągająca artystów i subkultury.
Kensington Market is a colorful, slightly hippie neighborhood that attracts artists and subcultures.

2. Zabytkowy, ceglany Gooderham Building wybudowano w 1892r.
The historic brick Gooderham Building was built in 1892.

3. Targ św. Wawrzyńca: tu kupimy produkty spożywcze, ale i rękodzieło.
St. Lawrence Street Market: here we can buy food products, as well as handicraft.

4. Świetne ryby i owoce morza zjemy m.in. w Pink Sky przy King Street West.
Delicious fish and seafood can be eaten, among others, at Pink Sky on King Street West.

ENG

Toronto is considered the most multicultural city in the world. Fewer than 50% of its residents were born here and yet everyone feels at home. Just under than half the population is of European ancestry. Poles are one of Toronto's many minorities - there are over 100,000 of them. This city is a gem - it offers endless possibilities to residents and visitors alike. You can dine in style, indulge in art, and make friends the way you can at a huge international trade fair. The Greek, Portuguese and Indian districts, Chinatown, Koreatown, Little Italia, Little Jamaica – these are just the first items on a long list. And the largest Polish festival in North America is held in the Roncesvalles district every year. Taking time out from the hectic pace of city life couldn't be easier than it is in Toronto. Nature has gifted the city with a collection of wild islets just off the urban shores of Lake Ontario. Toronto Islands and Tommy Thompson Park are green havens and favourite leisure spots. It should also be noted that some places offer spectacular views. This is where most of the photographs of the city skyline are taken. City ferries run to the Toronto Islands every 15 minutes, and the only way to get around once you're there is on foot or by bike. Tommy Thompson Park was built by human hands, but has gone wild and is now completely dominated by nature. It is said that this former port construction site is home to as many as 300 species of birds. This random, "urban wilderness" is visited by 100,000 tourists every year. ■

LOT POLISH AIRLINES
Połączenia
Connections
WAW–YYZ–WAW
Więcej informacji na ■
More information on
lot.com
lot.com

© DESTINATION TORONTO (3), SHUTTERSTOCK, ADOBE STOCK, ISTOCK (2), M.P.

CROWNE PLAZA®
AN IHG® HOTEL
WARSAW - The HUB

A MODERN HOTEL IN THE HEART OF WARSAW

WORLD TRAVEL AWARDS
WINNER
2022
Poland's Leading Conference Hotel

Join us in the celebration of the most wonderful time of the year!
Gather your family, friends or colleagues at our Christmas table and enjoy some of the most traditional Polish festive dishes in one of our restaurants.

Crowne Plaza® Warsaw - The HUB, located in the heart of the developing business area in the city centre has 212 elegant rooms and suites with a modern design and an awarded conference space.

cpwarsawthehub.com | +48 22 377 37 37

Na drugim planie: wzniesiona w 1681 r. barokowa bazylika Santa Maria. W środku znajdziemy m.in. pięć obrazów Tycjana.
In the background: the Baroque Basilica of Santa Maria erected in 1681. Inside, we'll find, among others, five paintings by Titian.

WENECJA

VENICE

tekst | by **AGNIESZKA MALIWIECKA**

Inspiruje artystów, zachwyca kolorami. Prowokuje do najbardziej nawet odważnych marzeń. A w grudniu jest taka spokojna.

It inspires artists, delights with colours, and evokes the most audacious dreams. And in December it's so peaceful and serene.

Niektórzy twierdzą, że najlepiej zwiedzać Wenecję, pływając gondolą.
Some say that the best way to see Venice is by gondola.

PL

Płyniemy wąziutkim kanałem. Po prawej stronie widzę przykrytą granatową plandeką łódź przywiązaną do drewnianego pala. Przede mną mostek w kształcie łuku. – Tu mieszkał Goethe, tu bywał Mozart... – ciągnie mój gondolier. Staram się chłonąć w siebie barwy. Są miękkie, delikatne. Wyblakły róż (w malarstwie nie przypadkiem zwany weneckim), eozyna (odcień czerwieni wpadający w intensywny róż), bursztyn, brzoskwinia, koral, morela, łosoś... kontrastują z nagą cegłą, na której niekiedy spoczywają resztki tynku.

MUZYKA ŚWIATŁA

Nie ma nic bardziej osobliwego niż jesienna, zamglona Wenecja. Wenecja, czyli co? 117 małych wysp, które połączono 400 mostami przerzuconymi nad ponad 150 kanałami. To wszystko od lat nie tylko przyciąga turystów, ale też wgryza się w świadomość pisarzy, poetów, reżyserów, malarzy. W mieście urodził się Casanova i zmarł Tycjan, ale też np. filmowa ukochana Jamesa Bonda – Vesper Lynd. Sławny agent 007 był ze specjalnymi zadaniami w Wenecji aż trzy razy. Dokonano tu spektakularnego rabunku w filmie *Włoska robota*. Tu Woody Allen kręcił swój musical *Wszyscy mówią: kocham cię*, a Florian Henckel von Donnersmarck – thriller *Turysta*. Tu powstał teledysk do piosenki Madonny *Like a vir-*

ENG

We are sailing along a narrow canal. On the right, I see a boat moored to a wooden pole covered with a navy blue tarpaulin. In front of me there is an arch-shaped bridge. "Goethe lived here, Mozart used to visit ..." continues my gondolier. I'm trying to take in the colours. They're soft, delicate. Pale rose (it is no accident that this is called Venetian in painting), eosin (a shade of red with a hint of intense pink), amber, peach, coral, apricot, salmon... contrast with the naked brick through which plaster juts out in places.

THE MUSIC OF LIGHT

There is nothing more eerie than a misty autumn Venice. And what is Venice? It's 117 small islands connected by 400 bridges straddling more than 150 canals. This has not only attracted tourists over the centuries, but has also inspired writers, poets, directors and painters. Casanova was born here and Titian died here, as did James Bond's love, Vesper Lynd. Agent 007 has been dispatched to Venice on special assignment three times. And it's here that the spectacular heist in the movie *The Italian Job* was pulled off. Woody Allen shot his musical *Everyone Says I Love You*, and Florian Henckel von Donnersmarck his thriller *The Tourist*, here. The video for Madonna's song *Like a Virgin* was made in Venice as well. The city hosts the

FIND OUT MORE AT
WWW.COVENTRY.AC.UK/POLAND

Study at a British university, here in Poland

You can study a UK degree here in Poland, in the thriving industrial, commercial and educational centre of Wrocław.

Explore our undergraduate and postgraduate courses starting in January 2023.

Fees for 22/23 are PLN 25,995 per year. Fees for 23/24 are yet to be confirmed.

YOUR AMBITION

X

Coventry University | Wrocław

The ultimate collab

J4567-22 © Coventry University

1. Freski w Sali del Maggior Consiglio w Pałacu Dożów – dziś mieści się tu Museo dell'Opera.
Frescoes in the Sala del Maggior Consiglio in the Doge's Palace – today it houses the Museo dell'Opera.

2. Burano to wyspa w Lagunie Weneckiej słynąca z kolorowych domów.
Burano is an island in the Venetian Lagoon famous for its colourful houses.

gin. W mieście odbywa się Międzynarodowe Biennale Architektury oraz słynny festiwal filmowy, który uchodzi za najstarszy na świecie. Zjawiskowe budynki, światowej klasy muzea, wytworne restauracje, spektakularne hotele. Wszystkiemu temu w Wenecji towarzyszą sklepy z maskami, marionetkami, rzeźbionymi szachami, ze sztuką przeznaczoną dla turystów, ale też dla koneserów. Znajduję tu jednak też piękno nieoczywiste, to coś, co Jeunet nazwał w filmie *Amelia* „muzyką światła". Kolory są tu niezwykłe, nieporównywalne z niczym.

Mój gondolier, stojący na końcu rufy, ubrany jest na czarno. Dostojnie trzyma oburącz, zdawałoby się, lekkie wiosło. W rzeczywistości ma ono 4,2 m długości i waży nie mniej niż 4 kg. Podobno zawód gondoliera pojawił się w Wenecji wtedy, gdy mieszkający tu arystokraci zaczęli się poruszać prywatnymi łodziami. Jeszcze do niedawna był dziedziczony 2z ojca na syna. Teraz nie jest to konieczne, ale inne zasady pozostają niezmienne. Przedstawiciel tej profesji musi świetnie pływać i wiosłować. A także... dobrze śpiewać. W specjalnej szkole kandydat uczy się języków obcych, poznaje tutejszą kulturę i sztukę. Następnie odbywa trwający 6–12 miesięcy staż, po którym następuje egzamin praktyczny.: – Mamy jeszcze 15 min. Chcesz pływać po małych kanałach czy po Canal Grande? – na pytanie gondoliera odpowiadam, że wybieram to pierwsze.

DACHÓWKI I DZWONNICE

Z okna mojego pokoju hotelowego widzę pomarańczowe dachówki i dzwonnicę św. Marka będącą najwyższą budowlą w Wenecji. Zakładałam kalosze

International Biennale of Architecture and the Venice Film Festival – the world's oldest.

Phenomenal buildings, world-class museums, elegant restaurants, spectacular hotels. All this is interspersed with by shops selling masks, puppets, carved chess, and art targeted at both tourists and connoisseurs. However, I also come across more inconspicuous and indefinable beauty here, something that Jeunet called "the music of light" in the film Amelia. The colours here are not like anything you'll see anywhere else.

My gondolier, who's standing at the stern, is dressed in black. He holds a seemingly light oar with both hands. In fact, it is 4.2 metres long and weighs no less than 4 kg. Apparently, gondoliers first made their appearance in Venice when the local aristocrats took it in mind to travel by private boat. Until recently, the profession was passed down from father to son. This is no longer the case, but little else has changed. A gondolier has to be a strong swimmer and proficient oarsman. He also has to be able to sing. In a special school, the candidate learns foreign languages and gets to know the local culture and art. Then they complete a 6-12 month internship followed by a practical exam. "This job is not always pleasant. When the canals were iced over, I felt as if someone had frozen my

Wenecja jest jak kobieta: dumna, piękna, tajemnicza. Pełna marzeń.

Venice is like a woman: proud, beautiful, mysterious. Full of dreams.

DOSTĘPNE NA

MOLIERA2

courrèges

i idę na plac św. Marka, który powoli wyłania się z mgły. Niebo przecinają ptaki, które odlatują po kąpieli w wodzie pokrywającej plac. Zawieszałam wzrok na słynnej Caffè Florian z zabytkowym wnętrzem niezmienionym od 1720 r. Kawę popijali tu Giacomo Casanova, Charles Dickens i Marcel Proust. To jedno z pierwszych miejsc we Włoszech, które otwarte było dla kobiet i rewolucjonistów. Cena za kawę tutaj to ponad 6 euro. Nie traktuję tego jednak jak cenę za produkt, to przyjemność przebywania w miejscu z wielką historią w tle.
Woda cofa się powoli. Przyglądam się procesowi składania drewnianych kładek ustawionych przy pobliskim kościele. Ściągam gumiaki i idę na kawę. Idę na Campo San Luca. Wcześniej zbaczam jednak z drogi, by popatrzeć, jak tuż za rogiem budynku, w którym mieszkam, mechanicy reperują łódź i jedzą śniadanie. Patrzę na te poranne scenki pełne żywej gestykulacji. Słucham dźwięku talerzyków stawianych na blacie i monet rzucanych niedbale na blaszaną miseczkę. Potem celowo się gubię.

GONDOLE JAK ROGALIKI

Następnego dnia odwiedzam lokalny targ – Mercato di Rialto. Przesuwam wzrok po paprykach i bakłażanach, winogronach i czosnku. Na targ rybny chyba się spóźniłam, zostały po nim tylko nienasycone mewy. Kupuję suszone pomidory. Stąd jest już bardzo blisko do osterii All'Arco – maleńkiego klimatycznego miejsca, przed którym zwykle jest

Początki weneckiego karnawału sięgają XI w.
The origins of the Venetian Carnival date back to the 11th century.

legs", says the gondolier. Then he asks me a question: "We have 15 minutes left. Do you want to go through some small canals or the Canal Grande? I choose the former without a second of hesitation.

ROOF TILES AND BELL TOWERS

From the window of my hotel room I can see orange roof tiles and the bell tower of St. Mark's Basilica, which is the tallest building in Venice. I put on my rubber boots and go to St. Mark's Square, which slowly emerges from the fog. Birds bathing in the puddles covering the square take off. I fasten my eyes on the famous Caffè Florian with its historic décor – the interior has remained unchanged since 1720. Giacomo Casanova, Charles Dickens and Marcel Proust sipped on their coffee here. This is one of the first places in Italy that opened its door to women and revolutionaries. The price for a coffee here is over 6 euros. However, for me it's not the coffee I pay for, but the pleasure of being in a place with a great history.
The water recedes slowly. I observe wooden footbridges being removed and stored at a nearby church. I take off my rubber boots and go for a coffee. Destination Campo San Luca. Before that, however, I take a detour to watch some mechanics repair a boat and eat breakfast just around the corner of the building where I'm staying. I watch these morning scenes full of lively gestures. I listen to the sound of plates placed on the table tops and coins casually thrown onto a tin bowl. Then I get lost. On purpose.

WOLA VILLAGE

WOLA VILLAGE

Wille miejskie WV – zainwestuj w Krakowie
Unikalne osiedle - resort na Woli Justowskiej, w bliskiej odległości od lotniska w Balicach.

W mieście jak na wsi
Mieszkanie w mieście czy dom na wsi? W WOLA VILLAGE (WV) zamieszkasz w nowoczesnej willi miejskiej, na niezwykłym osiedlu stwarzającym komfort na miarę RESORTU, z prywatnym parkiem i kompletnym pakietem udogodnień.

Wybierz swoją willę.
Zamieszkaj w WOLA VILLAGE.

WV town houses – invest in Krakow
A unique estate in Wola Justowska district. The look and feel of a Resort. Close to Krakow Airport.

In the city, with the feel of a village
Apartment in the city or house in the village? How about both? In WOLA VILLAGE (WV) you can reside in a modern town house that combines the features of a city apartment and the homely luxuries of a village home. Set within a unique estate, the WV experience offers all the comforts of RESORT, including a private park and complete amenities'package.

Choose your town house.
Live in WOLA VILLAGE.

www.wolavillage.com | tel. +48 12 314 30 04

URBA

tłum. Podobno serwują tu najlepsze cicchetti, czyli charakterystyczne dla Wenecji niewielkie przekąski podawane do wina. Przeważnie są to kawałki grillowanej polenty lub bagietki z dodatkami. Czekam w kolejce, gdy nagle ktoś wychodzi z kuchni spowitej dymem. Wszyscy wytężają wzrok w kierunku tacy z kanapeczkami. Nikt nie marudzi, wszyscy biorą, co jest. Cicchetti z ośmiornicą i koprem okazuje się małym dziełem sztuki. Wino pije się tu w szklance, na luzie, na ulicy.

Kolejnym moim celem jest Gondola Fabbrica – jedna z niewielu wciąż działających weneckich stoczni, w których suszą się gotowe już łodzie. Gdy widzę je z bliska, pojmuję, jak finezyjnie są wygięte, wycięte niczym ostry rogalik księżyca. Kieruję się ku Cantinone Già Schiavi, którą znaczy drewniany szyld. Podobno przychodzą tu znawcy sztuki z pobliskiej Gallerie dell'Accademia i budowniczowie gondoli. Mają tu przeogromny wybór win i cicchetti. Nie znam włoskiego, ale w kwestii wina i jedzenia trudno się nie zrozumieć.

W księgarni o malowniczej nazwie Libreria Acqua Alta Venice kupuję pocztówkę. Kobieta z wyraźnie zarysowanymi piersiami. Różowe pończochy przewiązane u góry karminową kokardą. Granatowe pantofle. Dłonie trzymają fioletową pelerynę, która spływa po plecach. Zielona maska odsłania jedynie gałki oczne. Zamiast włosów wstążki w kolorze zieleni, na szyi kryza z piór. Dama kroczy dumnie z wypiętą do przodu piersią. Z tyłu podpis: *Venetian dreams* – „weneckie marzenia". I chyba tak zaczynam personifikować to miasto na własny użytek. Wenecja jest jak ta kobieta: dumna, piękna, tajemnicza. Pełna marzeń.

Sama Libreria to oryginalna przestrzeń wręcz zarzucona książkami. Tysiące egzemplarzy spoczywają na półkach, w koszach, na stolikach i w gondoli, która stanowi centralny punkt tego miejsca. Na stosie książek stoi figurka kobiety – z dość lubieżnym uśmieszkiem. Obok niej kolejna – tym razem przytulającej się pary, której twarze przykrywają maski. Pomiędzy regałami leniwie przechadzają się koty. Opadam na fotel, myśląc, że oto znalazłam swe wymarzone miejsce do czytania. Ale jest tu coś jeszcze – małe patio wypełnione nadszarpniętymi zębem czasu egzemplarzami, z których zbudowano schody. Napis nad nimi zachęca: *Follow the books steps. Climb* (ang.: „Podążaj po książkowych stopniach. Wspinaj się"). Mam wrażenie, że ktoś w dwóch zdaniach ujął historię mego życia.

Wspinam się. Siadam. Dotykam rozpadających się grzbietów i sznurów, którymi związano grube księgi. Wychylam się za mur. Widzę wodę w kolorze jasnej, delikatnej zieleni, czerwono-czarne wnętrze gondoli i pozbawiony częściowo tynku budynek. Tylko tyle i aż tyle. ■

W Wenecji znajduję też piękno nieoczywiste, to coś, co Jeunet nazwał w filmie *Amelia* „muzyką światła".

I also come across more inconspicuous and indefinable beauty here, something that Jeunet called "the music of light" in the film *Amelia*.

GONDOLAS LIKE CROISSANTS

The next day I visit the local market - Mercato di Rialto. I run my eyes over the peppers, eggplants, grapes and garlic. I must have missed the fish market, as there are only hungry gulls here. It's not far to the All'Arco osteria from here - a tiny climatic place that usually has a crowd waiting outside. The place is said to serve the best cicchetti.. These are pieces of grilled polenta or a baguette with additions. I am waiting in line when suddenly someone comes out of the kitchen. Everyone stares at the sandwich tray. Nobody complains, they have what's available. Cicchetti with octopus and fennel turns out to be a small work of art.

My next stop is the Gondola Fabbrica - one of the few Venetian shipyards still in operation, where ready-made gondolas dry. When I see them up close, I understand how delicately curved they are, cut like a sharp crescent moon. I am headed for Cantinone Già Schiavi, which means wooden sign. It is said that art experts from the nearby Gallerie dell'Accademia and gondola builders gather here. There's an enormous selection of wines and cicchetti. I don't know Italian, but I'm fluent when it comes to wine and food.

I buy a postcard in a picturesque bookstore called Libreria Acqua Alta Venice. It's an unconventional store. There are books tucked away in every corner. Thousands of titles rest on shelves, in baskets, on tables and in the gondola, which is the focal point of the place. A figurine of a woman with a rather lascivious smile has been placed on top of a pile of books. Next to her is another one of a couple hugging, their faces are covered with masks. Cats amble between the shelves. I sink into my armchair, thinking that I have found my dream place for reading. But there is something else here - a small patio filled with the worn-out copies of the books that were used to construct the stairs. The inscription above them encourages: "Follow the books steps. Climb". I get the impression that someone captured the story of my life in these two sentences.

And so I climb. I finally sit down. I touch the book spines that are falling apart and ropes used to bind thick books. I lean over the wall. I can see the water in the colour of light, delicate green, the red and black interior of the gondola and the building partially devoid of plaster. Only as much and so much. ■

© ADOBE STOCK, SHUTTERSTOCK (2), LOOK PHOTOS (2)

EF ACADEMY
International Boarding Schools

Międzynarodowe licea z internatem

NEW YORK **PASADENA, CALIFORNIA** **OXFORD**

- **Możliwość uzyskania matury międzynarodowej IB, brytyjskiej lub amerykańskiej**
- **Doradztwo w rekrutacjach do najlepszych uniwersytetów na świecie**
- **Biuro w Warszawie wspierające rodziców i uczniów podczas nauki**

- Our programs: US High School Diploma, A-Levels, International Baccalaureate® (IB) Diploma
- Professional guidance in applying to the best global universities
- Local office in Warsaw supporting parents and students

Umów konsulatcję
Contact us

IB Diploma,
US High School,
A-Levels

www.efacademy.org

60+
Narodowości
Nationalities

99%
Absolwentów przyjętych na studia
University acceptance

7:1
Stosunek liczby uczniów do nauczycieli
Student to teacher ratio

13
Średnia liczba uczniów w klasie
Average number of students per class

5000+
Absolwentów
Alumni worldwide

Dubaj to nie tylko nowoczesna zabudowa. Ma kilka plaż, ale z La Mer jest najlepszy widok na miasto.
Dubai is not only modern buildings. It has also several beaches. La Mer is the one with the best view of the city.

LABORATORIUM PRZYSZŁOŚCI

THE LABORATORY OF THE FUTURE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Jest jednocześnie jednym z najbardziej kosmopolitycznych miast świata, gigantycznym placem budowy, urbanistycznym eksperymentem i egzotycznym kierunkiem. Próżno szukać miasta podobnego do Dubaju.

It's one of the most cosmopolitan cities in the world, a gigantic construction site, an urban experiment, and an exotic destination all rolled into one. There is nothing like **Dubai** anywhere.

1

1. Palm Jumeirah – pierwszy archipelag sztucznych wysp w Dubaju. W budowie są trzy kolejne.
The Palm Jumeirah - the first archipelago of artificial islands in Dubai. Three more are under construction.

2. 150-metrowa Dubai Frame jest jednocześnie pomnikiem, obserwatorium i muzeum.
The 150-meter Dubai Frame is a monument, observatory and museum at the same time.

3. Suk (bazar) Deira: tu kupimy wyroby ze złota.
Great Deira Souk (a street market) where we can buy products made of gold.

2

Z metropolii można łatwo uciec na wycieczkę po pustyni.
You can easily escape the metropolis for a trip into the desert.

4

PL

Transformacja Dubaju z rybackiej wioski, z zaledwie 13 samochodami zarejestrowanymi tam w 1968 r., w futurystyczną metropolię o skali niespotykanej nigdzie indziej, to jedna z najbardziej fascynujących historii regionu Półwyspu Arabskiego. W ciągu zaledwie jednego ludzkiego życia, niemal z niczego, na pustyni pojawiło się miasto z prawie 3,5 mln mieszkańców i dziesiątkami inwestycji, które można określić, tylko używając przedrostka naj-. Największy budynek świata, największa sztuczna wyspa, największe koło widokowe, najgłębszy basen do nurkowania. W 1991 r. był tu zaledwie jeden wieżowiec, dziś – 28 budynków przewyższających 300 m i setki niższych, a dziesiątki kolejnych są w budowie.

To wszystko jest oczywiście wynikiem odkrycia złóż ropy naftowej w 1966 r. Boom gospodarczy rozpoczął się wkrótce po tym – tylko do 1975 r. populacja Dubaju wzrosła o 300 proc. Dziś to jeden z największych placów budowy na świecie, laboratorium dla przyszłych metropolii, a końca spektakularnych inwestycji nie widać – najbliższe to m.in. 550-metrowy wieżowiec Burj Jumeirah czy 1300-metrowa wieża widokowa Dubai Creek Tower zaprojektowana przez Santiago Calatravę. Kiedy powstanie, będzie najwyższą konstrukcją wzniesioną ludzką ręką. Zatem odpowiedź na pytanie: „dlaczego warto zobaczyć Dubaj?", wydaje się jasna. To miejsce, gdzie urbanistyka, architektura i inżynieria rozwijają się na niespotykaną gdzie indziej skalę. A na pytanie: „co jest jeszcze możliwe do zbudowania?", emirat Dubaju znajdzie w nadchodzących latach niejedną zadziwiającą odpowiedź. ■

©CREDITS

Coraltravel

Punta Cana | DOMINIKANA
Phuket | TAJLANDIA
Phu Quoc | WIETNAM
Dubaj | ZEA

EGZOTYCZNY URLOP

15% ZALICZKI | ZMIANA REZERWACJI **GRATIS**

BEZPOŚREDNIO DREAMLINEREM*

*Przeloty do Dubaju realizowane są samolotami Boeing 737

Więcej informacji znajdziesz na coraltravel.pl

1

2

3

1. Dubai Creek to naturalny, słony potok okalający centralną część miasta.
Dubai Creek is a natural, salty stream that surrounds the central part of the city.

2. W mieście można zjeść potrawy z każdego zakątka świata, ale warto próbować rodzimego jedzenia.
In the city, you can eat dishes from every corner of the world, but it is worth trying Dubai's local cuisine.

3. Otwarte w tym roku Muzeum Przyszłości zadziwia niespotykaną architekturą.
The Museum of the Future, opened this year, amazes with its unique architecture.

ENG

The transformation of Dubai from a fishing village, which only had 13 registered cars in 1968, into a futuristic metropolis on an unparalleled scale is one of the most fascinating stories of the Arabian Peninsula. In the space of a lifetime, a city with almost 3.5 million inhabitants and dozens of development projects has materialised in the desert. Dubai can only be described using superlatives: the largest building in the world, the largest artificial island, the largest observation wheel, the deepest diving pool. In 1991, there was only one skyscraper here, today there are 28 buildings over 300 m in height with hundreds of other new structures and dozens more under construction.

All of this has obviously been made possible by the discovery of crude oil in 1966. The economic boom triggered Dubai's population growth by 300% by 1975. Today, it is one of the largest construction sites in the world and an incubator for future metropolises. And there is no sign of this spectacular development abating. Nearing completion now are the 550-m Burj Jumeirah skyscraper or the 1,300-m Dubai Creek Tower, designed by Santiago Calatrava. The latter will be the tallest structure in the world when completed. So it obvious why Dubai is worth seeing. It is a place where urban planning, architecture and engineering have been developing on an unprecedented scale. And when asked what else can be built here, the Emirate of Dubai will find more than one surprising answer in the years to come. ■

LOT POLISH AIRLINES
A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia
Connections
WAW–DXB–WAW
Więcej informacji na
More information on
lot.com
lot.com

©ISTOCK (2), ADOBE STOCK (2), SHUTTERSTOCK (2), RIYAS MOHAMMED/UNSPLASH (2).

YOUR NOBU
SIGNATURE
STAY
NOBU HOTEL
WARSAW
Wilcza 73, Warsaw 00-670, Poland
warsaw.nobuhotels.com

TO JEST MAGIA
THIS IS MAGIC

Pachną piernikami, grzanym winem, pomarańczami. Zwiastują zbliżające się święta – to na nich kupujemy ozdoby na choinkę, smakołyki i drobiazgi dla najbliższych. Pierwsze jarmarki bożonarodzeniowe pojawiły się w Niemczech już w XIV w. i wkrótce potem zaczęto je organizować także w Polsce.

They smell of gingerbread, mulled wine and oranges. They announce the upcoming holidays - this is where we buy decorations for our Christmas tree, and treats and gifts for our loved ones. The first Christmas markets appeared in Germany as early as the 14th century, and soon afterwards they also arrived in Poland.

Drezdeński Striezelmarkt to najstarszy i jeden z największych w Niemczech jarmarków bożonarodzeniowych. Jego nazwa pochodzi od słowa *strietzel*, czyli słynnej drezdeńskiej strucli. W tym roku kiermasz można odwiedzać do 24 grudnia.
Striezelmarkt in Dresden is the oldest and one of the largest Christmas markets in Germany. Its name comes from the word stretzel, which is the famous Dresden strudel. This year, the market can be visited until December 24.

Tradycyjnie jarmark we Frankfurcie odbywa się w samym centrum. Kramy pojawiły się w okolicach ulicy Zeil, na Paulsplatz oraz na głównym placu Römerberg. Potrwa do 22 grudnia
Traditionally, the Christmas market in Frankfurt is held in the city center. Stalls appear in the vicinity of Zeil Street, in Paulsplatz and Römerberg square. It will last until December 22.

Jarmark w Kolonii to z kolei jeden z najładniejszych kiermaszy bożonarodzeniowych w Niemczech. Tradycyjnie odbywa się w sercu miasta – pod gotycką katedrą Kolońską. Potrwa w tym roku do 23 grudnia.
Christmas market in Cologne is, in turn, one of the prettiest Christmas markets in Germany. It is traditionally held in the heart of the city – at the Gothic Cologne Cathedral. It can be visited this year until December 23.

Berlin to prawdziwa stolica jarmarków bożonarodzeniowych. Są organizowane w różnych częściach miasta, m.in. na placu Poczdamskim, Alexanderplatz i Gendarmenmarkt (na zdj.).
Berlin is the real capital of Christmas markets. They are organized in various parts of the city, e.g. in Potsdamer Platz, Alexanderplatz and Gendarmenmarkt (pictured).

POLISH AIRLINES LOT
Połączenia Connections
Z Warszawy LOT oferuje bezpośrednie połączenia do **Berlina, Düsseldorfu, Frankfurtu, Hamburga, Monachium oraz Stuttgartu**
From Warsaw, LOT offers direct connections to Berlin, Dusseldorf, Frankfurt, Hamburg, Munich and Stuttgart
Więcej informacji na ■ More information on **lot.com**
lot.com

© ADOBE STOCK (3), SHUTTERSTOCK

Let it snow, let it snow! Then....
...let's do business in Poznań!

Invest in POZnań

Investor Relations Departament City of Poznań
+48 61 878 54 28 / inwestor@um.poznan.pl

www.poznan.pl/invest
Facebook/ LinkedIn: Invest in Poznan

JAK PIĘKNIE
HOW BEAUTIFUL

tekst | by **MARIANNA KUCHARSKA**

W Kujawsko-Pomorskiem nawet najwybredniejsi znajdą coś dla siebie. Województwo stoi wspaniałymi zabytkami, smakowitą kuchnią i różnorodnymi terenami rekreacyjnymi, gdzie przyrodę traktuje się z szacunkiem.

The Kuyavian-Pomeranian Voivodeship has something for even the most demanding of people. This part of the country is famous for its diverse culture, its heritage, its culinary delights, and its varied recreational areas, where nature is treated with due respect.

Bory Tucholskie zajmują ok. 3 tys. km². Wśród lasów znajduje się 900 jezior oraz 600 km szlaków pieszych i rowerowych. Bory Tucholskie occupies approx. 3 thousand sq km.There are 900 lakes and 600 km of hiking and biking trails among the forests.

01

BORY TUCHOLSKIE

Naszą wycieczkę (rowerową lub pieszą) zaczynamy od jednego z największych kompleksów borów sosnowych w Polsce z jeziorami oraz rzekami – Brdą i Wdą na czele. Bory obejmują dwa województwa: północne obszary kujawsko-pomorskiego oraz południową część pomorskiego. Główne funkcje ochronne pełni Park Narodowy Bory Tucholskie działający od ponad ćwierć wieku. Na jego terenie znajdziemy m.in. fragment pierwotnej puszczy. Stolicą Borów jest Tuchola – w cieniu kościoła św. Jakuba Apostoła, w starej części miasteczka, miło po spacerze między sosnami wypić kawę.

TUCHOLA FOREST

We start our bike or foot excursion from one of the largest complexes of pine forests in Poland. There are also plenty of lakes, not to mention the Brda and Wda Rivers. The forest straddles the northern part of the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship and the southern part of the Pomeranian Voivodeship. The main protective functions are performed by the Bory Tucholskie National Park, which has been operating for over a quarter of a century, and which includes a fragment of primeval forest. The capital of Bory Tucholskie is Tuchola, where, after a walk among the pines, it's nice to have coffee in the shade of the church of St. James the Apostle in the old part of the town.

Grudziądz jest położony na prawym brzegu Wisły.
Grudziadz is situated on the right bank of the Vistula.

02

BYDGOSZCZ

Druga obok Torunia stolica województwa kujawsko-pomorskiego i ósme co do wielkości miasto w Polsce. Malowniczo położona nad Brdą, Wisłą oraz kanałem prężnie się rozwija i stoi kulturą. W Bydgoszczy warto odwiedzić nie tylko Filharmonię Pomorską czy Operę Novą, ale też Teatr Polski oraz ciekawe Muzeum Mydła i Brudu. Mało atrakcji? Spróbujcie prawdziwego bydgoskiego specjału – chleba żytniego z ziemniakami. Ma chrupiącą, złotobrązową skórkę, miękkie wnętrze o smaku i aromacie pieczonych kartofli. Przygotowuje się go aż 22 godz., a wypieka półtorej. Smakuje wybornie.

03

GRUDZIĄDZ

Pierwsze murowane powstały w połowie XIV w. W 2011 r. zdobyły 2. miejsce w konkursie na „7 nowych cudów Polski" w plebiscycie organizowanym przez magazyn *National Geographic*

BYDGOSZCZ

This is the second capital of the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship next to Torun and the eighth largest city in Poland. Picturesquely situated on the Brda and Vistula Rivers, and the Bydgoszcz Canal, the city is growing rapidly and is famous for its culture. It is worth visiting not only the Pomeranian Philharmonic or Opera Nova, but also the Polish Theatre and the interesting Museum of Soap and Dirt. Still not enough for you? Try the Bydgoszcz specialty - rye bread with potatoes. It has a crispy, golden brown crust, and a soft interior with the flavour and aroma of baked potatoes. It takes 22 hours to prepare, and another 90 minutes to bake. It tastes delicious.

GRUDZIADZ

The first ones, made of brick, were built in the mid-fourteenth century. In 2011, they won second place in the "7 New Wonders of Poland", a

Traveler Poland, a w listopadzie 2017 r. zostały wpisane na listę Pomników Historii. Mowa o zespole 26. spichlerzy o ceglanych elewacjach, z przyporami, które musicie odwiedzić, jeśli akurat bawicie w Grudziądzu. Na liście must see powinny się ponadto znaleźć: zbudowana przez Prusaków w latach 1776–1788 Cytadela oraz jedyna zachowana do dziś XIV-wieczna Brama Wodna. Na relaks idealne będzie Jezioro Rudnickie Wielkie, które ma trzy strzeżone kąpieliska.

04

TORUŃ

A tu – *gotyk na dotyk* jak grzmi hasło promocyjne miasta. W Toruniu znajduje się bowiem największa – po Krakowie – liczba autentycznych zabytków sztuki i architektury gotyckiej w Polsce. Wśród nich: kamienice, Ratusz Staromiejski, katedra św. Janów Chrzciciela i Ewangelisty czy ruiny zamku krzyżackiego. Słowem: jest tu co zwiedzać. Ale też co zjeść – nie można wyje-

poll held by National Geographic Traveler Poland, and in November 2017 they were entered on the list of Historic Monuments. We are talking about a complex of 26 granaries with buttressed brick facades, which you absolutely must visit if you happen to be in Grudziadz. Your must-see list should also include the Citadel built by the Prussians in 1776–1788, and the only surviving 14th-century Water Gate. Lake Rudnickie Wielkie, with three guarded bathing areas, is perfect for relaxation.

TORUN

Torun is second only to Krakow when it comes to authentic Gothic art and architecture in Poland. No wonder the city's promotional slogan is "Gotyk na dotyk". The city's Gothic buildings include tenement houses, the Old Town Hall, the Cathedral of St. John the Baptist and St. John the Evangelist, and the ruins of the Teutonic castle. There's definitely a lot to see here.

chać z miasta, w którym urodził się Mikołaj Kopernik (astronom ma tu swój pomnik, ulicę, jego imię nosi też tutejszy uniwersytet) bez spróbowania pierników. Do ich wyrobu używana jest mąka, miód z nadwiślańskich lasów i pól rozsianych wokół miasta oraz orientalne przyprawy korzenne. A przepis opiera się na recepturach z XVI w.

05 BISKUPIN

W 1933 r. nauczyciel ze wsi Biskupin Walenty Szwajcer zauważył na półwyspie Jeziora Biskupińskiego wystające ponad powierzchnię drewniane pale. Swoim odkryciem zainteresował archeologa, prof. Józefa Kostrzewskiego. Już w następnym roku rozpoczęto prace wykopaliskowe, a odkrycie osady w Biskupinie, gdzie dziś mieści się Muzeum Archeologiczne, okrzyknięto polskimi Pompejami. Na terenie rezerwatu można oglądać rekonstrukcje pradziejowych i wczesnośredniowiecznych osiedli, w tym słynnej osady obronnej z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Każdego roku odwiedza go blisko 200 tys. gości, co sprawia, że jest jednym z wiodących „muzeów na wolnym powietrzu" w Europie. A obszar półwyspu Jeziora Biskupińskiego i okolicy od 1994 r. jest uznany za Pomnik Historii.

Rezerwat archeologiczny w Biskupinie jest jednym z największych w Europie. Od listopada do marca można go zwiedzać (a także odwiedzić pawilon muzealny z wystawami) w godz. 9–16.
Archaeological reserve in Biskupin is one of the largest in Europe. From November to March it can be visited (as well as the museum pavilion with exhibitions) from 9.00 am to 4.00 pm.

There's also plenty to eat here – you cannot leave the city where Nicolaus Copernicus was born (the astronomer has his monument here, and he has a street, as well as the local university named after him) without tasting gingerbread. These famous pastries are made from flour, honey from the forests surrounding the Vistula and the fields scattered around the city, and oriental spices. And the recipe dates back to the 16th century.

BISKUPIN

In 1933, Walenty Szwajcer, a teacher from the village of Biskupin, noticed wooden piles protruding above the surface of Lake Biskupin. His discovery intrigued the archaeologist, Prof. Józef Kostrzewski. The following year, excavations began, and the discovery of the Biskupin settlement, which now houses the Archaeological Museum, was hailed as the Polish Pompeii. The reserve has reconstructions of prehistoric and early medieval settlements, including the famous defensive settlement from the Late Bronze Age and the Early Iron Age. It attracts nearly 200,000 visitors every year, which makes it one of the leading "open air museums" in Europe. In 1994, the peninsula on Lake Biskupin and the surrounding areas were declared the Historical Monument.

Coraltravel

CORALOVE **LATO 2023**

Takie wakacje to ja rozumiem

TURCJA | GRECJA | BUŁGARIA
HISZPANIA | EGIPT | TUNEZJA

zmiana rezerwacji GRATIS

- Tylko **15% zaliczki**
- **4% rabatu** dla Stałych Klientów
- **Gwarancja** niezmienności ceny tylko **40 zł/os.**

Solanki są od blisko półtora wieku wizytówką Inowrocławia.
Brines have been the showpiece of Inowroclaw for almost a century and a half.

Solanki w Inowrocławiu to kompleks kilku sanatoriów, monumentalnej tężni oraz park, w którym można wypoczywać.

Solanki in Inowroclaw is a complex of several sanatoriums, a monumental graduation tower and a park where you can relax.

05

CIECHOCINEK

Bujny Park Zdrojowy ze 100-letnią muszlą koncertową i kwiatowymi ogrodami, pijalnia wód mineralnych zaprojektowana tak, by tworzyć krytą aleję spacerową z drewnianym pawilonem, wreszcie tężnie, czyli olbrzymie drewniane konstrukcje, po których spływa solanka, tworząc prozdrowotny mikroklimat. Nic dziwnego, że to właśnie Ciechocinek jest stolicą polskich uzdrowisk. Ci bardziej aktywni kuracjusze znajdą tu też park linowy, stadninę koni, kort tenisowy, baseny i sporo tras rowerowych.

CIECHOCINEK

Zdrojowy Park is full of lush vegetation. It also has a 100-year-old concert shell, flower gardens, a mineral water pump room, designed to create a covered walking avenue with a wooden pavilion, and thorn houses, i.e. huge wooden structures with thermal brine flowing down its walls. All this goes to create a healthy microclimate. No wonder that Ciechocinek is the capital of Polish health resorts. More active patients can also avail themselves of a rope park, horse stables, a tennis court, swimming pools, and any number of bicycle routes.

05

INOWROCŁAW

Tężnię znajdziemy także w oddalonym od Ciechocinka o niecałe 60 km Inowrocławiu. Tutejszy Park Solankowy słynie z pomników, m.in. założyciela Solanek Zygmunta Wilkońskiego, Pawia – pełniący jednocześnie rolę zegara słonecznego, oraz Trzech Gracji, przy których lubią się fotografować zwłaszcza panowie. ■

INOWROCLAW

Inowroclaw, less than 60 km from Ciechocinek, also has a graduation tower (thorn house). The local Solankowy Park is famous for its monuments, e.g. of Zygmunt Wilkoński, the founder of Solanki, of a peacock, which also serves as a sundial, and of the three graces, with which especially gentlemen like to be photographed. ■

POLISH AIRLINES LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia
Connections
WAW–BZG–WAW
Więcej informacji na ■
More information on
lot.com
lot.com

© DANIEL PACH, ANDRZEJ GOIŃSKI/KUJAWSKO-POMORSKIE, ADOBE STOCK (2)

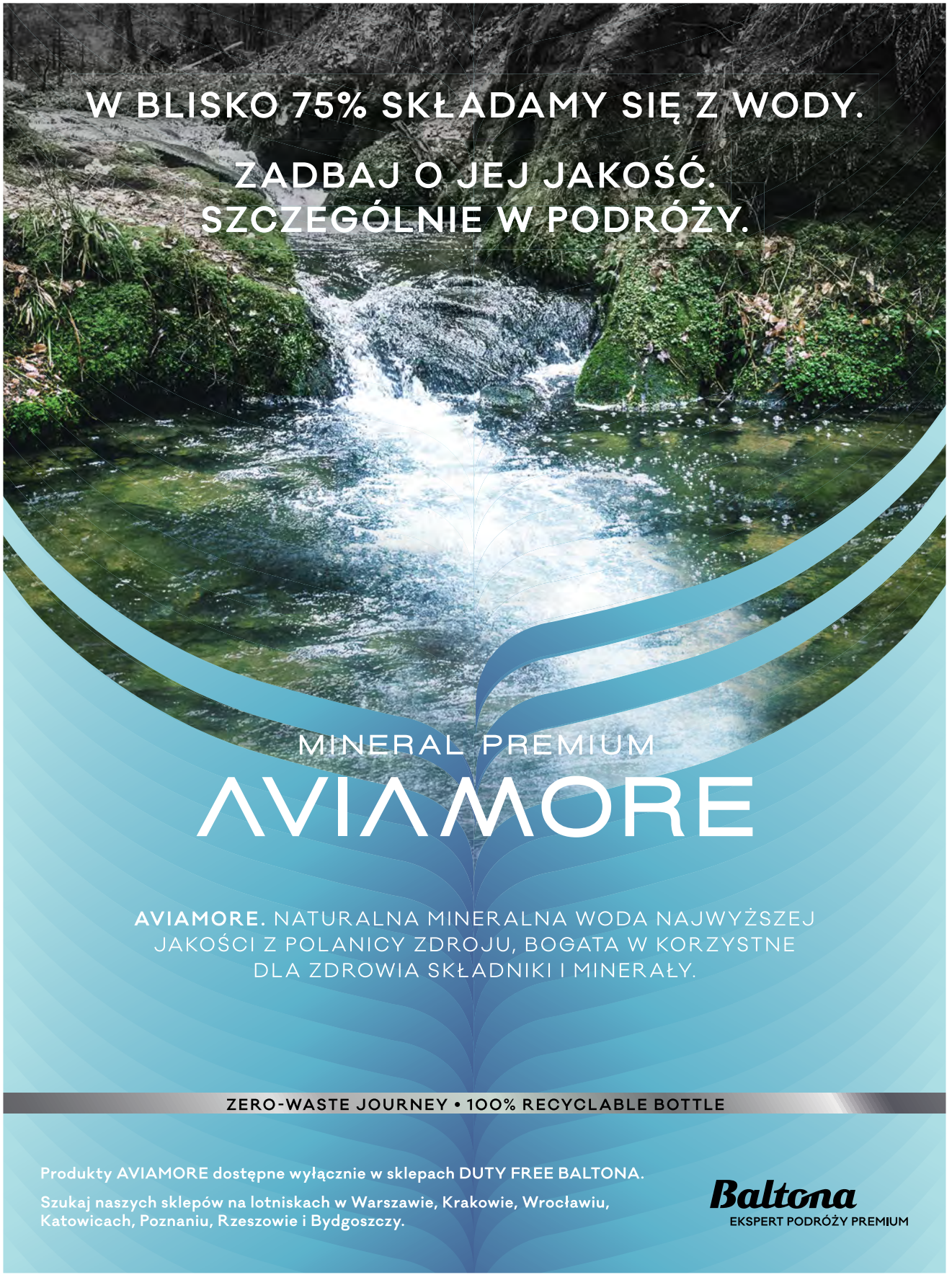
W BLISKO 75% SKŁADAMY SIĘ Z WODY.
ZADBAJ O JEJ JAKOŚĆ.
SZCZEGÓLNIE W PODRÓŻY.
MINERAL PREMIUM
AVIAMORE
AVIAMORE. NATURALNA MINERALNA WODA NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI Z POLANICY ZDROJU, BOGATA W KORZYSTNE DLA ZDROWIA SKŁADNIKI I MINERAŁY.
ZERO-WASTE JOURNEY • 100% RECYCLABLE BOTTLE
Produkty AVIAMORE dostępne wyłącznie w sklepach DUTY FREE BALTONA.
Szukaj naszych sklepów na lotniskach w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Katowicach, Poznaniu, Rzeszowie i Bydgoszczy.
Baltona
EKSPERT PODRÓŻY PREMIUM

MARZYCIEL

DREAMER

tekst | by **AGNIESZKA MICHALAK**

Architektura może zmienić świat – mówi Grzegorz Piątek, z którym spacerując po nieoczywistych zakątkach Warszawy, rozmawiamy o modernizmie, dorastaniu na blokowisku i o *Gdyni obiecanej*, czyli jego ostatniej książce.

"Architecture can change the world", says Grzegorz Piątek, with whom we talk about modernism, growing up in a block of flats and his latest book, titled ***Gdynia obiecana***, while walking around the nooks and crannies of Warsaw.

PL

Idziemy na spacer po Warszawie? W końcu znasz tu każdy kąt.

Bardzo proszę. Wyobraźmy sobie, że stoimy pod palmą na rondzie de Gaulle'a, a dokładnie pod mozaiką przy dawnym Empiku. Tu w czasach okupacji istniał Café Club, do którego wstęp mieli tylko Niemcy. Mozaika, która przedstawia ludzi z granatami i pistoletami, upamiętnia zamach na tę kawiarnię przeprowadzony przez oddział Gwardii Ludowej. Ale zaledwie 1,5 km stąd mamy kawał bujnej i dzikiej zieleni w okolicach budynku Sejmu i ambasady francuskiej oraz przepiękne wille z lat 30. ubiegłego wieku, a wśród nich niepozorny z zewnątrz dom Pniewskiego.

Bohatera Twojej książki *Niezniszczalny. Bohdan Pniewski. Architekt salonu i władzy*.

(*śmiech*) Przecież właśnie dlatego prowadzę cię na skarpę wiślaną, gdzie znajdziemy tę posesję. W latach 30. Pniewski gruntownie przerobił budynek, podczas wojny jego rodzina została jednak stąd wysiedlona, wrócili dopiero po 1945 r. To jedyna z modernistycznych willi w Warszawie, do których za grosze – bo dziś mieści się tu muzeum – można swobodnie wejść. Wewnątrz znajdziemy kamienne ściany pokryte martwicą wapienną, posadzki z marmuru, piaskowcowy kominek. Ale chyba najciekawszy jest sufit w gabinecie Pniewskiego, w który wmontowano oryginalne ludowe misy. I idziemy dalej… na osiedle Jazdów, pod parterowe drewniane domki fińskie. Stawiano je w 1945 r. jako tymczasowe mieszkania między innymi dla pracowników Biura Odbudowy Stolicy. Było ich 90, do dziś przetrwało 27. W pandemii ratowały mi głowę, kiedy chodziłem tu na spacery. Zabiorę cię jeszcze do parku Skaryszewskiego.

ENG

Shall we go for a walk around Warsaw? After all, you know every nook and cranny here.

With pleasure. Let's imagine that we're standing under the palm tree on the De Gaulle roundabout, or, to be precise, under the mosaic at the former Empik store. During the occupation, the Cafe Club, which only Germans could enter, was located here. The mosaic, which depicts men holding hand grenades, commemorates the attack on this café carried out by a branch of the People's Guard. But only 1.5 km from here, there's an abundance of lush and wild greenery around the building of the Sejm and the French Embassy, and beautiful villas from the 1930s, including Pniewski's house, which is quite inconspicuous from the outside.

You mean the house of the hero of your book, *Niezniszczalny. Bohdan Pniewski. Architekt salonu i władzy.*

(*laughs*) That's why I'm leading you with a twinkle in my eye to the Vistula escarpment, where we will find this property. In the 1930s, Pniewski remodelled the building thoroughly. Yet, during the war, his family was displaced from here, and did not return until 1945. This is one of the few modernist villas in Warsaw which you can enter - because today it houses a museum. The inside has stone walls covered with limestone, marble floors, and a sandstone fireplace. What's perhaps most interesting is the ceiling in Pniewski's study, on which there are original folk bowls embedded in concrete. Let's go further... to the Jazdow housing estate, where we'll find single-storey wooden Finnish houses. These were erected in 1945 as temporary housing for employees of the Capital Reconstruction Office. There were 90 of them, of which 27 have survived. During the pandemic, they saved my sanity when I went for walks here. Now let me take you to Skaryszewski Park.

Czasem w nim biegam.

To wiesz, że jest jednym z najpiękniejszych miejskich ogrodów w Europie. W stylu angielskim zaprojektował go Franciszek Szanior. Mamy tu i sztuczny wodospad, i romantyczne jeziorka, ogród różany, zestaw rzeźb oraz przykłady roślin z całej Polski. Jest przez to ostoją bioróżnorodności. Skoro już jesteśmy na prawym brzegu Wisły, chodźmy jeszcze tzw. dziką ścieżką w lesie łęgowym. Można tu śmigać na biegówkach, spacerować, jeździć na rowerze. Zachowała się przypadkiem – od stu lat istniały plany zabudowy tych terenów, ale nic z nich nie wynikło, więc przyroda może tu hulać.

Ty naprawdę kochasz to miasto…

No. Tu jest oddech, przestrzeń. Kiedy wysiadam z pociągu na Dworcu Centralnym, wzrok od razu wędruje do góry, na Pałac Kultury, na kilkudziesięciometrowe fasady budynków, patrzę na wszechobecny harmider. Lubię go. Jak na miasto tej wielkości jest tu czysto i bezpiecznie. Jest zielono i – jak na polskie standardy – wielokulturowo. Na zupę pho czy sajgonki chodzę częściej niż na pierogi. W Warszawie od lat 80. XIX w. mieszka mniej więcej pół na pół ludności urodzonej tu i napływowej. To jest jej siła. Czerpie swoją energię od ludzi, którzy przyjeżdżają z mniejszych miast, wsi, z zagranicy. Fajnie, że tu niemal każdy jest skądś.

Podobny entuzjazm bije z Twojej książki *Najpiękniejsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944–1949*. Jednak przedwojenną stolicę często się gloryfikuje.

Tak, uważa się ją za utracony raj. Ale jeśli spojrzymy do źródeł, czyli wspomnień, listów, fotografii, statystyk, wiemy, że w Warszawie przed wojną nie mieszkało się wygodnie. Było ciasno, gęstość zabudowy była trzy razy większa niż dzisiaj, fabryki funkcjonowały tuż obok mieszkań, zatem było też dość brudno, brakowało szkół czy bibliotek. Narzekano, że zabytki są zaniedbane, że brakuje reprezentacyjnych przestrzeni i gmachów, a urbaniści podkreślali, że w niedziele mieszkańcy chodzili do parków oglądać drzewa, bo nie mieli ich za oknem. Obraz przedwojennej stolicy często zbudowany jest na podstawie kilkunastu zdjęć reprezentacyjnych widoków, które krążą po sieci. Nie mówię, że cała Warszawa była brzydka, ale nie była przyjazna do życia w takim stopniu, w jakim jest dziś. Po odbudowie odżyła – nadano całkiem nową logikę strukturze miasta, która spontanicznie narastała przez wieki. Przez centrum przebito szerokie arterie tworzące kratkę, dzięki którym łatwo się przedostać w poprzek miasta. Mamy Pałac Kultury, który jest punktem orientacyjnym. Zdecydowano, że w centrum znajdą się najważniejsze instytucje, uczelnie i porządnie miasto zazieleniono. Ostatnio zmieniły się też dzielnice. Po wojnie pełniły funkcje przede wszystkim sypial-

Kusi mnie estetyka prostych form, architektura, która zaprasza do środka słońce przez okna i tarasy.

I'm drawn to the aesthetics of simple forms, the architecture that invites the sun inside through large windows and terraces.

I sometimes go running there.

So you must know that it's one of the most beautiful urban gardens in Europe. It was designed in the English style by Franciszek Szanior. What we've got here is an artificial waterfall and romantic lakes, a rose garden, a whole set of sculptures and examples of plants from all over Poland. It is therefore a refuge of biodiversity. Since we're already on the right bank of the Vistula, let's go along the "wild path" in the riparian forest. You can go cross-country skiing, walking and cycling here. The path was preserved by accident - there have been plans to develop these areas for a hundred years, but so far nothing has come of them, so nature reigns supreme.

You do love the city, don't you?

You bet. It's airy and spacious. When I get off the train at the Central Railway Station, my eyes immediately go up to the Palace of Culture and Science, to the facades of buildings that are dozens of metres tall. I look at the ever present hustle and bustle. It's what I like. For a city this size, it's clean and safe. It's green and multicultural. Since the 1880s, approximately half of Warsaw's population have been born here. The rest are immigrants. This is where the city's strength lies. It's pretty cool that almost everyone here is from somewhere else.

Similar enthusiasm emanates from your book, *Najpiękniejsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944-1949*. However, the pre-war capital is often glorified.

Absolutely. It's considered a lost paradise. But if you look at memoirs, letters, photographs, you'll see that pre-war Warsaw was not a comfortable place to live. It was cramped, the density of buildings was three times higher than today, factories operated right next to apartment buildings, so it was also pretty dirty. There were no modern, well-designed schools. People complained that monuments were neglected, that there were not enough monumental spaces and buildings, and urban planners emphasized that people went to parks on weekends to take a look at trees, as there were none outside their windows. The image of the pre-war capital is often built on the basis of a dozen or so representative photos of the city landscape that circulate on the web. I'm not saying that Warsaw was ugly, but it wasn't as liveable as it is today. After the reconstruction, it was revived - a completely new logic was given to the structure of the city,

Ulica Świętojańska, róg Żwirki i Wigury, typowa zabudowa śródmiejska w Gdyni, druga połowa lat 30. ubiegłego wieku.
Swietojanska St. and the corner of Zwirki i Wigury, St. - typical downtown buildings in Gdynia, second half of the 1930s.

ni, dziś każda podkreśla swój charakter, ma swoje lokalne centra, swoje miejsca na kawę czy obiad. Warszawa robi się archipelagiem dzielnic.

À propos – Ty wychowałeś się na Jelonkach?

Tak, na modernistycznym blokowisku. Jestem pierwszą w rodzinie osobą urodzoną w Warszawie. Moja starsza siostra przyszła na świat jeszcze w Katowicach, bo rodzina pochodzi ze Śląska. Śródmieście mojego dzieciństwa to połamane chodniki, parkujące wszędzie samochody, Krakowskie Przedmieście, które było asfaltowym ściekiem z dymiącymi autobusami, a dziś jest deptakiem wyłożonym eleganckim kamieniem. Lata 90. zrobiły swoje – pojawiły się wieżowce, centra handlowe, apartamentowce i monopol architektury PRL-owskiej został przełamy. Warszawa rosła na moich oczach. Zaczęto grać w mieście kolorem, architektura zrobiła się różnorodna. Zieleń w niektórych miejscach została wycięta pod nową zabudowę, ale w innych jest zadbana jak nigdy dotąd.

Twoi rodzice nie są architektami. Skąd u Ciebie ta fascynacja miastem i studia na wydziale architektury?

To był trochę przypadek. Na szóste urodziny dostałem niewielką książeczkę *Pomniki Warszawy* i zacząłem wyciągać rodziców na spacery tropem tych monumentów. Niewiele rozumiałem z opisów, ale zaczęło mnie to fascynować. Potem któregoś razu przechodziliśmy z mamą obok księgarni kartograficznej Atlas przy dzisiejszej Jana Pawła. Mój wzrok utkwił na wystawie z mapami, zaczęliśmy więc tam zaglądać, a ja za każdym razem prosiłem, by mi kupować plany polskich miast. Przyglądałem się, analizowałem, jak są skonstruowane przestrzenie. Potem pojawiły się pierwsze lektury, dzięki którym

which had grown spontaneously over the centuries. Wide, grid-like arteries go through the centre, making it easy to get around. We have the Palace of Culture, a landmark that has towered over the city decades. It was decided that major institutions and universities would be located in the centre of town and that the city would be filled with greenery. The districts have also changed. Before the war, they primarily served as dormitories; today each has its own character and its own special haunts for coffee or lunch. Anyway, Warsaw is becoming an archipelago of districts.

By the way, you were raised in Jelonki, weren't you?

Yes, in a modernist block of flats. I'm the first person in my family born in Warsaw. My older sister was born in Katowice, because the family comes from Silesia. I still remember broken sidewalks, cars parked everywhere, Krakowskie Przedmieście, which was an asphalt sewer with buses emitting excessive fumes. Today, it is a promenade paved with elegant stone. Then the 1990s did their thing - skyscrapers, shopping centres, apartment buildings appeared and the monopoly of communist architecture was broken up. Warsaw grew before my eyes. More colour was introduced into the city and it became even greener.

Your parents aren't architects. Where did your fascination with the city and your studies at the Faculty of Architecture come from?

It was a bit of a coincidence. On my sixth birthday, I got a small booklet entitled "Monuments of Warsaw" and I started to take my parents out for walks to look at these monuments. I didn't understand much from the descriptions, but it was then that architecture started to fascinate me. Then one day, my mother and I were wal-

YUNIVERSAL
DEVELOPMENT

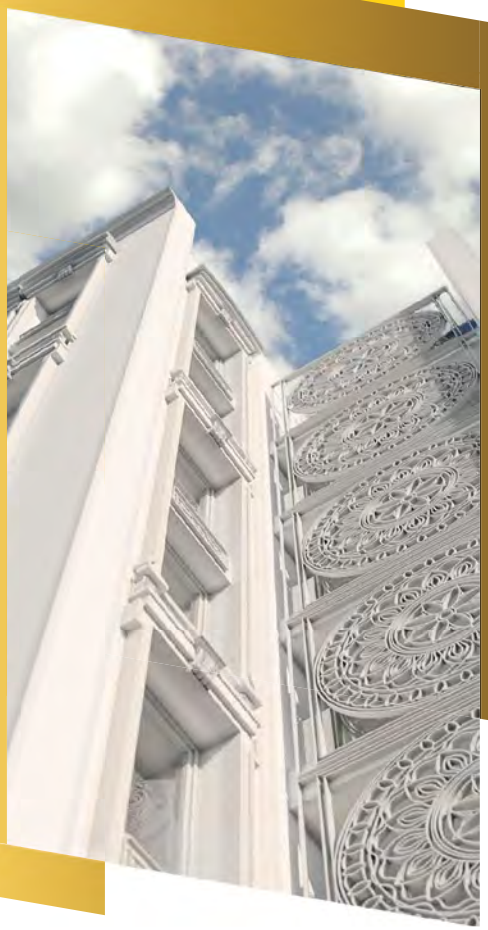

ODLEĆ INFLACJI, ZAINWESTUJ W NIERUCHOMOŚCI

22 436 30 22 | yp.com.pl

Gdynia w ciągu kilkunastu lat ze średniowiecznej wsi przepoczwarzyła się w sto razy większe miasto.

Gdynia was transformed from a medieval fishing village into a large city in the space of a few years.

zacząłem lepiej rozumieć to miasto, jego poszczególne warstwy.

Które lektury masz na myśli?

Powiesz, że banał, ale oczywiście *Zły* Tyrmanda, czyli pozycja świetnie napisana i pokazująca realia odbudowującego się miasta; *Lalka* Prusa, w której widać XIX-wieczną mentalność Warszawy i rozwarstwienie społeczne. Ważny jest Tadeusz Konwicki z *Małą Apokalipsą* i *Wniebowstąpieniem*, które pokazują schyłkowy nastrój kruszącego się PRL-u, atmosferę duszności i zniewolenia. Były też filmy: *Skarb*, czyli komedia o początkach powojennej Warszawy, *Przygoda na Mariensztacie* – musical socrealistyczny, w którym czuć atmosferę odbudowy, w *Nie lubię poniedziałku* modernistyczna Warszawa lat 60. jest świeżutka i pachnie tynkiem.

Słyszę, że o Warszawie mógłbyś mówić bez końca, ale chciałabym też pochylić się nad Twoją nową książką: *Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920–1939*, w której także dotykasz tematu odbudowy i modernizmu.

To historia o narodzinach. O pewnej idei, o wyścigu między planowaniem przestrzeni a rzeczywistością i o uwikłaniu tego wszystkiego w politykę. Gdynia w ciągu kilkunastu lat ze średniowiecznej wsi przepoczwarzyła się w sto razy większe miasto. Siłą napędową tego wzrostu była decyzja o budowie portu w 1920 r., który szybko stał się największy i najnowocześniejszy w Europie. Ta opowieść ma wiele wspólnego z historią powojennej odbudowy Warszawy. Oczywiście, stolica powstawała na swoich ruinach, miała korzenie, ale jednak ciągłość z przeszłością została zerwana. W obu przypadkach głównym rozgrywającym było państwo, oba projekty podsycano propagandowo. Ponad trzy lata mieszkałem w Gdyni i Gdańsku, nabrałem zatem do niej osobistego stosunku i pisząc tę książkę, miałem już doświadczenie korzystania z jej przestrzeni, odkrywania jej logiki.

Napisałeś m.in. takie zdanie: *Za estetycznie radykalną, bez wątpienia XX-wieczną fasadą śródmiejskich kamienic i nielicznych modernistycznych bloków krył się XIX-wieczny świat tradycyjnych relacji*

king past the Atlas cartographic bookstore on what is now Jan Pawel Street. My eyes were fixed on a display with maps, so we started to pop in from time to time, and each time I asked for a map of one of the Polish cities. I analysed how spaces were designed. Then came the first books. These helped me better understand this city and its individual layers.

Which books are you talking about?

You'll say it's cliché, but whatever. Of course, *Zły* by Tyrmand, which is entertaining, but well written. It shows what the city was like while it was being rebuilt; *Lalka* by Prus, which captures the 19th-century mindset of Warsaw and shows its social stratification. Other important works are Tadeusz Konwicki's *Mała Apokalipsa* and *Wniebowstąpienie*, which reveal the disintegrating atmosphere of the crumbling People's Republic of Poland - an atmosphere of suffocation and enslavement. I also watched films, such as *Skarb*, a comedy about the beginnings of post-war Warsaw, *Przygoda na Mariensztacie*, a socialist realist musical that conveys the atmosphere of reconstruction, and *Nie lubię poniedziałków*, where modernist Warsaw of the 1960's is fresh and smells like plaster.

I can tell you could talk about Warsaw for hours on end, but I'd also like to talk about your new book about Gdynia, titled *Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920-1939*. Once again, you touch upon the subject of reconstruction and modernism.

This one's a birth story. It's about an idea, about the race between spatial planning, and reality, and about how it all gets tangled up in politics. Gdynia was transformed from a medieval fishing village into a large city in the space of a few years. The driving force behind this growth was the decision to build a port in 1920, which at that time became the largest and most modern in Europe. It's history pretty much resembles the one of Warsaw. Of course, the capital was built on its ruins, it had its roots, but the continuity with the past was broken. In both

Wywrotnica wagonowa w gdyńskim porcie, 1938 r.
Wagon tippler in the port of Gdynia, 1938.

Ilasz & Associates Law Office
Międzynarodowa kancelaria w USA i Polsce

Kompleksowa obsługa prawna w USA i Polsce dla podmiotów gospodarczych i osób fizycznych. Reprezentacja w sprawach **biznesowych, imigracyjnych, wypadkowych, karnych, spadkowych i w obrocie nieruchomościami.**

Comprehensive legal services in the USA and Poland for business entities and individual persons. We represent clients in **business activities, immigration, accidents, criminal, inheritance cases and in real estate transactions.**

Główne siedziby kancelarii

www.ilaszlawfirm.com

Manhattan
1 Maiden Lane,
New York, NY 10038
9 Piętro
tel. +1212-480-2222
office@ilaszlawfirm.com

New Jersey
1035 Route 46 East
Clifton, NJ 07013
Pokój 105
tel. +1212-480-2222
office@ilaszlawfirm.com

Warszawa
ul. Złota 3
00-019 Warszawa
Lokal 21
tel. +48-22-115-92-00
biuro@ilaszlawfirm.com

Gdańsk
Al. Zwycięstwa 13A
80-219 Gdańsk
tel. +48-58-766-23-16
biurogdansk@ilaszlawfirm.com

***społecznych* – to chyba najlepsza definicja Gdyni lat 30. ubiegłego stulecia.**

Przy budowie Gdyni zaniedbano kilka spraw. Przyjechały tysiące ludzi, także z zagranicy, by budować port, ale nie zadbano o godziwe mieszkania dla nich. Mit miasta sukcesu spowodował, że wielu ludzi rzucało wszystko i ciągnęło na Wybrzeże, a pracy nie było aż tyle. Pojawiło się bezrobocie, niedowład opieki społecznej. Zarabiało się tu niewiele, a jednocześnie Gdynia stała się najdroższym miastem w Polsce. W śródmieściu zaczęły powstawać luksusowe kamienice, przy głównych ulicach ikoniczne budynki – mieszkalny Bankowiec czy biurowiec ZUS-u, a na obrzeżach – slumsy. Zatem z jednej strony mieliśmy Gdynię zawiedzioną, z drugiej spełnioną, która wyrosła z marzeń i była oknem na świat. Tak postrzegamy ją dziś. Ale trzeba pamiętać, że to, co dziś podziwiamy w Gdyni, jest efektem 100-letniej ewolucji, w efekcie której powstało – na szczęście – jedno z bardziej harmonijnych i wygodnych miast w naszym kraju. I jedyne w Polsce miejsce, gdzie wielkomiejskość spotyka się z morzem – ulice wręcz do niego biegną.

Namówię Cię na spacer po Gdyni?

No ba! Najpierw pójdziemy do hali targowej w pobliżu dworca, która jest przykładem nowoczesnej przedwojennej architektury. Można tu kupić ryby, warzywa, owoce, lokalne przetwory, a nawet rękodzieło. Zajrzymy też do cukierni Delicje przy ul. 10 Lutego, której wnętrze częściowo pochodzi z lat 70., a częściowo z 90. Miejsce magiczne, zupełnie zatrzymane w czasie. Potem zobaczymy ikony modernizmu: wspomniany biurowiec ZUS-u i luksusowy dom mieszkalny Bankowiec przy 10 Lutego, kamienice przy skwerze Kościuszki czy Dom Żeglarza przy marinie. Na koniec wejdziemy na Kamienną Górę, do dzielnicy willowej. Zobaczymy stamtąd całe miasto z zatoką.

A co Cię tak pociąga w tym modernizmie?

Chyba przede wszystkim wiara, że architektura może zmieniać świat. Kusi estetyka prostych form, architektura, która zaprasza do środka słońce przez wielkie okna, tarasy, lekkie konstrukcje, elastyczność. I z tego wynika dobór materiałów: stal, metal, szkło. Ale bliski mi też światopogląd, sposób myślenia o przestrzeni, który był reakcją na to, jak 100 lat temu rozwijały się miasta. Moderniści tak próbowali kreować przestrzeń, żeby była wygodna i funkcjonalna. Dostępna dla wszystkich. Nowoczesna. W połowie XX w., kiedy odbudowywano Warszawę, kiedy rosła Gdynia, zawód architekta był u szczytu prestiżu. Ufali im i władza, i społeczeństwo – władza potrzebowała sukcesu, więc dawała sporo wolności, a ludzie wierzyli, że architekci zaprojektują im lepsze otoczenie. Dziś mam wrażenie, że architekci pełnią funkcję bardziej usługową, w której mało jest

Powyżej: ostatnia książka Grzegorza Piątka: *Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920–1939*, poniżej *Najlepsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944–1949* z 2020 r. Obie ukazały się nakładem Wydawnictwa W.A.B.
Above: Grzegorz Piątek's latest book: *Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920–1939*. Below, *Najlepsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944–1949* from 2020. Both published by Wydawnictwo W.A.B.

cases, the main player was the state, both projects were fuelled by propaganda. I lived in Gdynia and Gdansk for over three years, so I developed a personal relationship with the city, and while writing this book, I already had the experience of using its space, discovering its logic.

You wrote the following sentence: "Behind the aesthetically radical, 20th-century façade of downtown tenement houses and a few modernist blocks of flats, there was a 19th-century world of traditional social relations". That's probably the best definition of 1930's Gdynia I've ever heard.

Several mistakes were made during the reconstruction of the city. Thousands of people, including many from abroad, came to build the port, but decent housing was not provided for them. The myth of the city of success meant that many people left everything and went to the coast, and there was not so much work. There was unemployment and social insecurity. Gdynia became the most expensive city in Poland but people didn't earn much there. Luxurious tenement houses began to pop up like mushrooms in the city centre, and some iconic buildings were erected along the main streets - the residential Bankowiec or the ZUS office building. But the outskirts were basically slums. Thus, on the one hand, there's the disappointed Gdynia, on the other, the fulfilled one, which grew out of dreams and was the window to the world. This is how we see it today. But it must be remembered that what we admire today in Gdynia is the result of a 100-year evolution and that this has given us one of the most harmonious and comfortable cities in Poland. And it's the only place in Poland where a big city meets the sea. Some of the streets even run towards it.

Will you take me on a walk around Gdynia?

Of course! Let's start with the market hall near the station. This is a fine specimen of modern pre-war architecture and constructivism. You can buy fish, vegetables, fruit, local preserves, and even handicrafts there. We're also going to visit the Delicje confectionery at 10 Luty St. The interior dates back partly to the 1970s and partly to the 1990s. It's a magical place, where time stands still. Then we'll see some modernist pearls – the ZUS office building, luxurious residential block of flats called Bankowiec at 10 Lutego St., tenement houses at Kosciuszki Square or the Sailors' House at the marina. We'll finish up with the walk up Kamienna Gora to the villa district. We can see the entire city wth the bay from here.

What do you find so attractive about modernism?

I think it's mainly the conviction that architecture can change the world. In addition - to put it simply - modernism is the aesthetics of simple forms. It's architecture that invites the sun inside through large windows. There are terraces, light constructions, flexibility. And from this stems the selection of materials: steel, metal, glass. It is also a specific, dear to me, worldview, a way of thinking about space, which was a reaction to how cities developed 100 years ago. Modernists tried to create space in

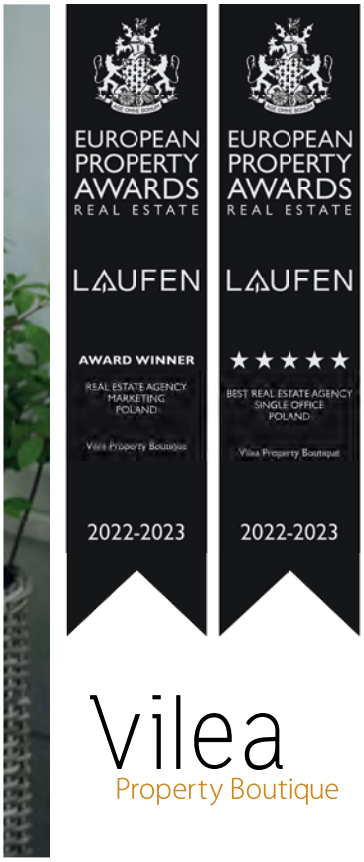

Vilea
Property Boutique

Vilea Property Boutique to agencja specjalizująca się w obsłudze nieruchomości z segmentów luksusowego i premium. Nasze biura znajdują się w prestiżowych dzielnicach Warszawy w Wilanowie i Śródmieściu. Agencję tworzy zespół 20 doświadczonych agentów, którzy specjalizują się w obsłudze nieruchomości na terenie stolicy i jej okolicach. Vilea może poszczycić się wieloma nagrodami, w tym roku została zdobywcą prestiżowej nagrody European Property Awards 2022-2023 dla najlepszej agencji nieruchomości w Polsce.

- ponad 10 lat doświadczenia
- profesjonalni doradcy premium
- unikalna sieć kontaktów
- 5-gwiazdkowe rekomendacje klientów
- doskonała znajomość rynku premium
- skuteczna finalizacja transakcji

Vilea Property Boutique is an agency specialising in the sale and rental of property in the luxury and premium real estate segment. Our offices are located in prestigious districts of Warsaw; Wilanów and Śródmieście. We are a team of 20 experienced agents who specialise in providing real estate services in Warsaw and the surrounding area. Vilea is proud of its many awards – this year we won the prestigious European Property Awards 2022-2023 for the best real estate agency in Poland.

- over 10 years of experience
- professional premium advisers
- unique network of contacts
- 5/5-star customer recommendations
- excellent knowledge of the premium market
- effective transaction closings

ul. F. Klimczaka 13 i ul. Piękna 11a, Warszawa | mob. +48 602 206 111

www.vilea.pl

Gdynia to jedyne w Polsce miejsce, gdzie wielkomiejskość spotyka się z morzem.

Gdynia is the only place in Poland where a big city meets the sea.

miejsca na idealizm. Są bardziej skrępowani standardami i mogą bardzo mało.

A gdyby mogli więcej, o czym powinni myśleć, budując nowe osiedla, miasta?

Oczywiście o modernizmie (*śmiech*). Dziś metraż to symbol statusu, ale przecież nie wszyscy dorobią się rezydencji. Ważniejsze jest to, by mieszkania były ustawne, jasne, energooszczędne, z zielenią za oknem i szkołą niedaleko, żeby dawały minimum komfortu, na który każdy zasługuje. Wróciłbym do zagrzebanego projektu Warszawskiej Dzielnicy Społecznej, która miała powstać na pustych terenach poprzemysłowych na Woli. Z drobiazgowo zaplanowanymi mieszkaniami, zarówno komercyjnymi, jak i komunalnymi, z mieszkaniami dla seniorów, z niezbędnymi usługami. Stać nas na budowę wzorcowej, nowoczesnej, zielonej dzielnicy dostępnej dla ludzi o różnych dochodach. Modele własności mogłyby być w niej różne, ale miasto byłoby liderem całego projektu.

Masz swoich architektów mistrzów?

Nie mam jednego idola, ale na pewno cenię wspomnianego już Pniewskiego, który kreował monumentalny wizerunek stolicy przed i po wojnie, kiedy budował gmachy Sejmu, ministerstw, Banku Narodowego czy Teatru Wielkiego. Moimi bohaterami są też Barbara i Stanisław Brukalscy – para architektów, twórców spółdzielczego Żoliborza, modernistycznej dzielnicy projektowanej z myślą o robotnikach. Byli idealistami. Nadążali za trendami, ale nie zapominali, że architektura powinna być przyjazna ludziom. Muszę też wspomnieć o Alinie Scholtz, która była główną projektantką zieleni w Biurze Odbudowy Stolicy. Nie traktowała jej czysto dekoracyjnie, ale wykorzystywała naturalne właściwości roślin, ich cykle biologiczne. W alei dojazdowej do wyścigów konnych na Służewcu posadziła drzewa, których liście na początku września, kiedy jest zamknięcie sezonu wyścigowego, barwią się na złoto i czerwono, czyli w kolorach Warszawy. Przy trasie W-Z, w okolicach kościoła św. Anny, zaprojektowała z kolei takie drzewostany, które na początku maja kwitną na biało i czerwono – obchodzimy wtedy święta narodowe. Marzy mi się, żeby każdy, kto dotyka wspólnej przestrzeni, uruchamiał właśnie takie wielotorowe myślenie o niej. ■

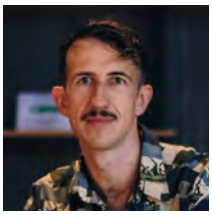

GRZEGORZ PIĄTEK (rocznik 1980) – architekt, krytyk i historyk architektury, kurator. W latach 2008–2009 koordynator części architektonicznej Polska!Year – polskiego sezonu kulturalnego w Wielkiej Brytanii. Za *Najlepsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944–1949* otrzymał Nagrodę Historyczną m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego.

GRZEGORZ PIĄTEK (born 1980) – architect, critic and historian of architecture, curator. In 2008–2009, he was the coordinator of the architectural part of Polska!Year – the Polish cultural season in Great Britain. For *Najlepsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944–1949* he received Kazimierz Moczarski Historical Award of the Capital City of Warsaw.

such a way that it would be comfortable and functional. Available to everyone. Modern. However, I have the impression that architects today perform a more utilitarian function; one that leaves little room for idealism. But in the middle of the 20th century, when Warsaw was being rebuilt, and Gdynia was growing, the job of an architect was prestigious. Both the authorities and society at large trusted them - the authorities needed to look good, so they gave architects a lot of freedom, and people believed that architects would create for them better living space. I have the feeling that today the architects perform a service with little space for idealism. They are limited by a whole range of standards. Architects have very little scope these days.

And if they could do more, what should they be thinking about while designing residential areas, towns?

Modernism, of course (*laughs*). Today, square footage is a status symbol, but not everyone will get a residence. It is more important that the apartments are arranged, bright, energy-saving, with greenery outside the window and a school nearby, so that they provide the minimum comfort that everyone deserves. I would return to the buried project of the Warsaw Social District, which was to be built on empty post-industrial land in Wola. With meticulously planned apartments, both commercial and municipal, with apartments for seniors, with necessary services. We can afford to build a model, modern, green district available to people of various incomes. Ownership models could be different in it, but the city would be the leader of the whole project.

Are there any architects that you look up to?

I don't have one idol but for sure I value Pniewski a lot. He created a monumental image of the capital before and after the wars, when he built the buildings of ministries, the National Bank and the Grand Theatre. He was able to get along with the authorities and defend his position. My heroes are also Barbara and Stanisław Brukalski - a couple of architects who created cooperative estates in Żoliborz, which was a modernist housing estate for workers before the war. They were idealists who kept up with trends, but did not forget that architecture should above all be people-friendly. Brukarska also designed experimental kitchens – comfortable for the hostess. I should also mention Alina Scholtz. She was the main greenery designer at Biuro Obudowy Stolicy in the post -war period. When designing greenery, she used the natural biological cycle of plants. In the alley leading to the horse racetrack in Służewiec, she planted trees whose leaves turn gold and red at the beginning of September, when the racing season closes. These are the colours of Warsaw. And for the WZ route, near the church of St. Anna, she chose such trees that bloom in white and red at the beginning of May – which is when we celebrate national holidays. I wish that everyone who touches the public space today would do so with such multifaceted approach in mind. ■

©LAURA BIELAK, KATARZYNA GAPSKA, GW FOKSAL

THAMES
BRITISH SCHOOL

THAMES BRITISH SCHOOL WARSAW

A part of the Thames British School Group which has British International Schools within the UK, Spain and Poland.

- **A leading International School in Warsaw that offers the full complement of education from the ages of 2.5 to 19 years**
- **Fully accredited to deliver the Cambridge Curriculum**
- **Authorised to deliver the International Baccalaureate Diploma Programme**
- **Teachers are qualified, experienced and native level speakers of English**
- **More than 45 nationalities. Multicultural tolerant atmosphere.**
- **5 campuses in and around the Warsaw – Ochota, Mokotów, Włochy and Piaseczno.**

www.thamesbritishschool.pl

Cambridge Assessment International Education
Cambridge International School

Diploma Programme

KULTURA
Culture

Na zdj. Małgorzata Kożuchowska i Adam Szczyszczaj w *Dekalogu*

TEATR
Theatre

NIE ZABIJAJ, NIE KRADNIJ
Don't kill, don't steal

Czy da się zmieścić *Dekalog*, czyli kultowy cykl dziesięciu filmów telewizyjnych Krzysztofa Kieślowskiego i Krzysztofa Piesiewicza, w dwugodzinnym spektaklu? I nie stracić z pola widzenia wielowymiarowej opowieści o człowieku, konsekwencjach zdrady, chciwości, braku wiary czy podłości? Wojciech Faruga wspólnie z aktorami – na brawa zasługują przede wszystkim Sławomira Łozińska, Małgorzata Kożuchowska, Gabriela Muskała i Paweł Brzeszcz – udowadniają, że nie tylko się da, ale dziś *Dekalog* uderza z jeszcze większą siłą. Jeszcze bardziej bolą pytania o lęk i bezradność. Faruga, wprowadzając nas do świata kalekich relacji, wchodzi na poziom metafizyczny i widzów na nim zostawia. Wspaniały spektakl. Powinien długo pozostać na afiszu.

Is it possible to squeeze *Decalogue*, a cult series of ten television films by Krzysztof Kieślowski and Krzysztof Piesiewicz into a two-hour performance? And not to lose sight of the multidimensional story about the man, the consequences of betrayal, greed, lack of faith or meanness? Wojciech Faruga, together with the actors - Sławomira Łozińska, Małgorzata Kożuchowska, Gabriela Muskała and Paweł Brzeszcz, who are the ones that deserve the biggest applause - prove that not only is it possible, but that *Decalogue* strikes with even greater force. The questions about fear and helplessness hurt even more. By introducing us to the world of crippled relationships, Faruga enters some metaphysical level and makes the audience stay there. A great spectacle.

***Dekalog*, reż. Wojciech Faruga, Teatr Narodowy w Warszawie**

KILKA SŁÓW O UCZCIWOŚCI
A few words about honesty

Młody chłopak trafia do zakładu poprawczego. Tam trenuje bieganie, które staje się odskocznią od więziennej rutyny i czasem na przemyślenia. A jakie są te przemyślenia nietrudno zgadnąć – dotyczą wszechobecnej obłudy, egoizmu i braku moralności. Czy w takim świecie warto być sobą, pozostając przy tym uczciwym? Tylko co oznacza uczciwość? Mocne, wyraziste przestawienie na podstawie opowiadania brytyjskiego pisarza Alana Sillitoe. Na deskach młodzi zdolni: Adam Rosa, Maciej Czerklański i Michał Iwaszkiewicz. Warto pójść z nastolatkiem.

A young boy ends up in a correctional facility. There, he trains running, which becomes a distraction from the prison routine and time to think. And what his musings are is not hard to guess - they evolve around the ubiquitous hypocrisy, egoism and lack of morality. Is it worth being honest? And what does this honesty mean? A powerful, expressive performance based on a short story by British writer Alan Sillitoe. In the main roles we can admire Adam Rosa, Maciej Czerklański and Michał Iwaszkiewicz. It's worth taking a teenager with you.

***Samotność długodystansowca*, Społeczna Scena Debiutów Teatru WARSawy**

SZTUKA Art

MIASTO KOBIET
City of Women

Maria Korsak malowała nieco odrealnione warszawskie parki, Halina Walicka idylliczne sceny, Leokadia Płonkowa z wyjątkową wrażliwością bawiła się kolorami, a Łucja Mickiewicz to twórczyni haftowanych pejzaży. Muzeum Etnograficzne otwiera swoje archiwum i serwuje niepokazywane od ponad dekady, a ciekawe prace wybitnych, nieżyjących już artystek związanych z Warszawą. Dla każdej z czterech kobiet sztuka stała się rodzajem terapii – ich losy były naznaczone wojną, traumami obozowymi i chorobami. Wystawa jest zatem zaproszeniem do świata emocji, stawia też pytania o rolę kobiet w ówczesnym społeczeństwie i o sposoby radzenia sobie z tzw. codziennością.
Maria Korsak painted slightly unreal Warsaw parks, Halina Walicka idyllic scenes, Leokadia Płonkowa played with colours with exceptional sensitivity, and Łucja Mickiewicz is the creator of embroidered landscapes. The Ethnographic Museum opens its archives and exhibits interesting works of outstanding, deceased artists associated with Warsaw, which have not been shown for over a decade. For each of the four women, art became a kind of therapy – their fates were marked by war, camp traumas and illnesses. The exhibition is therefore an invitation to the world of emotions. It also poses questions about the role of women in the contemporary society and the ways of dealing with the everyday life.

Malarki warszawskie. Szkice ze sztuki zwanej naiwną, **Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, do 4.06.2023 r.**

1. *Ogród Saski*, Maria Korczak
2. *Nowe Miasto w Warszawie*, Maria Korczak
3. *Wiatr*, Halina Walicka

ABAKANOWICZ

01.12.22 – 19.02.23

konfrontacje

WYSTAWA CZASOWA W ZAMKU KRÓLEWSKIM W WARSZAWIE

Fundacja Marty Magdaleny Abakanowicz Kosmowskiej i Jana Kosmowskiego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MECENAS: KGHM Polska Miedź

PARTNER STRATEGICZNY: Totalizator Sportowy

PARTNERZY JUBILEUSZU: ORLEN, Poczta Polska, Narodowy Bank Polski

PARTNERZY ZAMKU KRÓLEWSKIEGO: Lidex tłumaczenia konferencje, Marsh

PARTNER WYDARZENIA: Krupa Gallery

PATRONI MEDIALNI: Polskie Radio, TVP Telewizja Polska, pap, LAVIE, STOLICA

FILM
Film

MIAU Meow

W rolach głównych koty: Misiak, Płomyk, Szczęściarz, Korniszonek i Rudzia, oraz kilku mężczyzn. Panów dzieli wszystko – zawód, status majątkowy, miejsce zamieszkania, wreszcie wiek. A łączy miłość do futrzanych czworonogów i nieodparta chęć niesienia im pomocy. Wzruszający dokument o przywiązaniu.

In the main roles, cats: Tora, Pickles, Lucky, Zulu, Toodles, and Flame, and a few men. The men couldn't be any different – they are of various professions, property status, place of residence, and finally age. And what they have in common is love for cats and an irresistible desire to help them. A touching documentary about attachment.

Kociarze | *Cat Daddies*, reż. Mye Hoang

SKROMNA KUSICIELKA
Modest Temptress

Stroniła od ludzi, ale spojrzeniem uwodziła miliony. Zarabiała astronomiczne sumy, ale była legendarnie skąpa. Jej szafa pękała od najmodniejszych sukien, ale chodziła w znoszonych swetrach i spodniach. Zagrała w blisko 30 filmach, a American Film Institute umieścił ją w czołówce rankingu „największych aktorek wszech czasów". Czego nie wiecie o urodzonej w Sztokholmie Grecie Garbo, dowiecie się z tej biografii.

She shied away from people, but at the same time seduced millions with her eyes. She earned astronomical sums but her stinginess was legendaryly. Her wardrobe was bursting with the most fashionable dresses, but she wore shabby sweaters and trousers. She starred in nearly 30 films, and the American Film Institute ranked her one of the "greatest actresses of all time." There are some more interesting facts about the Stockholm-born actrees, which you surely have never heard of.

Garbo. Najbardziej tajemnicza gwiazda Hollywood, Robert Gottlieb, Znak

BEZ PATOSU
Without pathos

Bez twórczości Stanisława Moniuszki nie można mówić o polskiej operze. Był jednym z najwybitniejszych kompozytorów doby romantyzmu, twórcą słynnej *Halki*, *Strasznego dworu* i *Hrabiny* oraz blisko trzystu pieśni. Ignacy Zalewski bez patosu i zbędnych ozdobników próbuje w wielkim artyście odkryć ciekawego człowieka. Z powodzeniem.

There's no Polish opera without Stanisław Moniuszko. He was one of the most outstanding composers of the Romantic era, the creator of the famous *Halka*, *Haunted Manor* and *The Countess*, as well as nearly three hundred songs. Ignacy Zalewski tries to discover an interesting man in this great artist. And he does it successfully.

Moniuszko, Ignacy Zalewski, Polskie Wydawnictwo Muzyczne

KSIĄŻKI
Books

LITERATURA PIĘKNA
Belles-lettres

Ojciec, który w dzieciństwie zamiast chodzić do szkoły, musiał pomagać w żniwach, dumna matka marząca o pozycji i szacunku otoczenia, przedwcześnie zmarła siostra, której odejście rzuciło cień na relacje rodzinne. Tegoroczna noblistka z chirurgiczną precyzją rozkłada na czynniki pierwsze swoich najbliższych, a przy okazji siebie. Koniecznie.

The father, who as a child, had to help with the harvest instead of going to school, the proud mother dreaming of position and respect of people, and the prematurely deceased sister, whose death cast a shadow on family relations. This year's Nobel laureate with surgical precision dissects her loved ones, and herself. A must-read.

Bliscy, Annie Ernaux, Czarne

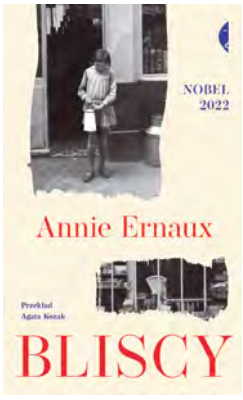

REBEL SPIRITS

Aga Derlak
Joanna Duda
Kuba Więcek
Marcin Masecki
Marek Pędziwiatr
Piotr Orzechowski
Wacław Zimpel

REBEL SPIRITS II: THE STORY OF POLISH JAZZ

To już druga seria podcastu Rebel Spirits, który zadebiutował w 2021 r., z opowieściami o korzeniach polskiego jazzu rodzącego się w czasach cenzury i komunistycznego ustroju. W tym roku podcasty skupią się na kolejnym pokoleniu jazzmanów. Słuchacze zapoznają się z historią pięciu polskich muzyków, którzy dorastali w latach 50. i czerpiąc z bogactwa polskiej tradycji, wyznaczali nowe kierunki w sztuce improwizacji i kompozycji.

This is the second series of the Rebel Spirits podcast, which debuted in 2021. The first featured stories about the roots of Polish jazz, which emerged under the communist regime, when censorship was strict. This year, the podcasts will be focusing on the next generation. You will learn about the history of five Polish musicians who grew up in the 1950s and, drawing on the richness of Polish tradition, set new directions in the art of improvisation and composition.

Podcasty Rebel Spirits I były podróżą przez życiorysy i dyskografie muzyków. W ten sposób przedstawiony został krajobraz rodzącej się wówczas sceny jazzowej. Kolejna seria zabierze słuchaczy w głąb muzyki tworzonej po okresie transformacji przez uczniów, kontynuatorów i przyjaciół bohaterów pierwszej części.

Każdy odcinek poświęcony zostanie jednemu utworowi lub albumowi, za pośrednictwem którego przybliżona zostanie twórczość kolejnych artystów: Agi Derlak, Joanny Dudy, Kuby Więcka, Marcina Maseckiego, Marka Pędziwiatra, Piotra Orzechowskiego czy Wacława Zimpela. W podcaście główny akcent zostanie więc położony na muzykę – po zaprezentowaniu fragmentów utworów prowadzący będą rozmawiać z twórcami o ukrytych w ich kompozycjach znaczeniach, inspiracjach, źródłach i osobistych historiach. Każdy odcinek zakończony zostanie prezentacją utworu w całości.

Słuchacze będą mogli zaobserwować różnorodność współczesnej polskiej twórczości i zapoznać się ze złożonymi wpływającymi na nią czynnikami bardzo specyficznymi dla Polski.

Więcej informacji na Cultre.pl

The Rebel Spirits I podcasts took a journey through the musicians' biographies and discographies. In this way, they portrayed the landscape of the emerging jazz scene. The next series will take you deeper into the music created after the period of the transformation by students, followers and friends of the exponents of the first part.

Each episode will be devoted to a single song or album, through which the works of such artists as Aga Derlak, Joanna Duda, Kuba Więcek, Marcin Masecki, Marek Pędziwiatr, Piotr Orzechowski and Wacław Zimpel will be presented. The main emphasis will be on the music, although - after presenting fragments of songs - the interviewers will talk to the artists about the meanings, inspirations, sources, and personal stories behind their compositions. Each episode will end with a presentation of the song in its entirety. You will be able to observe the diversity of contemporary Polish music and learn about the complex factors, specific to Poland, that have shaped it.

More information on Culture.pl

© M.P.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
CULTURE.PL INSTYTUT ADAMA MICKIEWICZA

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MUZYKA Music

NIESPODZIANKA
Christmas surprise

W myśl trendów dyskografia 15-krotnej zdobywczyni nagród Grammy właśnie poszerzyła się o album świąteczny. Na płycie znalazły się nieśmiertelne *Santa Baby* czy *Christmas Time Is Here*, a także całkiem nowe utwory oddające świąteczny nastrój. Płyta dostępna ekskluzywnie na Apple Music.

The 15-time Grammy winner has just added a Christmas album to her discography. The album includes the immortal *Santa Baby* or *Christmas Time Is Here*, as well as brand new songs. The album is available exclusively at Apple Music.

Santa Baby, Alicia Keys, Wyd. Alicia Keys Records

ZATAŃCZYMY?
Shall we dance?

Głębokie i smutne, ale zapraszają na parkiet. W utworach nagranych podczas kwarantanny Jepsen, czyli niekwestionowana pionierka popu alternatywnego, wyraźnie inspirowała się latami 70. i 80. oraz muzyką folkową. Efekt? Posłuchajcie sami – także podczas koncertów. Artystka rusza w trasę i będzie można usłyszeć ją w lutym w Londynie, Dublinie czy Glasgow.

These songs recorded during the quarantine time, although deep and sad in their message, invite you to the dance floor. Nobody does it better than Jepsen. Here you can hear influences from the seventies, eighties, funk and disco. The artist is to perform during her UK tour in February in London, Dublin and Glasgow

The Loneliest Time, Carly Rae Jepsen, Wyd. Interscope Records

BURZA Z PIORUNAMI
Thunder and lightning

Debiutancki krążek zespołu Monofon z tekstami zmarłego w kwietniu tego roku Jacka Szymkiewicza, o których mówił, że są to *historie o burzach z piorunami, szybkich samochodach, włoskiej kuchni i psychologii.* A w tle cała paleta klasycznych instrumentów klawiszowych, perkusyjnych, smyczkowych i dętych. Inspirujące.

The debut album of the band Monofon with the lyrics of Jacek Szymkiewicz, who died in April this year. He called those lyrics stories about thunderstorms, fast cars, Italian cuisine and psychology. And in the background, there's a whole palette of classic keyboard instruments, the percussion, as well as string and wind instruments. Inspiring.

Monomiasto, Monofon, Wyd. Mystic Production

Kryminauci. Zaginiony kolekcjoner, Gra interaktywna, *kryminauci.pl*

GRA Game

COŚ TU NIE GRA
Something's wrong

Po sukcesie pierwszej części interaktywna gra detektywistyczna *Kryminauci* powraca. W zestawie: akta sprawy, zdjęcia z interwencji, pliki audio z nagraniami zeznań, z którymi musimy się zapoznać, by rozwikłać zagadkę tajemniczego zniknięcia pewnego kolekcjonera. Czy został porwany dla okupu? A może z jakichś przyczyn musiał upozorować własne uprowadzenie? Pomóżmy bezradnej policji! Śledztwo jest w naszych rękach. Świetny prezent dla fanów zagadek kryminalnych i każdego, kto chciałby sprawdzić się w roli detektywa.

After the success of the first part, the interactive detective game *Kryminauci* returns. The set includes: case files, photos from the intervention, or audio files with recordings of testimonies. This is what we have to investigate to solve the mystery of the mysterious disappearance of a certain collector. Was he kidnapped for ransom? Or maybe he faked his own abduction? Let's help the helpless police! The investigation is in our hands. A great gift for fans of criminal mysteries and anyone who would like to play a detective.

© M.P.

TRWA NABÓR DO MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU MUZYKI POLSKIEJ!

CALL FOR APPLICATIONS FOR THE 3RD INTERNATIONAL POLISH MUSIC COMPETITION IS NOW UNDERWAY

Narodowy Instytut Muzyki i Tańca czeka do 15 lutego 2023 na kandydatury pianistów i zespołów kameralnych do III edycji Międzynarodowego Konkursu Muzyki Polskiej. Pula nagród to ponad 100 000 euro!

The National Institute of Music and Dance encourages pianists and chamber ensembles to submit their entries to the 3rd International Competition of Polish Music. The call for applications concludes on February 15, 2023. The prize pool has been projected at above EUR 100,000.

Międzynarodowy Konkurs Muzyki Polskiej popularyzuje muzykę polską XIX i XX na świecie. III edycja wydarzenia odbędzie się od 2 do 9 lipca 2023 w Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie.

Jaki jest repertuar Konkursu?
W programie uczestnicy będą mogli zaprezentować dzieła 60 kompozytorów polskich, takich jak np.: Grażyna Bacewicz, Roman Maciejewski, Henryk Pachulski, Zygmunt Stojowski czy Maria Szymanowska. Narodowy Instytut Muzyki i Tańca wierzy, że Konkurs przyczyni się do poszerzenia wiedzy międzynarodowej publiczności na temat polskiej muzyki XIX i XX w.

Jakie nagrody zostaną przyznane?
W każdej kategorii wręczonych zostanie sześć nagród głównych. W 2023 roku premiowane nagrodą w wysokości 1 000 euro będzie wykonanie utworu jednego ze wskazanych kompozytorów. Zostaną przyznane także nagrody pozaregulaminowe, m.in. w formie koncertów w instytucjach filharmonicznych, kulturalnych i artystycznych oraz nagrody medialne, finansowe i rzeczowe.

Jak aplikować?
Nabór jest prowadzony na międzynarodowej platformie muvac.com zrzeszającej instytucje kultury oraz muzyków z całego świata. Zamieszczane są tam ogłoszenia o konkursach, wakatach oraz przesłuchaniach do orkiestr i zespołów. Międzynarodowy charakter platformy umożliwi rejestrację licznym muzykom każdej narodowości.

By wypełnić formularz zgłoszeniowy do III MKMP, należy utworzyć konto na platformie. Po wypełnieniu i zatwierdzeniu przez kandydata gotowego formularza, biuro konkursu skontaktuje się z nim na adres mailowy podany w zgłoszeniu.

The International Competition of Polish Music seeks to showcase 19th- and 20-century Polish music around the world. The third edition of the event will be held from July 2-9, 2023 at the Artur Malawski Subcarpathian Philharmonic Hall in Rzeszów.

Competition repertoire
The Competition repertoire will feature works by 60 Polish composers, among others Grażyna Bacewicz, Roman Maciejewski, Henryk Pachulski, Zygmunt Stojowski and Maria Szymanowska. The National Institute of Music and Dance is confident that the Competition will contribute to extending the knowledge of Polish music among international audiences, in particular with respect to the 19th and first half of the 20th century.

Competition prizes
Six grand prizes will be presented in each category. In 2023, a prize of €1,000 will be awarded for the performance of a work by one of the designated composers. The Competition will also award special non-statutory prizes, including concerts at philharmonic halls, cultural and artistic institutions, as well as media prizes, financial awards, and in-kind prizes.

How to apply?
Competition applications should be submitted via muvac.com, an international platform that brings together cultural institutions and musicians from around the world. The website features announcements of competition, jobs, and auditions for orchestras and chamber ensembles. The international nature of the platform facilitates registrations from musicians of every nationality.

To fill out the application form for the 3rd ICCM, applicants should create a user account on the platform. Once the candidate fills out and submits the completed form, they will be approached by the Competition Office using the email address provided in the course of the application.

Konkurs jest realizowany przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca we współpracy z Filharmonią Podkarpacką im. Artura Malawskiego w Rzeszowie, finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
The Competition is implemented by the National Institute of Music and Dance in cooperation with the Artur Malawski Subcarpathian Philharmonic Orchestra in Rzeszów, financed by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland.

Więcej informacji | More information
konkursmuzykipolskiej.pl

Biuro Konkursu | Competition Office
biuro@konkursmuzykipolskiej.pl

Pomoc techniczna Muvac | Muvac technical support
support@muv.ac

WSPÓLNE ŚWIĘTOWANIE

COMMON CELEBRATION

tekst | by **PAULINA SOBONIAK, PLL LOT**

Żupania medzimurska to niewielki region na północy Chorwacji, który słynie z winnic i sadów jabłkowych. Jego mieszkańcy wiedzą, jak czcić swoje plony.

Međimurje County is a small region in the north of Croatia, famous for its vineyards and apple orchards. Its inhabitants know how to honour their harvest.

Widok na rodzinną winnicę Štampar położoną na Mađerkinom Bregu.
View of the Štampar family vineyard on Mađerkinom Breg.

PL

Dzień świętego Marcina, czyli Martinje, to w Chorwacji radosny zwyczaj chrzczenia młodego wina. Chorwaci spotykają się w swoich winnicach z rodzinami i znajomymi, by próbować trunku z niedawno zebranych owoców. Organizowane są też degustacje dla gości z całego kraju i zagranicy. Obrzęd „chrztu" polega na wznoszeniu żartobliwych modlitw na cześć wina, które mają zapewnić obfitość w przyszłym roku. Podczas uroczystości moszcz, czyli świeżo wyciśnięty sok z winogron, oficjalnie staje się młodym winem.

WINO NA MEDAL

Restauracja Terbotz jest malowniczo położona na zielonym wzgórzu. Obok niej stoi zamek, który właściciele – rodzina Jakopić – planują odrestaurować i przeznaczyć dla gości. Postanowiłam, że wizytę w tym miejscu rozpocznę od spróbowania tradycyjnej medzimurskiej żupy, czyli pretepeny juhy. Jej bazą jest bulion, smaku nadaje wędzone mięso, a koloru – zmielona papryka. Do tego śmietana i dużo warzyw. Zupa jest sycąca i rozgrzewająca, to idealny wstęp do degustacji młodego wina. Następnie zostaje mi podana kaczka w towarzystwie kiszonej kapusty i krvavicy – czyli kaszanki z kaszą gryczaną. Na deser próbuję medzimurskiej gibanicy, ciastka z czterech warstw: maku, sera twarogowego, orzechów włoskich i jabłek. Do tego gałka lodów z oleju z pestek dyni. W restauracyjnej piwniczce, w której odbywają się degustacje, właścicielka Nada częstuje mnie rajnskim rizlingiem, który słusznie w 2022 r. został nagrodzony złotym medalem Decanter World Wine Awards (największy międzynarodowy konkurs winiarski). I tak zaczynam weekend pod znakiem Martinje.

LEKKIE I ŚWIEŻE

Na Mađerkinom Bregu, wzgórzu, z którego widać Słowenię, Węgry, Austrię i Słowację, próbuję trunków z kolejnej nagradzanej, rodzinnej winnicy Stampar. Tu smakuje mi zwłaszcza biały pinot sivi (pinot gris) – jest orzeźwiający i delikatny. To wzgórze Chorwaci zwą także Mađerką na cześć Emilii Krauthaker, słynnej baleriny znanej jako Madjerka wła-

ENG

Saint Martin's Day, or Martinje, is a joyful custom of baptizing young wine. Croats meet their families and friends in their vineyards to taste wine from the recently harvested crops. Professional winemakers organize tastings for guests from all over the country and abroad. The rite of "baptism" consists of playful prayers in honour of wine, which are supposed to ensure abundance in the following year - not only of vines, but also sausages, meats and other delicacies. During the ceremony, must, i.e. freshly squeezed grape juice, officially becomes young wine.

PERFECT WINE

The Terbotz Restaurant is picturesquely situated on a green hill. Next to it, there is a castle, which the owners - the Jakopić family – are planning to restore and use as a guesthouse. I decide to start my visit here by trying the traditional Međimurje soup, i.e. pretepena juha. Its base is broth, the taste comes from smoked meat, and the colour is given by ground paprika. Sour cream and lots of vegetables are added. The soup is filling and warming – the perfect prelude to tasting young wine. Then I am served duck with sauerkraut and krvavica - black pudding with buckwheat. For dessert, I try gibanica, which is a cake made of four layers: poppy seeds, cottage cheese, walnuts and apples. Plus a scoop of pumpkin seed oil ice cream. In the restaurant cellar, where the tastings take place, the owner, Nada, treats me to Rajan rizling, which was awarded the gold medal at the 2022 Decanter World Wine Awards (the largest international wine competition). And that's how I start celebrating Martinje.

MINERAL, LIGHT AND FRESH

On Mađerkin Breg, a hill overlooking Slovenia, Hungary, Austria and Slovakia, I have the opportunity to try wines from the Stampar winery, another award-winning family-owned company. I especially like the white pinot sivi (pinot gris) – it's refreshing and delicate. This hill is also called by Croats Mađerka. in honour of Emilija Krauthaker, a famous ballerina, known as Mađerka. Her portrait is on the labels of the wines made from the fruits growing here. These are produced by the Cmrečnjak family winery. The owner, Rajko, accompanies me during the tasting, talking about the properties of individual strains and showing barrels in which the drink of the gods is aged. The grape variety to remember when visiting Međimurje is Pušipel. This is also grown in other countries, but it is the sparkling wines from Međimurje that are the best in quality - light, fresh and citrusy. Pušipel bears fruit profusely, so you need to carefully monitor pruning. And in the nearby town of Čakovec, the county capital, I taste local crops in a truly contemporary edition - in the Stari Grad re-

Wina są jak ludzie – zmieniają się z każdym rokiem. Temperatura, ziemia, sposób produkcji mają wpływ na ich smak.

Wines are like people – they change every year. Temperature, soil, production methods and bottling – everything affects their taste.

1

2

3

1. Ciasto gryczane z karmelizowanymi owocami i kremem z wanilii oraz oleju dyniowego.
Buckwheat cake with caramelized fruit and cream made of vanilla and pumpkin oil.

2. Rolada z kurczaka faszerowana papryką, podawana z soczewicą.
Chicken roulade stuffed with paprika and served with lentils.

3. Medzimurská župa, czyli pretepena juha. Jej bazą jest bulion, smaku nadaje wędzone mięso, a koloru – zmielona papryka.
Medzimurská župa, or pretepena juha. Its base is broth. Smoked meat gives it its flavour, and ground paprika the colour.

Wszystkie dania znajdziecie w menu restauracji Terbotz.
All dishes can be found in the Terbotz restaurant menu.

śnie. Jej wizerunek znalazł się na etykietach win robionych z rosnących tu owoców, produkowanych z kolei przez rodzinną winnicę Cmrečnjak. Jej właściciel Rajko towarzyszy mi przy degustacji, opowiada o właściwościach poszczególnych szczepów i pokazuje beczki, w których leżakuje napój bogów. Odmiana winogron, o której trzeba pamiętać, odwiedzając żupanię medzimurską, to pušipel – uprawia się ją też w innych krajach, ale to właśnie medzimurskie wina z nich produkowane są najlepsze jakościowo – lekkie, świeże i cytrusowe. Pušipel owocuje obficie, dlatego trzeba dokładnie pilnować przycinania.

W położonym obok miasteczku Čakoviec, stolicy regionu, delektuję się z kolei lokalnymi plonami w wydaniu iście współczesnym – w restauracji Stari Grad podano mi pikantny krem z dyni i stek z grillowanymi warzywami – taki zestaw polecam nawet najwybredniejszym.

CHIPSY Z JABŁEK

Wina są jak ludzie – zmieniają się z każdym rokiem. Temperatura, ziemia, sposób produkcji i butelkowania – wszystko ma wpływ na ich smak. Właścicielka Domu Wina Hažić – Tatjana, dziewięć lat temu postanowiła uprawiać gatunek nietypowy dla Chorwacji – gewürztraminer. Intensywnie kwiatowy smak i zapach jej autorskiego trunku traminac mirisavi („pachnący traminer") zapadają

Rodzinna winnica Cmrečnjak położona na wzgórzu Mađerka.
The Cmrečnjak family vineyard located on Mađerka hill.

staurant I'm served spicy pumpkin cream and steak with grilled vegetables - I can recommend this combination to even the most demanding of palates.

APPLE CRISPS

Wines are like people – they change every year. Temperature, soil, production methods and bottling – everything affects their taste. Many years ago, Tatjana, the owner of the Hažić Wine House, decided to grow a variety unusual for Croatia – Gewürztraminer. The intensely floral taste and smell of her original drink Traminac mirisavi ("fragrant Traminer") are truly memorable. Dom Hažić is not only wine, but also apple products – from 200 tonnes a year, Tatjana and her family produce chips and juices. Two thousand litres of juice is produced from 3 tonnes of apples in 8 hours. I had the opportunity to see this process and try the juice straight from the barrel. The distinct and sweet taste of the crisps is a result of drying the apple together with the skin. At the

Dzień świętego Marcina, czyli Martinje, to w Chorwacji radosny zwyczaj chrzczenia młodego wina.

Saint Martin's Day, or Martinje, is a joyful custom of baptizing young wine in Croatia.

ITAKA
WWW.ITAKA.PL
OTO LATO 23
Aplikacja Mobilna ITAKA
– wszystko o wakacjach

Sernik z sosem z winogron z odmiany Isabella serwowany w restauracji Terbotz.
Cheesecake with Isabella grape sauce served at the Terbotz restaurant.

w pamięć. Dom Hažić to jednak nie tylko wina, ale też produkty z jabłek – z 200 ton rocznie Tatjana i jej rodzina produkują chipsy i soki. W ciągu 8 godz. z 3 ton owoców powstaje 2 tys. litrów soku – miałam okazję zobaczyć ten proces i spróbować wyciskanej cieczy prosto z beczki. Wyrazisty i słodki smak chipsów to zaś efekt suszenia jabłka razem ze skórką.

Na zwieńczenie weekendu wróciłam do Čakovca, a dokładnie do restauracji Mala Hiža, która istnieje ponad 20 lat, ma wieloletnich pracowników, a podstawą tutejszego menu są sezonowe i świeże warzywa. Z zewnątrz to drewniany mały domek z ludowymi dekoracjami na elewacjach. W środku – elegancka przestrzeń z romantycznym klimatem. Na przystawki zażyczyłam sobie pasztet z gęsiny oraz salami z jelenia w piklowanych warzywach – obydwie idealnie rozpływały się w ustach. Na danie główne – z okazji Martinje – podano mi kaczkę i purée z dyni. Były tak dobre, że prawie prosiłam o dokładkę, kiedy na stole pojawił się deser – wiśniowa baklawa z lodami dyniowymi. Już wiem, dlaczego przewodnik Michelin poleca Małę Hižę kolejny rok z rzędu.

Wyjeżdżam z županii medzimurskiej z przeświadczeniem, że Martinje to piękne, jednoczące różne grupy społeczne święto. Wszyscy siadają do wspólnego posiłku i przy akompaniamencie tambury (ludowego, tradycyjnego instrumentu) śpiewają wesołe pieśni, delektują się potrawami i winem z tegorocznych zbiorów.

Tymczasem mam w planach kolejne winne święto w Chorwacji, tym razem odbywające się w styczniu – Vincekovo, czyli dzień świętego Vinka. Ale w mojej walizce przygotuję więcej miejsca na jabłkowe i winogronowe zapasy. ■

Odmiana, o której trzeba pamiętać, odwiedzając županię medzimurską, to pušipel– wina z niej produkowane są lekkie, świeże i cytrusowe.

The grape variety to remember when visiting Međimurje is Pušipel. The wine it produces is light, fresh and citrusy.

end of the weekend, I return to Čakovec, and more precisely to the Mala Hiža restaurant, which has been in existence for over 20 years, has employees that have worked there for ages, and seasonal and fresh vegetables are the basis of its menu. From the outside, it is a small wooden house with folk decorations on the facade. Inside, you'll find an elegant space with a romantic atmosphere. For starters, I order goose pate, deer salami, and pickled vegetables. These just melt in the mouth. For the main course - on the occasion of Martinje – I'm served duck and pumpkin purée. They are so good that I'm about to ask for a second helping when my dessert appears on the table - cherry baklava with pumpkin ice cream. Now I know why the Michelin guide has recommended Mala Hiža for yet another consecutive year. I leave Međimurje County thinking that Martinje is a beautiful holiday that brings various social groups together. Everyone sits at common tables and, accompanied by tamburas (a traditional folk instrument) sing cheerful songs, and enjoy dishes from this year's harvest. Now I'm planning to participate in another wine festival in Croatia, this time in January – Vincekovo (Saint Vincent's day). But this time I'm going to make more room for apple and grape supplies in my suitcase. ■

POLISH AIRLINES LOT A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia Connections
WAW–ZAG–WAW
Więcej informacji na ■ More information on lot.com
lot.com

©BOJAN HARON MARKICEVIC/Chorwacka Wspólnota Turystyczna, M.P.

URODA I ZDROWIE W PREZENCIE DLA NAJBLIŻSZYCH

Już nie musisz szukać i zastanawiać się, co kupić na prezent dla najbliższych.Voucher do Ambasady Urody Clinic & Spa to wSPAniały i wyjątkowy pomysł na świąteczny upominek. Zapraszamy w podróż pełną inspiracji i pomysłów gwiazdkowych.

W ŚWIĄTECZNYM KLIMACIE RYTUAŁY WELLNESS

Nasze rytuały to idealne przywrócenie równowagi między fizycznością, a umysłem. Każdy z naszych zabiegów oddziałuje na wszystkie zmysły. Wykorzystujemy do tego dobrodziejstwo kosmetyków naturalnych, egzotycznych ziół, soli mineralnych, olejów oraz balsamów z pełną gamą ich wspaniałych zapachów i właściwości. Cenimy również wschodnie sztuki masażu oraz zabiegi poprawiające nie tylko wygląd, ale i ogólne samopoczucie.

WSPANIAŁE GWIAZDKOWE SPA DLA NIEJ

Idealny prezent dla kobiety, która doceni podróż do krainy luksusu. Tu przeplatać się będą uwodzicielskie zapachy, dźwięki, kolor i uzdrawiający dotyk. Rytuały pozwolą poprawić samopoczucie, odzyskać piękny wygląd i przede wszystkim odprężyć się i zrelaksować.

GWIAZDKOWE MASAŻE TWARZY

Spektakularne efekty odmładzające i liftingujące, a to za sprawą naturalnych i manualnych technik modelowania twarzy. Takimi zabiegami jesteśmy w stanie przywrócić symetrię twarzy, odmłodzić, zlikwidować zmarszczki i zwiotczenia twarzy. A za tym idzie głęboki relaks, poprawa nastroju i przypływ sił witalnych.

A POD CHOINKĄ... CEREMONIE SPA

Ceremonie SPA to kompleksowe zabiegi na ciało, wykorzystujące najlepsze techniki oraz egzotyczne oleje bogate w składniki odżywcze. To prawdziwa moc witalności, łącząca dobroczynny wpływ wody, dotyku oraz bioaktywnych składników. Takie połączenie gwarantuje najskuteczniejszą i całościową odnowę biologiczną ciała oraz utrzymanie gładkiej, jędrnej skóry i zgrabnej sylwetki.

HO HO HO W DRODZE PAKIETY SPA DLA DWOJGA

W romantycznej scenerii naszego gabinetu można rozkoszować się wielozmysłowymi masażami i rytuałami SPA. Wspólny relaks, blask świec, kojąca muzyka, zmysłowe zapachy, poczęstunek z owoców oraz szampan pozwolą zapomnieć o rzeczywistości, odprężyć się i zadbać o dobre samopoczucie. Wszystko to dostarczy niezapomnianych wrażeń nie tylko każdej parze zakochanych, ale i parze zaprzyjaźnionych ze sobą osób.

AMBASADA URODY CLINIC & SPA

www.ambasadaurody.pl

ul. Hlonda 2a | Warszawa-Wilanów
tel. 604-502-501

ul. Wilcza 9a | Warszawa Centrum
tel. 609-909-009

AMBASADA URODY
CLINIC & SPA

WIGILIA
CHRISTMAS EVE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Bożonarodzeniowa wieczerza w każdym kraju wygląda inaczej, ale zawsze jest posiłkiem wyjątkowym i uroczystym.

Christmas supper looks different in every country, but it is always a special and festive meal.

WIELKA BRYTANIA | UNITED KINGDOM

CHRISTMAS PUDDING

Na to ciasto w Wielkiej Brytanii czeka się tygodniami – nie tylko z tęsknoty za wyjątkowym smakiem, ale tyle właśnie potrafi zająć przyrządzenie. Jego historia sięga średniowiecza, a pierwotnymi składnikami były suszone owoce, łój wołowy, przyprawy i wzmacniane wino (np. porto). Pudding gotuje się lub paruje przez kilka godzin, a następnie poddaje dojrzewaniu, które może zająć nawet kilka miesięcy.

People in Great Britain wait for this cake for weeks on end - not only because they long for its unique taste, but simply because this is how long it takes to prepare it. Its history dates back to the Middle Ages, and the original ingredients were dried fruit, beef tallow, spices and fortified wine (e.g. port). The pudding is boiled or steamed for several hours and then matured, which can take up to several months.

NIEMCY | GERMANY

↑ PIECZONA GĘŚ

Roasted goose

W Niemczech gwiazdą bożonarodzeniowego obiadu w większości domów jest pieczona gęś. Przyprawiona tymiankiem, nadziana jabłkami, podawana jest z kluskami spätzle lub knedlami i czerwoną kapustą. Gęś może się pojawić na stole zarówno 24, jak i 25 grudnia.

In Germany, the star of Christmas dinner in most homes is baked goose. Spiced with thyme, stuffed with apples, the goose is served with spatzle or dumplings and red cabbage. It can appear on the table both on December 24 and 25.

Niemcy jedzą i importują najwięcej gęsiny w Europie.

The Germans eat (and import) the most goose meat in Europe.

AFRYKA ZACHODNIA | WEST AFRICA

↓ JOLLOF RICE

Chrześcijaństwo to jedna z dwóch dominujących religii w Afryce. W niektórych państwach odsetek chrześcijan to ponad 90 proc. W wielu z nich, szczególnie w Afryce Zachodniej, na świątecznych stołach króluje ryż jollof – jednogarnkowe danie z ryżu, mięsa i pomidorów. Je się go np. w Ghanie, Nigerii czy Kamerunie.

Christianity is one of the two dominant religions in Africa. In some countries, the proportion of Christians is over 90%. In many of those countries, especially in West Africa, the dish which reigns on the X-mas table is jollof rice - a stew of rice, meat, tomatoes and spices. It is eaten, for example, in Ghana, or Nigeria.

DANIA | DENMARK

← RISALAMANDE

Nazwa tego słodkiego dania to scalone w jedno słowo francuskie określenie *riz a l'amande*, czyli ryż z migdałami. To kremowy pudding ryżowy, z bitą śmietaną, cukrem, wanilią i siekanymi migdałami. A podaje się go z sosem wiśniowym.

The name of this sweet dish is "riz a l'amande", meaning "rice with almonds" in French, combined into one word. It's a creamy rice pudding with whipped cream, sugar, vanilla and chopped almonds. It is served with cherry sauce.

Na Filipinach okres świąteczny trwa nawet przez pięć miesięcy w roku.

In the Philippines, the holiday season lasts up to 5 months.

FILIPINY | PHILIPPINES

↓ LUMPIANG UBOD

Filipiny to trzecie (po Brazylii i Meksyku) najliczniejsze katolickie państwo na świecie. Obchody Bożego Narodzenia są tu długie i uroczyste, a wszystkiemu towarzyszy obfitość świątecznego jedzenia. Lumpiang ubod to naleśniki z nadzieniem z serca palmy, czosnku i innych warzyw, czasem usmażone w głębokim tłuszczu i podane z sosem do maczania.
The Philippines is the third (after Brazil and Mexico) most populous Catholic country in the world. The Christmas celebrations are long and festive here, and everything is accompanied by an abundance of festive food. Lumpiang ubod are pancakes stuffed with palm heart, garlic and other vegetables, sometimes deep-fried and served with dipping sauce.

FRANCJA | FRANCE

↑ BÛCHE DE NOËL

To francuskie ciasto dekorowane tak, by przypominało drewniane polano. Jest pozostałością bardzo starej świątecznej tradycji yule log. Był to zwyczaj uroczystego palenia kłody drewna w domowym palenisku lub kominku przez cały okres świąteczny. Bûche de Noël to biszkoptowa rolada z nadzieniem i czekoladową polewą.
This French pastry, made to resemble a wooden log, is a remnant of a very old "yule log" Christmas tradition. It was the custom of festive burning of a log on a hearthstone or in a fireplace throughout the entire holiday season. Buche de Noel is a biscuit roulade with a filling and chocolate coating.

PORTUGALIA | PORTUGAL

← BACALHAU DA CONSOADA

Suszony dorsz to w Portugalii jedna z podstaw kuchni, więc musiał się znaleźć i na świątecznym stole, który podobnie jak w Polsce jest postny. Wigilijny portugalski dorsz to danie skromne, ale pyszne. Oprócz ryby w jego skład wchodzą ziemniaki, kapusta i gotowane jajka.
Dried cod is one of the basics of cooking in Portugal, so it must appear on the festive table, which, like in Poland, consists of fasting dishes. Portuguese Christmas cod is a modest and simple dish, yet delicious. In addition to cod, it includes calamari, cabbage and boiled eggs.

POLSKA | POLAND

↑ KARP
Carp

Zawrotna kariera karpia na polskich stołach w wigilię to sprawa całkiem świeża, bo tradycja ta ma mniej więcej 70 lat. W Polsce przedwojennej karpia owszem, jadano, ale był tylko jedną z wielu ryb, obok np. szczupaka czy sandacza. Dziś jest nieodzowny, a inne ryby poszły trochę w zapomnienie. Przeważnie podaje się karpia smażonego, ale bywa i pieczony, w occie lub w galarecie.
The brilliant career of carp on the Polish tables on Christmas Eve is quite short, because this tradition is more or less 70 years old. Today it is indispensable, and other types of fish have been forgotten a bit. Usually, fried carp is served, but it can also be baked, or prepared in vinegar or jelly.

Karp królewski to wyjątkowo smaczna odmiana wyhodowana w Polsce.

Royal carp is an exceptionally tasty variety, bred in Poland.

GRECJA | GREECE

↓ MELOMAKARONA

Te proste greckie świąteczne ciastka, choć składają się z zaledwie kilku składników, są prawdziwą małą śródziemnomorską ucztą. Ciasto robi się z semoliny, oliwy, miodu, soku i skórki z pomarańczy oraz kilku łyżek mocnego alkoholu. Po upieczeniu ciasteczka trzeba zamoczyć w aromatycznym syropie – koniecznie zimnym – i udekorować np. pokruszonymi orzechami włoskimi.
These simple Greek Christmas biscuits, although made up of just a few ingredients, are a true Mediterranean treat. The dough is made of semolina, olive oil, honey, orange juice and zest, and a few tablespoons of strong alcohol. After baking, the cookies must be soaked in aromatic cold syrup - and decorated with, for example, crushed walnuts.

MEKSYK | MEXICO

← POZOLE

Pożywna meksykańska zupa, a właściwie kukurydziano-mięsne danie jednogarnkowe. Oprócz świąt podaje się ją i przy innych, wyjątkowych okazjach. Ma trzy odmiany: białą, zieloną i czerwoną. Kolory uzyskuje się, używając odpowiednich warzyw – decydujące są też różne odmiany papryk.
Nutritious Mexican soup, or rather a stew made of corn and meat. Apart from holidays, it is served also on other special occasions. It has three varieties: white, green and red. Colours are obtained by using the right vegetables - the different varieties of peppers are decisive.

FEEL PERFECTION

Wszechzmysłowa przyjemność

Daj się wciągnąć w opowieść o kawie

https://perfection.wmf.com/

SZWECJA | SWEDEN

↑ POKUSA JANSSONA
Jansson's temptation

Trudno uwierzyć, że danie z czterech, wydawałoby się, nudnych składników może być tak dobre. Pokusa Janssona to prosta zapiekanka z ziemniaków, cebuli, szprotek i śmietany, których smaki mieszają się w zadziwiająco harmonijny sposób. Warto wiedzieć, że ansjovis to po szwedzku właśnie marynowane szprotki, a nie sardele (anchois).
It's hard to believe that a dish of four seemingly boring ingredients can be so good. Jansson's temptation is a simple casserole of potatoes, onions, sprats and cream, the flavours of which blend in an amazingly harmonious way. It is worth knowing that ansjovis in Swedish means pickled sprats, not anchovies.

UKRAINA | UKRAINE

→ KUTIA

Bywa jedzona także i u nas, na wschodzie, Lubelszczyźnie i Podkarpaciu. To kaloryczne, słodkie danie przygotowywane z całych ziaren pszenicy. Wyłuskaną pszenicę moczy się przez noc, a następnie gotuje do miękkości. Ziarna łączy się z masą makową, bakaliami i miodem. Kutię można przygotować z kilkudniowym wyprzedzeniem .
It is also eaten in Poland, in the east, in the Lublin and Subcarpathian regions. It is a caloric, sweet dish made of whole wheat grains. The husked wheat is soaked overnight and then boiled until tender. The grains are combined with poppy seed mass, dried fruit and honey. Kutia can be prepared several days in advance.

Słowo kutia pochodzi od greckiego *kokkos* oznaczającego ziarno.

The word kutia comes from the Greek word 'cockos', meaning grain.

POLSKA | POLAND

↓ PIEROGI Z KAPUSTĄ
Cabbage dumplings

Postne pierogi to jedno z najpowszechniejszych polskich dań wigilijnych. Najczęściej nadziewane są farszem z kiszonej kapusty i grzybów. Sycące ciasto, kwaśność kapusty i mięsny, ziemisty smak grzybów dają razem świetny efekt. A okrasa z zeszklonej cebulki dopełnia tę mieszankę smaków.
Fasting dumplings is one of the most common Polish Christmas Eve dishes. They are most often stuffed with sauerkraut and mushrooms. The filling dough, the sour cabbage and the meaty, earthy taste of mushrooms combine to create a great effect. And the garnish of glazed onion completes this blend of flavours.

AMERYKA ŚRODKOWA | CENTRAL AMERICA

↑ TAMALES

Te pakieciki z mąki kukurydzianej z dodatkami, zawiniętej w liście bananowca lub łupiny z kolby kukurydzy, znane są od tysięcy lat w Ameryce Środkowej. Stały się też tradycyjną bożonarodzeniową potrawą m.in. w Meksyku i Gwatemali.
These cornflour packets are various ingredients wrapped in banana leaves or corn cob shells, and have been known for thousands of years in Central America. They have also become a traditional Christmas dish, incl. in Mexico and Guatemala.

©ADOBE STOCK (7), STOCKFOOD (3), ISTOCK (2), SHUTTERSTOCK (2)

Kraków

#swiatecznykrakow

www.krakow.pl

Zestaw świąteczny „Śnieżne diamenty”*, 519 zł
MARY KAY
"Snow diamonds" Christmas set*, MARY KAY, PLN 519

***O zestaw zapytaj Przyjaciółkę od Piękna Mary Kay.**
*Ask your Mary Kay BFF about the set

marykay.pl.

POD CHOINKĘ
CHRISTMAS GIFTS

Niektórzy kupują je znaczniej wcześniej, inni zakup świątecznych prezentów zostawiają na ostatnią chwilę – dla tych drugich mamy kilka podpowiedzi.

Some buy them much earlier, others leave Christmas gift shopping until last minute - for those who do the latter we have a few tips.

Wazon Bun, JOTEX, 179 zł
Bun vase, JOTEX, PLN 179

Złota bransoletka, JUBILER SCHUBERT, 855 zł
Golden bracelet, JUBILER SCHUBERT, PLN 855

Czarki i miski, BRLN Studio, cena na życzenie
Bowls, BRLN Studio, price on request

Skarbonka Versace „Break the Bank", ROSENTHAL, 1100 zł
Versace "Break the bank" piggy bank, ROSENTHAL, PLN 1100

Filiżanka New Art Pink, LA MANIA, 299 zł
New Art Pink cup, LA MANIA, PLN 299

Złoty pierścionek Róża, JUBILER SCHUBERT, 7777 zł
Rose golden ring, JUBILER SCHUBERT, PLN 7777

Pędzle do cieni, DOUGLAS COLLECTION, 99 zł
Brush set, DOUGLAS COLLECTION, PLN 99

Ekspres do kawy, WMF Perfection, 9499 zł
Coffee machine, WMF Perfection, PLN 9499

© M.P.

Naturalny żel pod prysznic, 4ORGANIC, 15,90 zł/250 ml
Natural shower gel, 4ORGANIC, PLN 15,90/250 ml

Maska nawilżająca Crema Nera, ARMANI, 1392 zł/5 sztuk
Instant Reviving Cream Mask, ARMANI, PLN 1392/5 pcs

Zegarek mechaniczny Pontos S Chrono z automatycznym naciągiem kalibrem ML 112 z funkcją chronografu, MAURICE LACROIX, 17 880 zł
Ponto S Chrono mechanical watch, MAURICE LACROIX, PLN 17 880

Słuchawki Tune 230NC TWS, JBL, 529 zł
Tune 230NC TWS headphones, JBL, PLN 529

Tablet Lenovo Tab P11 Pro 2. generacji, 2799 zł
Lenovo Tab P11 Pro Gen 2, PLN 2799

Lenovo ThinkBook 16p 2. generacji, 6500 zł
Lenovo ThinkBook 16p Gen 2, PLN 6500

Scyzoryk, VICTORINOX, 410 zł
Penknife, VICTORINOX, PLN 410

Tłumacz elektroniczny Vasco Translator V4, VASCO, 1849 zł Electronic Vasco V4 translator, VASCO, PLN 1849

© M. P.

JBL by HARMAN

Merry Christmas!

www.jbl.pl

LIVE PRO 2 TWS

Prawdziwie bezprzewodowe słuchawki dokanałowe z funkcją True Adaptive Noise Cancelling i technologią Smart Ambient. Do 40 godz. pracy (10 godz. pracy słuchawek i 30 godz. zapasu w etui ładującym) oraz funkcja ładowania bezprzewodowego w standardzie Qi. Wodoodporność na poziomie IPX5. Aplikacja JBL Headphones.

JR460 NC

Bezprzewodowe słuchawki wokółuszne dla dzieci z funkcją aktywnej redukcji hałasu. Bezpieczny dźwięk do 85 dB. Wbudowany mikrofon, do 20 godz. pracy z włączonym ANC, łatwa obsługa. Odłączany kabel, połączenie wielopunktowe, szybkie parowanie Google.

PULSE 5

Przenośny głośnik Bluetooth z efektami świetlnymi. To dźwięk, który można zobaczyć. Odważny dźwięk JBL Original Pro i głęboki bas we wszystkich kierunkach. Stopień ochrony przed pyłem i wodą IP67. Do 12 godz. odtwarzania. Funkcja PartyBoost umożliwiająca połączenie głośników zgodnych z tym standardem.

QUANTUM 810 WIRELESS

Bezprzewodowy wokółuszny zestaw słuchawkowy do gier z funkcją Aktywnej Redukcji Szumów i Bluetooth. Technologia JBL QuantumSURROUND i DTS Headphone:X w wersji 2.0, wielokanałowy dźwięk 3D. Możliwość gry i ładowania słuchawek równocześnie. Regulacja balansu dźwięków czatu i gry z certyfikatem Discord. Mikrofon kierunkowy, optymalizacja pod kątem komputerów PC, zgodność z wieloma platformami.

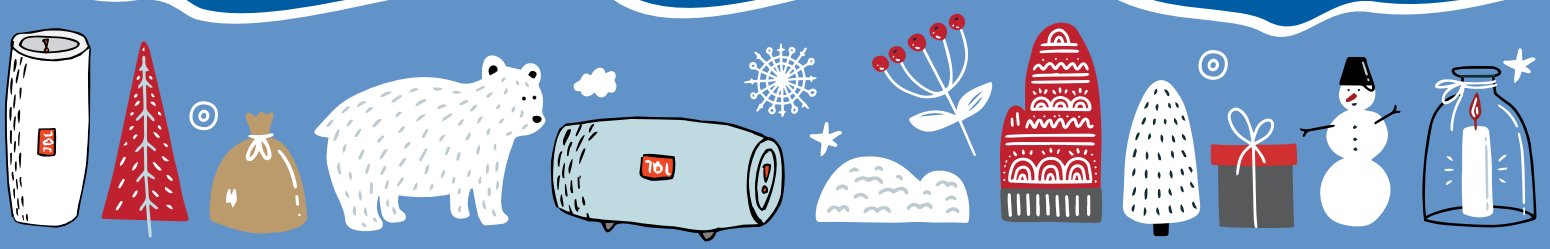

Pióro wieczne Aion Blue, LAMY, 300 zł
Aion blue fountain pen, LAMY, PLN 300

Skórzana listonoszka, TOM FORD, 6569 zł
Leather messenger bag, TOM FORD, PLN 6569

Lenovo ThinkPad Z16, 16 500 zł
Lenovo ThinkPad Z16, PLN 16 500

Lenovo ThinkPad X1 Carbon 10. generacji, 12 000 zł
Lenovo ThinkPad X1 Carbon Gen 10, PLN 12 000

Zestaw prezentowy, DOUGLAS MEN, 99 zł
Gift set, DOUGLAS MEN, PLN 99

Szczoteczka soniczna Philips Sonicare Prestige 9900, PHILIPS
Philips Sonicare Prestige 9900 sonic toothbrush, PHILIPS

Świeca zapachowa Rain, 244 zł, CLEAN SPACE
Rain scented candle, CLEAN SPACE, PLN 244

© M.P.

WARS SAWA JUNIOR
DOMY TOWAROWE
UNIQLO
The one and only in Poland
ADIDAS
The Largest store in CEE
TK MAXX, HALFPRICE
High fashion low prices
H&M, MANGO, C&A, ZARA,
CALZEDONIA, FLYING TIGER, INTIMISSIMI
Amica
C&A
H&M
Half Price
THE BEST SHOPPING
EXPERIENCE IN THE HEART
OF THE CITY FOR CHRISTMAS
104/122 Marszałkowska Street, Warsaw
Want more? Visit warssawajunior.pl

ODMŁODNIEĆ W SPA

GETTING YOUNGER IN THE SPA

W Polskim Centrum Biowitalności można odmłodzić ciało, umysł i ducha. Położony z dala od miejskiego zgiełku, mazowiecki hotel Manor House SPA to enklawa dla dorosłych, oaza ciszy, relaksu, dobrego nastroju i witalnych energii.

You can rejuvenate your body, mind and spirit at Polskie Centrum Biowitalności (the Polish Center for Biovitality). Located far away from the big city bustle, the Manor House SPA hotel in Masovia is an enclave for adults, an oasis of silence, relaxation, good vibes, and vital energy.

PL

Eksperci Manor House - najlepszego holistycznego hotelu SPA w Polce – wiedzą jak zadbać o zdrowie, samopoczucie i urodę. Polecają refleksologię twarzy, masaż kobido i infuzję tlenową, dzięki którym skóra odzyskuje jędrność i elastyczność, rysy twarzy stają się bardziej wyraziste, a twarz wygląda na młodszą. Doskonałe efekty odmładzające przynoszą poprawiające ukrwienie i dotlenienie komórek drenaż limfatyczny twarzy i fizjologiczny lifting twarzy. Autorski program odmładzający pobudza naturalną zdolność organizmu do autoregeneracji, skutecznie oczyszcza i odblokowuje przepływ energii w ciele, a wraz wewnętrzną równowagą łatwiej o piękny wygląd i ogólny dobrostan. Jeśli dodać do tego terapie energetyczne, koncerty na gongi i misy tybetańskie, kąpiele żywiczne, oczyszczające i ofuro w wysokich wannach, również w romantycznej wersji we dwoje – jest to miejsce, gdzie można odmłodnieć, zregenerować organizm i pobudzić jego siły witalne.

więcej: ***manorhouse.pl*** ■

ENG

The experts at Manor House - the best holistic SPA hotel in Poland - know how to take care of your health, well-being and beauty. Their recommended treatments include facial reflexology, kobido massage, and oxygen infusion. These help the skin regain its firmness and elasticity, and rejuvenate the face and make it more expressive. Perfect rejuvenating results are achieved by a lymphatic drainage of the face and a physiological facelift that improves blood supply and oxygenates the cells. The original rejuvenating program stimulates the body's natural ability to self-regenerate, effectively cleanses and unblocks the flow of energy in the body, and together with the internal balance, makes it easier to obtain a beautiful appearance and achieve overall well-being. Throw in energy therapies, concerts of gongs and Tibetan bowls, resin baths, cleansing and ofuro baths in tall bathtubs (there is even a romantic version for two), and you have a place where you can rejuvenate yourself, regenerate your body, and stimulate its vitality.

more: ***manorhouse.pl*** ■

©M.P.

YUNIVERSAL PODLASKI®

DEVELOPER MIESZKAŃ

Złoty medalista IO Tokio 2020

YUNIVERSAL PODLASKI.
MIESZKANIA Z JAKOŚCIĄ NA ZŁOTY MEDAL!

85 747 30 30 | yp.com.pl

1

1. **Naszyjnik Męski Anioł, ANKA KRYSTYNIAK, 280 zł** Male Angel, necklace, ANKA KRYSTYNIAK, PLN 280
2. **Czapka zimowa, BICKLEY & MITCHELL, 99 zł,** Winter beanie, BICKLEY & MITCHELL PLN 99
3. **Naturalna wcierka do skóry głowy, 4ORGANIC, 22,99 zł/100 ml,** Scalp rub-in treatment, 4ORGANIC, PLN 22,99/100 ml
4. **Naturalny szampon, 4ORGANIC, 22,99 zł/100 ml,** Natural hair shampoo, 4ORGANIC, PLN 22,99/250 ml
5. **Sneakersy TK-360, GIVENCHY, 3380 zł**, TK-360 sneakers, GIVENCHY, PLN 3380
6. **Wełniany golf, ROYAL ROBBINS, 459 zł,** All seasons Merino Thermal Turtleneck, ROYAL ROBBINS, PLN 459
7. **Zegarek V.3.32.2.272.4, AVIATOR SWISS MADE, 5150 zł** V.3.32.2.272.4 watch, AVIATOR SWISS MADE, PLN 5150

2

6

5

3

4

7

CASUALOWA NONSZALANCJA

CASUAL NONCHALANCE

Zimowy look nie musi być nudny. Stylizacje w stonowanych kolorach przełamią niebanalne dodatki.

A winter look doesn't need to be boring. We can add character to outfits in neutral colours with original accessories.

©M. P.

KALINA
KLINIKA PIĘKNA

SEKRET ODMŁODZONEJ SKÓRY
THE SECRET OF REJUVENATED SKIN

O innowacyjnej metodzie zmieniającej oblicze zabiegów odmładzających skórę opowiada dr. Magdalena Grusiecka – Stańczyk z Kliniki Piękna KALINA.

Dr. Magdalena Grusiecka–Stańczyk from the KALINA Beauty Clinic talks about an innovative method that will change the way you view skin rejuvenating treatments.

Jaki sekret tkwi w zabiegu SECRET DUO, który ostatnio zdobywa taką popularność ?

Magdalena Grusiecka: W połączeniu trzech technologii: mikronakłuwania, fali radiowej oraz lasera nieablacyjnego. Mikronakłuwanie stymuluje mechanicznie skórę do odbudowy poprzez jej kontrolowane uszkadzanie. Zwiększa ukrwienie w miejscu zabiegowym sprawiając, że skóra staje się bardziej odżywiona. Wygładza blizny i drobne zmarszczki. Fala radiowa wprowadzana przy pomocy nakłuwających skórę igieł podgrzewa kolagen i wywołuje efekt termiczny, uruchamiając kaskadę reakcji regeneracyjnych. Już samo podniesienie temperatury wewnątrz skóry skraca kolagen powodując widoczne jej uniesienie. Drugim etapem zabiegu w opcji DUO jest wykorzystanie lasera nieablacyjnego 1540 nm, co daje jeszcze lepszy efekt liftingu bez uszkadzania skóry. Laser o tej długości fali oddziałuje na wodę zawartą w skórze dlatego też metabolizm komórek jest dużo szybszy. Okres rekonwalescencji po zabiegu jest bardzo krótki (wynosi do 48 godzin).

Jakich efektów możemy się spodziewać ?

Bezpośrednio po zabiegu uzyskujemy efekt liftingu, który wzmacnia się wraz z przebudową skóry. Pory i rumień ulegają zmniejszeniu, zmarszczki wygładzeniu, skóra jest wyraźnie zagęszczona. Secret Duo wykonujemy na całą twarz, powieki i podbródek jak również na szyję i inne okolice ciała. To skuteczne rozwiązanie na rozstępy, blizny potrądzikowe i rozszerzone pory.

Dlaczego klientki tak chętnie wybierają zabieg Secret Duo ?

Zabieg idealnie wpisuje się w oczekiwania współczesnych kobiet – jest skuteczny i bezbolesny, może być wykonywany przez cały rok, a okres rekonwalescencji jest minimalny. Efekty w zależności od tego, na jaką przypadłość został zastosowany Secret Duo mogą utrzymywać się od 4 do 12 miesięcy. W przypadku leczenia blizn i rozstępów efekty będą stałe.

What is the secret of the SECRET DUO treatment, which has been gaining so much popularity recently?

Magdalena Grusiecka: It's a combination of three technologies: micro-puncture, radio wave and non-ablative laser. Micro -puncturing stimulates the skin to regenerate it mechanically through controlled damaging. It increases blood circulation in the area being treated, and leaves the skin more nourished. It smooths scars and fine wrinkles. The radio wave introduced through the needles piercing the skin heats the collagen and causes a thermal effect, triggering a cascade of regenerative reactions. The increase of the temperature inside the skin alone shortens the collagen, causing it to rise visibly. The second stage of the DUO treatment is the use of a 1540 nm non-ablative laser, which gives an even better lifting effect without damaging the skin. The laser with this wavelength affects the water contained in the skin. This considerably accelerates the cell metabolism. The recovery period is also very short (up to 48 hours).

What effects can we expect?

Immediately after the treatment, we obtain a lifting effect, which strengthens and reconstructs the skin. Pores and erythema are reduced, wrinkles are smoothed, and the skin is visibly denser. We make Secret Duo for the entire face, eyelids and chin, as well as for the neck and other body areas. It is an effective solution for stretch marks, acne scars and enlarged pores..

Why do clients choose the Secret Duo treatment so eagerly?

The treatment perfectly meets the expectations of modern women - it is effective and painless, can be performed all year round, and the recovery period is minimal. The effects, depending on the condition for which the Secret Duo was applied, can last from 4 to 12 months. When treating scars and stretch marks, the results will be permanent.

DR MAGDALENA GRUSIECKA STAŃCZYK
Lekarz medycyny estetycznej Klinika Piękna KALINA
KALINA Klinika Piękna aesthetic medicine doctor

KULTURALNE SERCE WARSZAWY The cultural landmark of Warsaw

Usytuowany w samym sercu miasta, przy prestiżowym Trakcie Królewskim Hotel Bristol, a Luxury Collection Hotel, Warsaw od 1901 r. stanowi jedno z najbardziej wyróżniających się miejsc na mapie Warszawy. Perła stylu z elementami art déco – zachwyca gości nie tylko ponadczasowymi wnętrzami, ale również niezwykłymi doznaniami kulinarnymi w restauracjach i barach oraz kultowej Café Bristol. W podziemiach hotelu mieści się butikowe Bristol Spa – na chwile relaksu i zapomnienia.

Located in the heart of the city, on prestigious Trakt Królewski, Hotel Bristol, a Luxury Collection Hotel, Warsaw has been one of the most outstanding places on the map of Warsaw since 1901. This jewel of architecture with elements of art déco delights its guests not only with timeless interiors, but also with extraordinary culinary experiences in its bars and restaurants and at the iconic Café Bristol. The Hotel also hosts the boutique Bristol Spa - for moments of relaxation and oblivion.

więcej | more: ***hotelbristolwarsaw.com***

ZDROWY UŚMIECH Healthy smile

Warsaw Dental Clinic to nowoczesna klinika stomatologiczna w centrum Warszawy. Oferuje pełen zakres usług – endodoncję, stomatologię estetyczną, ortodoncję, chirurgię. Ale także leczenie w narkozie, bez bólu. Nad pacjentami czuwa doświadczony zespół, który stosuje innowacyjne metody, wykorzystując najwyższej jakości sprzęt.

Warsaw Dental Clinic is a modern dental clinic in the center of Warsaw. It offers a full range of services - endodontics, cosmetic dentistry, orthodontics and surgery. As well as treatments under anesthesia, without pain. Patients are supervised by an experienced team that utilizes innovative methods, using the highest quality equipment.

więcej | more: ***warsawdentalcenter.pl***

Metamorfozy, zabiegi, efekty pracy lekarzy. ZNAJDZIESZ NAS NA INSTAGRAMIE!
Metamorphoses, treatments, results of doctors' work. YOU WILL FIND US ON INSTAGRAM!
@warsaw_dental_center

©M. P.

LOT info

SIATKA POŁĄCZEŃ
ROUTE NETWORK 96

FLOTA
FLEET 98

ROZRYWKA POKŁADOWA
IN-FLIGHT ENTERTAINMENT 108

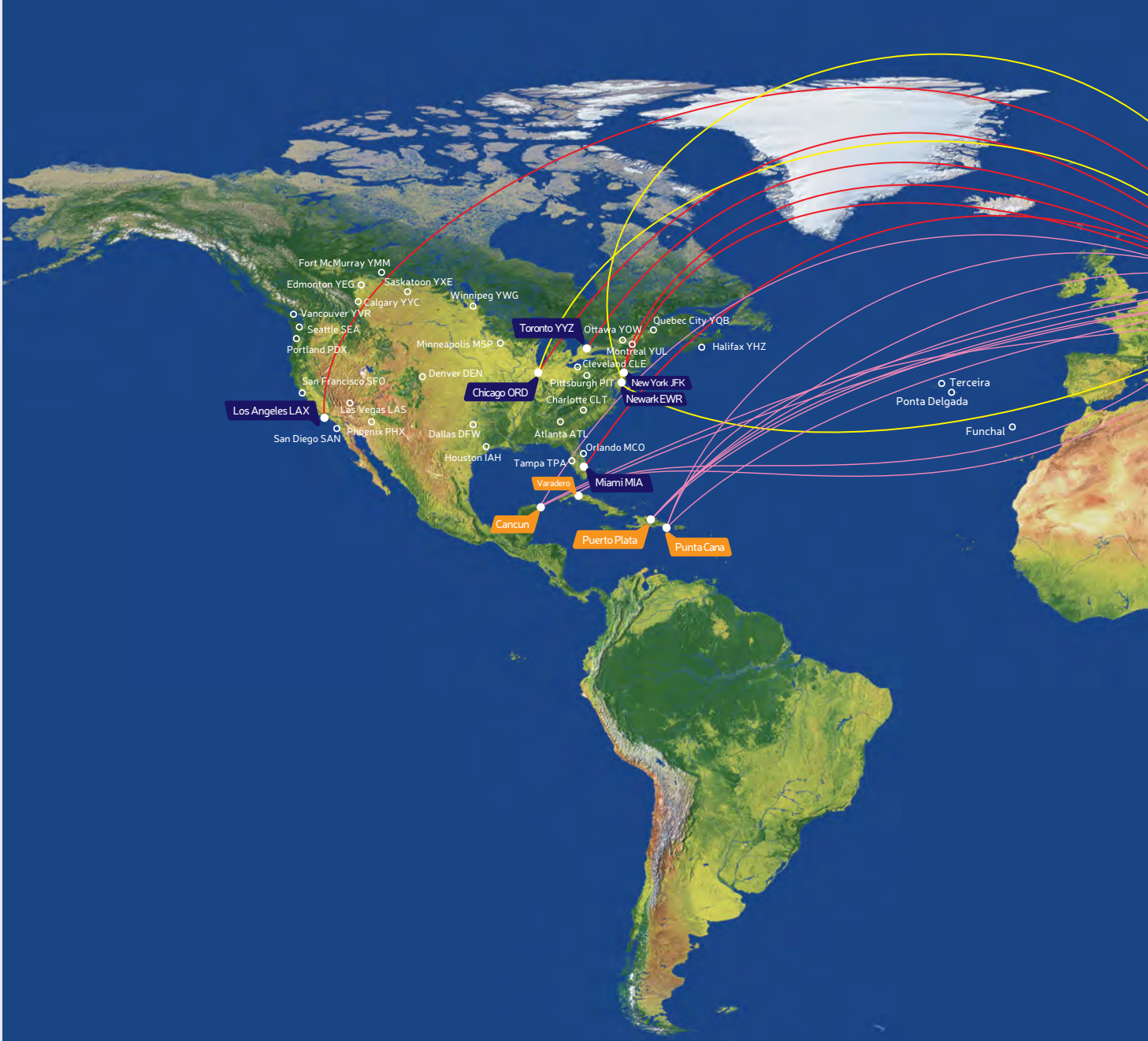

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Warszawie | LOT schedule services from LOT Warsaw Hub

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Budapeszcie | LOT schedule services from LOT Budapest Hub

regularne połączenia regionalne LOT-u | LOT regional schedule services

połączenia czarterowe LOTu | LOT charter services

połączenie code-share | code-share services

kierunki code-share | code-share destinations

Nosy Be **kierunki wakacyjne |** Holiday Destinations

Zadar **kierunek regularny sezonowy |** regular seasonal destination

***tymczasowo zawieszone |** temporarily suspended

Stan na 10/11/2022 | Status as of 10NOV22

Skorzystaj z aplikacji mobilnej LOT lub odwiedź lot.com

SIATKA POŁĄCZEŃ Route network

Use our LOT mobile app or visit lot.com

SAMOLOTY DALEKODYSTANSOWE Long-haul aircraft

Boeing 787-9 Dreamliner

Zasięg max I Range 13 350 km

Długość I Length 62,82 m

Liczba I Number in fleet	7
Rozpiętość I Wing span	60,17 m
V przelotowa I Cruising speed	875 km/h
Liczba miejsc BC/PEC/EC I Capacity	24/21/249

Boeing 787-8 Dreamliner

Zasięg max I Range 12 650 km

Długość I Length 56,72 m

Liczba I Number in fleet	8
Rozpiętość I Wing span	60,17 m
V przelotowa I Cruising speed	875 km/h
Liczba miejsc BC/PEC/EC I Capacity	18/21/213

SAMOLOTY ŚREDNIO- I KRÓTKODYSTANSOWE Medium and short-haul aircraft

Boeing 737 MAX 8

Zasięg max I Range 5750 km

Długość I Length 39,52 m

Liczba I Number in fleet	**Rozpiętość** I Wing span
11*	32,92 m
V przelotowa I Cruising speed	**Liczba miejsc** I Capacity
839 km/h	186

Boeing 737-800

Zasięg max I Range 5435 km

Długość I Length 39,47 m

Liczba I Number in fleet	**Rozpiętość** I Wing span
6	35,78 m
V przelotowa I Cruising speed	**Liczba miejsc** I Capacity
834 km/h	186

* **w trakcie procesu dostaw** I *in the process of delivery
** **w zależności od wersji** I **depending on the version
*** **w tym dwa do dyspozycji rządu** I *** including two aircraft at the government's disposal
**** **w trakcie procesu wycofania tego typu samolotu z floty LOT** I in the process of withdrawing this type of aircraft from the LOT fleet

Skorzystaj z aplikacji mobilnej LOT lub odwiedź lot.com

SAMOLOTY ŚREDNIO- I KRÓTKODYSTANSOWE Medium and short-haul aircraft

Embraer 195

Zasięg max I Range 3990 km

Długość I Length 38,65 m

Liczba | Number in fleet
15

Rozpiętość I Wing span
28,72 m

V przelotowa I Cruising speed
870 km/h

Liczba miejsc I Capacity
118/112**

Embraer 190

Zasięg max I Range 3461 km

Długość I Length 36,24 m

Liczba | Number in fleet
8

Rozpiętość I Wing span
28,72 m

V przelotowa I Cruising speed
863 km/h

Liczba miejsc I Capacity
106

Embraer 175

Zasięg max I Range 3300 km

Długość I Length 31,68 m

Liczba | Number in fleet
13***

Rozpiętość I Wing span
26,00 m

V przelotowa I Cruising speed
870 km/h

Liczba miejsc I Capacity
82

Embraer 170

Zasięg max I Range 3700 km

Długość I Length 29,90 m

Liczba | Number in fleet
6

Rozpiętość I Wing span
26,00 m

V przelotowa I Cruising speed
870 km/h

Liczba miejsc I Capacity
76

Bombardier DHC-8Q400

Zasięg max I Range 2500 km

Długość I Length 32,83 m

Liczba | Number in fleet
7****

Rozpiętość I Wing span
28,42 m

V przelotowa I Cruising speed
666 km/h

Liczba miejsc I Capacity
78

Use our LOT mobile app or visit lot.com

DESTINATION ECO

DZIAŁANIA LOT-U NA RZECZ ŚRODOWISKA W 2022 ROKU

LOT POLISH AIRLINES ENVIRONMENTAL ACTION IN 2022

Grudzień skłania do refleksji, dlatego zebraliśmy dla Państwa nasze najważniejsze działania środowiskowe, z których jesteśmy wyjątkowo dumni.

December is a time of reflection. And having reflected, we are proud to present our major environmental accomplishments.

STYCZEŃ-GRUDZIEŃ | JAN-DEC

GREEN OFFICE

Siedziba LOT-u kolejny rok uznawana jest za „zielone biuro" za sprawą posiadanego certyfikatu **Green Office**. Jest to inicjatywa, która wspiera oraz promuje biura zarządzane w ekologiczny sposób. Nasza główna siedziba w Warszawie uzyskała ten certyfikat w 2018 roku i cały czas pozostaje **ECO**.

LOT's headquarters were labelled a "green office" for another year running. LOT holds the **Green Office** certificate, which is an initiative that supports and promotes ecologically managed offices. Our headquarters in Warsaw obtained this certificate in 2018 and has remained ECO ever since.

MAJ | MAY

RENEWABLE AND LOW-CARBON FUELS VALUE CHAIN INDUSTRIAL ALLIANCE

Zostaliśmy członkiem **Renewable and Low-Carbon Fuels Value Chain Industrial Alliance** – jest to sojusz stworzony przez Komisję Europejską, zrzeszający uczestników łańcucha dostaw w transporcie lotniczym i morskim. Głównym celem tej inicjatywy jest zwiększenie zdolności produkcyjnych, magazynowych i dystrybucyjnych zrównoważonych paliw niskoemisyjnych. Jesteśmy aktywnym uczestnikiem – dwoje przedstawicieli LOT-u zostało powołanych jako eksperci w dziedzinie zrównoważonych paliw lotniczych (*SAF – sustainable aviation fuels*) oraz dostępności surowców do produkcji tych paliw.

We became a member of the Renewable and **Low-Carbon Fuels Value Chain Industrial Alliance**. This alliance was established by the European Commission in order to bring air and sea transport supply chain members together. The main goal of this initiative is to increase the production, storage and distribution capacity of sustainable low carbon fuels. We are an active participant - two LOT representatives were appointed as experts in the field of sustainable aviation fuels (*SAF*) and the availability of raw materials for the production of such fuels.

CZERWIEC | JUNE

PARTNER DLA KLIMATU | PARTNER FOR CLIMATE

Uzyskaliśmy certyfikat potwierdzający status **Partnera dla Klimatu** w projekcie koordynowanym przez Miasto Stołeczne Warszawę. Cele inicjatywy to edukacja ekologiczna, podejmowanie wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska i ograniczanie zmian klimatu.

We obtained a certificate confirming our **Partner for Climate** status in a project coordinated by the Capital City of Warsaw. The goals of the initiative are environmental education, taking joint actions to protect the environment, and limiting climate change.

Wyżej wymienione działania, jak i wiele innych przedsięwzięć realizowanych przez PLL LOT, były możliwe dzięki wsparciu naszych pasażerów w ramach projektu Destination Eco. | All these activities, along with many other undertakings carried out by LOT Polish Airlines, were made possible by the support of our passengers under the Destination Eco project.

Skorzystaj z aplikacji mobilnej LOT lub odwiedź lot.com

Destination ECO

SIEĆ BADAWCZA ŁUKASIEWICZ – INSTYTUT LOTNICTWA | ŁUKASIEWICZ RESEARCH NETWORK - INSTITUTE OF AVIATION

Rozpoczęliśmy współpracę z **Siecią Badawczą Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa**, dzięki której zostanie obliczona rzeczywista emisja gazów cieplarnianych, tj. dwutlenku węgla, tlenków azotu i tlenku węgla z samolotów PLL LOT. Współpraca ta pozwoli określić rzeczywisty wpływ naszych samolotów na środowisko oraz rozszerzyć współ-pracę B+R (badawczo-rozwojowej).

We began working with the **Łukasiewicz Research Network - Institute of Aviation**. This cooperative effort will enable us to calculate the quantities of carbon dioxide, nitrogen oxides and carbon monoxide we emit. These data will make it possible to determine the overall impact of our aircraft on the environment and to take on more joint R&D projects.

LIPIEC | JULY

IATA ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

Podczas Kongresu Rynku Lotniczego, Polskie Linie Lotnicze LOT przystąpiły do programu **IATA Environmental Assessment *(IEnvA)***, skierowanego do linii lotniczych, które chcą wykazać się spełnieniem wymogów zarządzania środowiskowego zgodnie ze standardami IATA.

During the Aviation Market Congress, LOT Polish Airlines joined the **IATA Environmental Assessment** (*IEnvA*) programme. This is addressed to airlines that want to demonstrate their compliance with environmental management requirements in accordance with IATA standards.

WRZESIEŃ | SEPTEMBER

LIST INTENCYJNY Z PKN ORLEN | PKN ORLEN LETTER OF INTENT

Na początku lipca tego roku Polskie Linie Lotnicze LOT podpisały list intencyjny z **PKN ORLEN** rozpoczynając tym samym współpracę w zakresie zrównoważonych paliw (*SAF*) i ich wdrożenia w lotnictwie cywilnym. Już niedługo, bo przed rokiem 2025 w rafinerii PKN ORLEN w Płocku powstanie instalacja uwodornienia olejów roślinnych, a LOT w ramach współpracy będzie wykorzystywać uzyskany SAF na wszystkich połączeniach z portów lotniczych, do których będzie ono dostarczane przez PKN ORLEN. Dzięki stosowaniu paliw zrównoważonych SAF możliwe jest ograniczenie emisji CO^2 o 80% w całym cyklu życia produktu w porównaniu z konwencjonalnymi paliwami lotniczymi.

At the beginning of July, LOT Polish Airlines signed a letter of intent with **PKN ORLEN** to work together on sustainable aviation fuels (*SAFs*) and their implementation in civil aviation. A plant oil hydrogenation plant is scheduled to be built at the PKN ORLEN refinery in Plock sometime before 2025. LOT will be using the SAFs produced there at all airports supplied by PKN ORLEN. The use of SAFs will reduce CO^2 emissions by up to 80% over the entire product life cycle compared to conventional aviation fuels.

AUKCJA JEDNOSTEK DWUTLENKU WĘGLA | CARBON DIOXIDE UNITS AUCTION

W dniach 5-9 września odbyła się aukcja **Jednostek Dwutlenku Węgla** (***JDW***) organizowana przez Lasy Państwowe. LOT zakupił 1 851 JDW, co jest równe takiej samej ilości ton CO^2 pochłoniętego przez roślinność leśną.

On 5-9 September, State Forests held an auction of **Carbon Dioxide Units** (*CDU*). LOT purchased 1,851 CDU. This is the tonnage of CO^2 absorbed by forest vegetation.

DESTINATION ECO

Rozwój działań w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju jest możliwy dzięki naszemu projektowi Destination ECO. Każdemu naszemu pasażerowi umożliwiamy wniesienie dobrowolnej opłaty w celu zrekompensowania śladu węglowego. Wystarczy zadeklarować taką chęć na finalnym etapie zakupu biletu. Przychody z tego tytułu przeznaczane są na realizację projektów środowiskowych.

Our Destination ECO project has facilated environmental protection and sustainable development. We give you the option of paying a voluntary fee to compensate for their carbon footprint. All you need do is declare your willingness to do so at the final stage of purchasing the ticket. The revenue from that payment will be allocated to implementing environmental projects.

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

VEGETARIAN | VEGAN | GLUTEN FREE | FIT | AND MANY OTHERS

Zeskanuj kod QR
Scan the QR code

Zamów posiłek na pokład

Już teraz możesz zamówić swój ulubiony posiłek jeszcze przed rejsem – w bardzo atrakcyjnych cenach! Wszystkie nasze posiłki przygotowywane są ze świeżych, starannie dobranych i zdrowych składników.
Życzymy smacznego.

Ceny już od
Prices from
15 PLN

Skorzystaj z naszej aplikacji
LOT Polish Airlines
lub odwiedź lot.com

Use our mobile app
LOT Polish Airlines
or visit lot.com

GET IT ON Google Play | Download on the App Store

Pre-order your meal

Now you can order your favourite meal before your flight – at very attractive prices!
All our meals are prepared with fresh, carefully selected and healthy ingredients.
Enjoy your meal.

Oferta limitowana, dostępna najpóźniej 24 lub 36 godzin przed odlotem, w zależności od trasy. Sprawdź szczegóły na lot.com.
The offer may be limited and is available up to 24 or 36 hours before flight, depending on the route. Visit lot.com for more details.

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

Zeskanuj kod QR
Scan the QR code

Czytaj na:
Read on:

E-prasa dostępna dla wszystkich naszych pasażerów!

Podróżując LOT-em, zyskujesz dostęp do ponad **1000 tytułów z całego świata** niezależnie od tego, którą klasą lecisz, w tym:

- najpopularniejszych magazynów i gazet w ponad 30 językach,
- 260 tytułów w języku angielskim,
- 40 tytułów w języku polskim,
- obejmujących tematykę taką jak: prasa informacyjna, kultura i podróże, jedzenie, biznes, rozrywka, moda, sport, zdrowie oraz wiele innych.

Prasę można łatwo pobrać, wykorzystując swój smartfon, tablet lub inne urządzenie.
Usługa jest dostępna na 72 godziny przed lotem i do 6 godzin po jego zakończeniu.

Zapraszamy do lektury!

Digital press offer for all LOT passengers!

When traveling with LOT you have access to over **1000 titles from all over the world**, in all service classes, including:

- top magazines and newspapers in over 30 languages,
- 260 titles in English,
- 40 titles in Polish,
- categories such as: news, culture and travel, food, business, entertainment, fashion, sport, health and many others.

You can easily download them using your smartphone, tablet or other portable device.
Digital press is available up to 72 hours before your departure and 6 hours after flight.

Enjoy your reading!

lot.com/digitalpress

POLISH AIRLINES LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

Partnerzy Projektu: SeePlaces AIRPORT SERVICES

LOT Entertainment
Rozrywka pokładowa

Oglądaj w trakcie rejsu filmy i seriale na swoim urządzeniu!

Zanurz się w świecie filmowych bohaterów i wciągających historii. Twój lot stanie się dla Ciebie jeszcze większą przyjemnością dzięki innowacyjnej usłudze dostępnej na pokładach wybranych samolotów Boeing 737. Wystarczy, że podłączysz swoje urządzenie mobilne (smartfon, tablet czy komputer) do sieci LOT Entertainment na pokładzie samolotu.

Wsród dostępnych tytułów znajdziesz miedzy innyminajnowsze i najpopularniejsze produkty Hollywood takie jak DC Liga Super-Pets, Batman, Fantastyczne zwierzęta: *Tajemnice Dumbledore'a*, *Kłamstwo doskonałe, Interstellar, Za duży na bajki*. Nasza oferta obejmuje także znane programy i seriale telewizyjne, a wsród nich *Mare z Easttown, Rodzinka.pl, Przyjaciele*. Nasi najmłodsi Pasażerowie mogą wybrać spośród tytułów takich jak *Świnka Peppa* czy Niesamowity świat Gumballa.

Bądź naszym Gościem!

Enjoy our in-flight entertainment on your device!

Immerse yourself in a world of film characters and compelling stories. Now you can enjoy your flight even more thanks to the innovative service available on board of selected Boeing 737s. Simply connect your mobile device (smartphone, tablet or computer) to the LOT Entertainment network on board.

Among the titles available you will find the latest and most popular Hollywood productions such as *DC League of Super-Pets, The Batman, Fantastic Beasts: The Secrets of Dumbledore, The Good Liar, Interstellar, Too Old for Fairy Tales*. Our offer includes also the most popular TV series such as *Mare of Easttown, Rodzinka.pl, Friends*. Younger passengers will surely enjoy watching *Peppa Pig* or *The Amazing World of Gumball*.

Be our Guest!

entertainment.lot.com

LOT Entertainment

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER
HBO max
HBO Max teraz dostępne na pokładach wybranych samolotów PLL LOT.
Oglądaj popularne seriale: *Harry Potter 20th Anniversary - Powrót do Hogwartu, Dolina krzemowa, Figurantka* oraz wiele innych.
Zapraszamy w podróż w towarzystwie serialowych i filmowych gwiazd.
HBO Max available now on board of selected flights operated by PLL LOT.
Watch popular series: *Harry Potter 20th Anniversary: Return to Hogwarts, Silicon Valley, Veep* and many more.
Enjoy the journey with the TV series and movie stars.

LEĆ NA ZAKUPY

z SHOP&MORE

Ciesz się wyjątkową serią naszych gadżetów!

Enjoy a unique series of our gadgets!

ZAMÓW lub ODBIERZ lub

SHOPandMORE.lot.com

ZRÓB ZAKUPY NA POKŁADZIE, W DOMU, GDZIEKOLWIEK CHCESZ

Sprawdź ofertę na shopandmore.lot.com

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

SERDECZNIE ZAPRASZAMY DO SALONÓW I NA APART.PL!
WSZYSCY UCZESTNICY PROGRAMU MILES & MORE
ZA KAŻDE 5 ZŁ WYDANE W APART OTRZYMAJĄ
1 MILĘ W PROGRAMIE MILES & MORE.

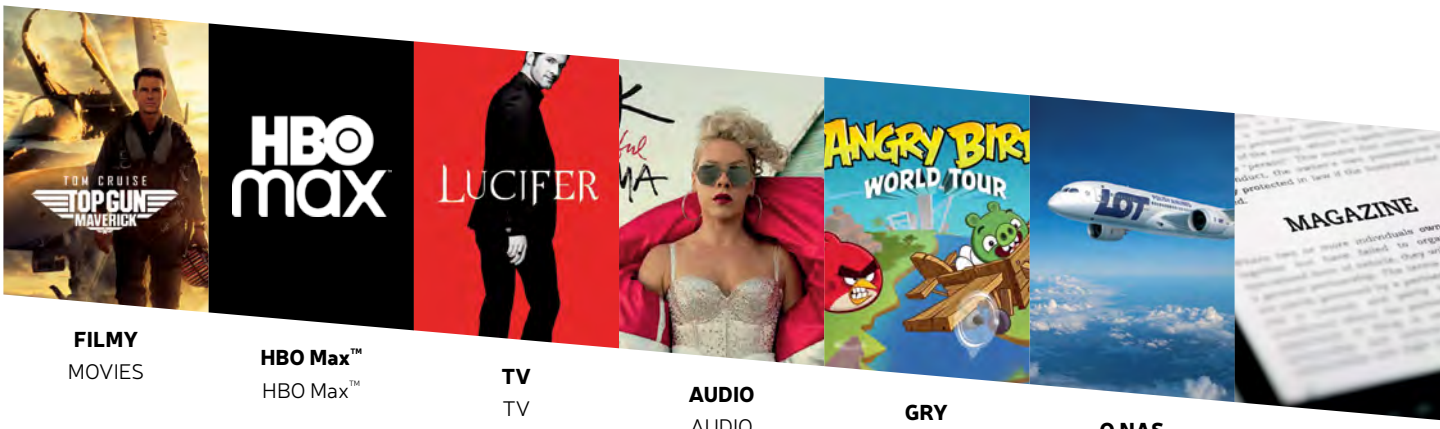

FILMY
MOVIES

HBO Max™
HBO Max™

TV
TV

AUDIO
AUDIO

GRY
GAMES

O NAS
ABOUT US

E-READER
E-READER

W grudniu w ramach naszej oferty rozrywki pokładowej w rejsach dalekiego zasięgu oferujemy Państwu ponad 140 filmów, albumy muzyczne, podcasty, programy rozrywkowe, popularne seriale oraz gry. Ponadto, w systemie rozrywki pokładowej znajdą Państwo zakładkę „O nas", która zawiera historię Polskich Linii Lotniczych LOT. Na następnej stronie przedstawiamy wybrane nowości filmowe i serialowe. Pełny repertuar dostępny jest na naszym portalu rozrywki pokładowej, dlatego zachęcamy Państwa do zeskanowania poniższego kodu QR*.

In December, on our long-haul flights, we would like to offer you over 140 movies and TV series as well as a selection of entertaining shows, music albums, podcasts, and games. Furthermore, please take a look at the "About us" section which contains the history of LOT Polish Airlines. On the next page you can find new movies and TV series. The full repertoire is available on our in-flight entertainment portal, therefore we encourage you to scan the QR code below*.

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-8:
Games available onboard B787-8 aircraft:

In-Flight Tetris®
Solitaire
Bejeweled® 2
Disney Mickey's House Party
Battleship®
In-Flight PAC-MAN®
Biobot
Caveman Age of Fire
Trivia Tournament
Berlitz® Word Traveler™
Leaf

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-9:
Games available onboard B787-9 aircraft:

Solitaire Classic
Angry Birds World Tour
Puzzle: Travel Showcase
Bejeweled® 2
Casino
Battleship®
Lian Lian Kan
Monsters University: Hide and Sneak
In-Flight Tetris®
Golf Open
Escape Ninja
Geotrivia

Zachęcamy do odwiedzenia naszego portalu rozrywki pokładowej, na którym mogą Państwo sprawdzić pełny repertuar audio-wideo:
We encourage you to visit our in-flight entertainment portal where you can find our full audio-video lineup:

Wybrane nowości w grudniu | Selected new movies and tv shows in December

FILMY ŚWIĄTECZNE XMAX COLLECTION

IMDb 7,7/ 10

Home Alone
Kevin sam w domu

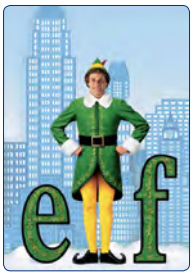

IMDb 7,0/ 10

Elf
Elf

IMDb 7,2 / 10

Letters to Santa
Listy do M.

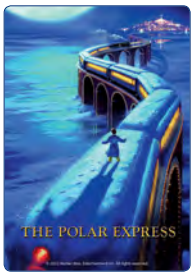

IMDb 6,6/ 10

The Polar Express
Ekspres polarny

HBO Max™ HBO MAx™

IMDb 8,4/ 10

Mare from Easttown
Mare z Easttown

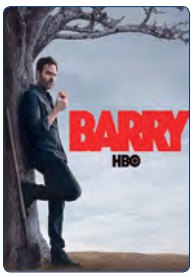

IMDb 8,4/ 10

Barry
Barry

IMDb 8,7 / 10

The Rehearsal
Próba generalna

IMDb 8,4/ 10

Veep
Figurantka

HITY KINOWE BLOCKBUSTERS

IMDb 7,3/ 10

Bullet Train
Bullet Train

IMDb 5,7/ 10

Memory
Bez pamięci

IMDb 8,5/ 10

Top Gun: Maverick
Top Gun: Maverick

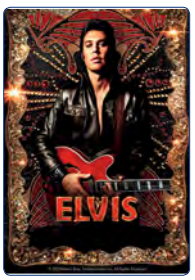

IMDb 7,5 / 10

Elvis
Elvis

SERIALE TV SERIES

IMDb 8,9/ 10

Friends
Przyjaciele

IMDb 6,0 / 10

Rodzinka.pl
Rodzinka.pl

IMDb 6,9 / 10

Pajęczyna
Pajęczyna

IMDb 8,9 / 10

Better Call Saul
Zadzwoń do Saula

DLA DZIECI FOR KIDS

IMDb 7,3 / 10

DC League of Super-Pets
DC Liga Super-Pets

IMDb 8,4 / 10

The Adventures of Paddington
Przygody misia Paddingtona

IMDb 8,1 / 10

Mickey Mouse
Myszka Mickey

IMDb 8,3 / 10

The Amazing World of Gumball
Niesamowity świat Gumballa

oceny IMDb | IMDb rating: 03.11.2022

Use our LOT mobile app or visit lot.com

GUARANTEED TOURS
POLAND
by Mazurkas Travel

UROK POLSKI

THE CHARM OF POLAND

Miejsca z intrygującymi historiami, pejzaże malowane przez naturę, zabytkowe skarby, klify i szerokie piaszczyste plaże, góry i stare miasta. Aż trudno uwierzyć, że to wszystko mieści się tylko w jednym kraju. Masz okazję doświadczyć Polski w ramach wycieczek gwarantowanych przez Mazurkas Travel.

Places with intriguing stories, landscapes painted by nature, historic treasures, cliffs and wide sandy beaches, mountains and old towns. It's hard to believe that it's all located in only one country. You have the opportunity to experience Poland on tours guaranteed by Mazurkas Travel.

PL

WARSZAWA

Spacer po Starym Mieście, wizyta na Zamku Królewskim i panoramy stolicy ujęte niezwykle szczegółowo na obrazach Canaletta. To właśnie te obrazy posłużyły przy odbudowie zniszczonej po wojnie Warszawy. Degustacja w Fabryce Czekolady Wedel, a potem wieczorny recital fortepianowy z utworami Fryderyka Chopina.

CZĘSTOCHOWA

Wizyta w Sanktuarium na Jasnej Górze i przed najcudowniejszym obrazem Matki Boskiej. Chwila na zadumę przy drodze krzyżowej Jerzego-Dudy Gracza.

KRAKÓW

Zwiedzanie najcenniejszych zabytków Krakowa. Komnaty Królewskie i katedra na Wawelu. Spotkanie z "Damą z gronostajem" w Muzeum Czartoryskich i słodka przekąska w jednej z licznych kawiarni to niezapomniane smaki miasta. Nie można pominąć wizyt w Muzeum Auschwitz-Birkenau i Kopalni Soli w Wieliczce.

TATRY, ZAKOPANE

Czyli drewniane domy malowniczo położone między Gubałówką a Giewontem. Dla miłośników natury - liczne szlaki turystyczne i spływ Dunajcem. Dla zwiedzających – Kaplica Jaszczurówka, Sanktuarium na Krzeptówkach i zakupy pamiątek rzemieślniczo wykonanych przez Górali.

ENG

WARSAW

A stroll through the Old Town, a visit to the Royal Castle and panoramas of the capital, shown in great detail in Canaletto's paintings. It was these images that were used to rebuild Warsaw, which was destroyed after the war. Tasting at the Wedel Chocolate Factory, followed by an evening piano recital with works by Fryderyk Chopin.

CZESTOCHOWA

A visit to the Jasna Góra Sanctuary and in front of the most miraculous painting of the Virgin Mary. A moment for reflection at the way of the cross by Jerzy-Duda Groc.

CRACOW

Visiting the most valuable monuments of Krakow. Royal Chambers and Wawel Cathedral. A meeting with the "Lady with an Ermine" in the Czartoryski Museum and a sweet snack in one of the numerous cafes are unforgettable flavors of the city. Visits to Auschwitz-Birkenau Museum and Wieliczka Salt Mine cannot be omitted.

TATRA MOUNTAINS, ZAKOPANE

Wooden houses picturesquely situated between Gubałówka and Giewont. For nature lovers - numerous hiking trails and rafting down the Dunajec River. For visitors - the Jaszczurówka Chapel, the Sanctuary in Krzeptówki and the shopping of souvenirs handcrafted by the Highlanders.

©BARTEK DZIEDZIC, ADOBE STOCK

WROCŁAW

Położony nad Odrą, miasto wielu mostów, stolica Dolnego Śląska. Gwarny, jasny i ogromny rynek z licznymi zakamarkami, w które warto zajrzeć. Nadodrzańskie wyspy, wspaniała architektura i wizyta w oddziale wrocławskiego Muzeum Narodowego, czyli Panoramie Racławickiej. Miasto nazywane "Wenecją Północy" to także mozaika kultur z Dzielnicą Czterech Świątyń oraz zachwycającą Aulą Leopoldina.

WYBRZEŻE

Na mapie podróży po Polsce nie może zabraknąć wybrzeża. Klimat gdańskiego Starego Miasta potrafi pochłonąć na wiele godzin. Trochę dalej od zgiełku – Archikatedra Oliwska i Pałac Opatów w Parku Oliwskim. W Gdyni warto zobaczyć Klif Orłowski – 60-metrowy stromy brzeg morski. W Sopocie - spacer o zachodzie słońca najdłuższym drewnianym molo w Europie i zakupy pamiątek z bursztynu.

7,11 lub 14 dni – organizowane przez Mazurkas Travel wycieczki gwarantowane różnią się stopniem rozbudowania programu. Poza wymienionymi wyżej miejscami, w planach poszczególnych wycieczek pojawiają się Łowicz, Toruń, Poznań czy Olsztyn. Wszystkie wycieczki odbędą się, bez względu na liczbę zgłoszonych uczestników.

Sprawdź: guaranteedtourspoland.pl/

WROCLAW

Located on the Odra River, the city of many bridges, the capital of Lower Silesia. A bustling, bright and huge market with numerous nooks and crannies worth visiting. Islands on the Odra River, great architecture and a visit to the branch of the National Museum in Wrocław, i.e. the Panorama of the Battle of Racławice. The city called "Venice of the North" is also a mosaic of cultures with the Four Temples District and the stunning Aula Leopoldina.

THE COAST

The coast must not be missing on the travel map of Poland. The atmosphere of Gdańsk's Old Town can be consumed for many hours. A bit further from the hustle and bustle - Oliwa Cathedral and the Abbots' Palace in the Oliwa Park. In Gdynia, it is worth seeing Klif Orłowski - a 60-meter steep sea shore. In Sopot - a walk at sunset with the longest wooden pier in Europe and shopping for amber souvenirs.

7, 11 or 14 days - guaranteed trips organized by Mazurkas Travel differ in the degree of program expansion. In addition to the above-mentioned places, the plans of individual trips include Łowicz, Toruń, Poznań and Olsztyn. All tours will take place, regardless of the number of participants entered.

More info: guaranteedtourspoland.pl

***Skontaktuj się z nami**/Contact us*: **guaranteedtourspoland@mazurkas.com.pl**

KUJAWY
POMORZE

Kujawsko-Pomorska Gęsina na Świętego Marcina

to okazja do poznania niezwykłego, tradycyjnie przyrządzonego mięsa, które rozsławiło Kujawy i Pomorze oraz stało się kulinarnym symbolem Narodowego Święta Niepodległości.

KUJAWSKO-POMORSKA
GĘSINA
NA ŚWIĘTEGO MARCINA

Wejdź na stonę **www.czasnagesine.pl**
i wybierz jedną ze 160 restauracji
w całym kraju, które serwują gęsinę.

PODKARPACKIE

podkarpackie.eu

podkarpackie.travel/en

PODKARPACKIE – TAKIEJ ZIMIE TRUDNO SIĘ OPRZEĆ!

PODKARPACKIE - SUCH A WINTER IS HARD TO RESIST!

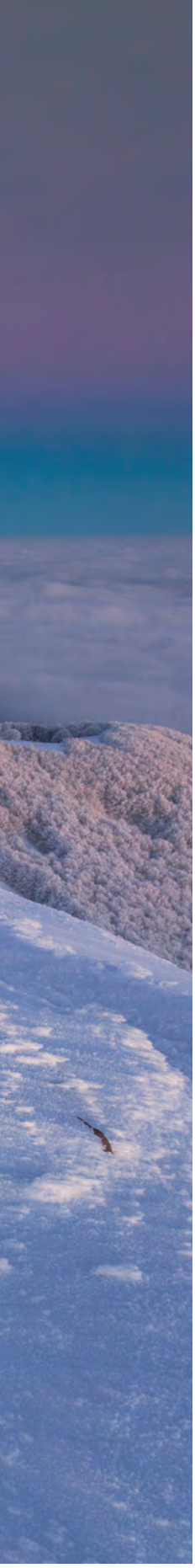

Zimą na Podkarpaciu tylko niedźwiedzie zapadają w sen. Na stokach szusuje się nawet nocą, zaś na lodowiskach kręci piruety i gra w hokeja. Na deser miłośnicy białego szaleństwa mogą wybrać kuligi, ślizgi po śniegu na paralotni, snowtubing, skutery śnieżne czy psie zaprzęgi. Biały puch przez długie tygodnie utrzymuje się na zboczach, dając wiele możliwości do tego, by cieszyć się wolnością, przestrzenią i widokami ośnieżonych szczytów.

In winter, only bears fall asleep in Podkarpackie. You can ski on the slopes even at night, and on ice rinks you can make pirouettes and play hockey. For dessert, lovers of white madness can choose sleigh rides, snow-gliding on a paraglider, snowtubing, snowmobiles or dog sleds. The white powder stays on the slopes for many weeks, giving you many opportunities to enjoy freedom, space and the views of snow-capped peaks.

PL

ZIMOWE SZLAGIERY PODKARPACIA

Gdy okowy mrozu i śniegu biorą w posiadanie Podkarpackie, region ten zmienia się w raj dla narciarzy i snowboardzistów. W Bieszczadach, Beskidzie Niskim i okolicach Rzeszowa czeka kilkanaście stacji narciarskich i ok. 30 wyciągów. Stoki o zróżnicowanym poziomie trudności nadają się zarówno do nauki jazdy, jak i doskonalenia swoich umiejętności narciarskich.

Najwięcej tras zjazdowych, w tym z homologacją FIS, czeka w Ustrzykach Dolnych na Gromadzyniu i Laworcie, a najdłuższym sezonem może się pochwalić KiczeraSki w Puławach w Beskidzie Niskim. Równie atrakcyjne są stoki w Arłamowie, Bystrem, Kalnicy k. Wetliny, Świątkowej Wielkiej, Chyrowej, Puławach Górnych, Przemyślu i Krzeszowie n. Sanem. Nieco mniej zaawansowani narciarze wybierają stoki położone w niewielkiej odległości od Rzeszowa w Strzyżowie, Gogołowie, Handzlówce i Dylągówce.

Obok narciarstwa zjazdowego, od wielu lat narty biegowe są zimowym przebojem regionu. Świetnie przygotowane trasy w Mucznem, Ustjanowej, Krośnie, Czarnorzekach czy Puławach Górnych cieszą się dużą popularnością. Biegówek można posmakować na całym Podkarpaciu, także w lasach dawnej Puszczy Sandomierskiej i wśród delikatnie falujących krajobrazów Roztocza, gdzie najlepiej odpoczywa się od hałasu zatłoczonych miast.

Listę przebojów dla narciarzy uzupełniają Bieszczady uważane są za najlepszy w Polsce teren do uprawiania narciarstwa skiturowego. Całodzienne wędrówki po połoninach i skrzącym się w pełnym słońcu śniegu oraz długie zjazdy przez bukowe lasy obrosły już niemałą legendą. Pokonywanie kolejnych kilometrów pasma granicznego na skiturach może być najlepszym wstępem do zimowej przygody.

ENG

WINTER HITS OF PODKARPACIE

When the fetters of frost and snow take possession of the Podkarpackie Province, this region turns into a paradise for skiers and snowboarders. In the Bieszczady Mountains, Beskid Niski and the vicinity of Rzeszów, there are over a dozen ski stations and approx. 30 lifts. The slopes of various levels of difficulty are suitable both for learning to drive and improving your skiing skills.

Most of the downhill runs, including those with FIS approval, are waiting in Ustrzyki Dolne in Gromadzyń and Laworta, and the longest season can be seen in KiczeraSki in Puławy in the Low Beskids. The slopes in Arłamów, Bystre, Kalnica near Wetlina, Świątkowa Wielka, Chyrowa, Puławy Górne, Przemyśl and Krzeszów n. San are equally attractive. Slightly less advanced skiers choose the slopes located a short distance from Rzeszów in Strzyżów, Gogołów, Handzlówka and Dylągówka.

In addition to downhill skiing, cross-country skis have been the region's winter hit for many years. Well-prepared routes in Muczno, Ustjanowa, Krosno, Czarnorzekach and Puławy Górne are very popular. You can taste the runners all over Podkarpacie, also in the forests of the former Sandomierska Forest and among the gently undulating landscapes of Roztocze, where you can rest from the noise of crowded cities.

The list of hits for skiers is supplemented by the Bieszczady Mountains, which are considered the best area for cross-country skiing in Poland. All-day hikes in the meadows and glittering snow in the full sun, as well as long descents through beech forests have become quite a legend. Crossing the next kilometers of the border range on ski tours can be the best introduction to a winter adventure.

A novelty on the winter map of the Podkarpackie Voivodeship is the Bieszczad.ski Active Tourism and

W Bieszczadach, Beskidzie Niskim i okolicach Rzeszowa czeka kilkanaście stacji narciarskich i ok. 30 wyciągów.

In the Bieszczady Mountains, Beskid Niski and the vicinity of Rzeszów, there are over a dozen ski stations and approx. 30 lifts.

Nowością na zimowej mapie województwa podkarpackiego jest Centrum Turystyki Aktywnej i Sportu Bieszczad.ski w Wańkowej nieopodal Olszanicy, gdzie otwarto rodzinną stację narciarską z najdłuższą koleją linową w Bieszczadach i czterolinowym zjazdem tyrolskim o długości 1250 m.
Najbardziej znaną zimową rozrywką są kuligi, których tradycja sięga XVI wieku. Oświetlonym pochodniami saniom ciągniętym przez konie towarzyszą śpiewy, opowieści o bieszczadzkich i beskidzkich osobliwościach, czasem regionalna muzyka. Zwieńczeniem przejazdu jest watra - wspólne ognisko, grzane wino, proziaki i pieczona kiełbaska.
Niezapomnianym przeżyciem będzie zimowa podróż Bieszczadzką Kolejką Leśną, która aby nawiązać klimatem do kuligów proponuje turystom przejazdy półotwartymi wagonami. Przejażdżka umożliwia podziwiane widoków i okrytych śniegową kołderką karpackich lasów, bez większego wysiłku fizycznego i konieczności pokonywania zaśnieżonych

Sports Center in Wańkowa near Olszanica, where a family ski station was opened with the longest cable car in the Bieszczady Mountains and a 1250 m long Tyrolean slide.
The most famous winter entertainment is sleigh rides, the tradition of which dates back to the 16th century. The horse-drawn sleighs lit by torches are accompanied by songs, stories about the peculiarities of the Bieszczady and Beskid regions, and sometimes regional music. The end of the trip is watra - a common fire, mulled wine, proziaki and a baked sausage.
An unforgettable experience will be the winter trip

szlaków. Dlatego też Bieszczadzka Ciuchcia jest doskonałym wyborem dla rodzin z dziećmi, seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami.
W drodze do Beskidu Niskiego warto zrobić przystanek w Rudawce Rymanowskiej, by zobaczyć słynne lodospady. Imponujące sople zwisają ze skalnego urwiska w przełomie Wisłoka, przyciągając fotografów i amatorów wspinaczki lodowej.

ZASTRZYK ADRENALINY

Po emocje związane z prędkością najlepiej pojechać do Bezmiechowej, by na górze szybowników spróbować snowglidingu - szalonego ślizgu po śniegu na małej paralotni. Równie ekscytujący może być przejazd na specjalnej dmuchanej dętce. Snowtubing to fantastyczna zabawa dla całej rodziny, niezależnie od wieku. Trasy do przejazdów oferuje Kalnica, k. Wetliny oraz Laworta Ski k. Ustrzyk Dolnych.
W Ośrodku Narciarskim KiczeraSki w Puławach można rozsmakować się w akrobatyce snowbordowej. W tutejszym snowparku przygotowano strefę dla fanów skoków przez przeszkody, jazdy po muldach i wykonywania ewolucji powietrznych oraz 6-metrową skocznię narciarską, rail i śnieżną rurę.
Zimowa sceneria Podkarpacia idealnie współgra z widokiem sań ciągniętych przez psie zaprzęgi. Tu każdy, po zapoznaniu się z podstawami tresury, może wcielić się w trapera rodem z Alaski i na specjalnych saniach w towarzystwie psów rasy alaskan malamute i husky pokonywać śnieżne ostępy. Kilkukilometrowa podróż w tak niecodziennym wydaniu na długo pozostanie w pamięci. Alternatywą dla osób, które preferują zmotoryzowaną wersję śnieżnego safari, będą skutery śnieżne. Proponowane trasy są dobierane do umiejętności klienta, po wcześniejszym szkoleniu pod okiem doświadczonych instruktorów.
Gdy na Podkarpaciu zawita zima, w wielu miastach i miejscowościach powstają sezonowe sztuczne lodowiska i ślizgawki, na których można kręcić piruety. Najlepsze warunki do treningów łyżwiarstwa figurowego zapewnia Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dębicy, z całorocznym krytym lodowiskiem, dostępnym także dla amatorów.
Możliwość treningu i obejrzenia z bliska hokejowych potyczek, zawodów łyżwiarstwa szybkiego i figurowego oraz treningów zawodników gwarantuje tor lodowy i lodowisko na hali Areny Sanok.
Przeżyj prawdziwą przygodę. Zaplanuj swoją podróż i odkryj Podkarpackie zimą! ■

on the Bieszczady Forest Railway, which, in order to refer to the atmosphere of sleigh rides, offers tourists rides in half-open carriages. The ride allows you to admire the views and snow-covered Carpathian forests without much physical effort and the need to overcome snow-covered trails. Therefore, Bieszczadzka Ciuchcia is an excellent choice for families with children, seniors and people with special needs.
On the way to the Low Beskids, it is worth making a stop in Rudawka Rymanowska to see the famous icefalls. Impressive icicles hang from the rock cliff at the Wisłok gorge, attracting photographers and ice climbing enthusiasts.

ADRENALINE RUSH

For the thrills of speed, it's best to go to Bezmiechowa to try snowgliding on the top of gliders - crazy sliding on the snow on a small paraglider. A ride on a special inflatable inner tube can be equally exciting. Snow tubing is fantastic fun for the whole family, regardless of age. The routes for crossings are offered by Kalnica near Wetlina and Laworta Ski near Ustrzyki Dolne.
In the KiczeraSki Ski Center in Puławy you can taste snowboard acrobatics. In the local snow park, there is a zone for fans of obstacle jumping, mogul skating and aerial stunts, as well as a 6-meter ski jump, rail and snow tube.
The winter scenery of the Subcarpathian region perfectly harmonizes with the view of sleds pulled by dog sleds. Here, everyone, after learning the basics of training, can play the role of a trapper straight from Alaska and on a special sleigh, accompanied by Alaskan malamute and husky dogs, overcome the snowy backwoods. A journey of several kilometers in such an unusual edition will remain in your memory for a long time. An alternative for people who prefer a motorized version of a snow safari will be snowmobiles. The proposed routes are selected according to the client's skills, after prior training under the supervision of experienced instructors.
When winter comes to Podkarpackie, seasonal artificial ice rinks and skating rinks are created in many cities and towns, where you can shoot pirouettes. The best conditions for figure skating training are provided by the Municipal Sports and Recreation Center in Dębica, with a year-round indoor ice rink, also available for amateurs.
The possibility of training and watching the hockey matches, speed and figure skating competitions and training of players up close is guaranteed by the ice track and the skating rink in the Arena Sanok hall.
Experience a real adventure. Plan your trip and discover Podkarpackie in winter! ■

LOT DLA FIRM

Idealne rozwiązanie dla Twojej Firmy!

LOT Dla Firm to program lojalnościowy, który pozwoli Twojej firmie zmniejszyć koszty podróży służbowych. Zbieraj Punkty podczas podróży służbowych i wymieniaj na nagrody takie jak:

- bilety lotnicze
- hotele
- wstęp do LOT Business Lounge Polonez lub Mazurek
- usługi podwyższające standard podróży.

Z LOT Dla Firm:

- otrzymujesz 1000 powitalnych Punktów Premiowych
- zbierasz Punkty za każdy przelot LOT-em oraz za pobyty w hotelach
- zmniejszasz koszty podróży służbowych

To nie wszystko!

Zbieraj punkty za przeloty pracowników firmy na jednym koncie, a mile na prywatnych kontach w programie Miles & More. Dodatkowo masz możliwość naliczenia Punktów za odbyte podróże z LOT do 6 miesięcy przed rejestracją!

Nie czekaj dłużej!
Zarejestruj się na **lotdlafirm.com**

The perfect solution for your business!

LOT Dla Firm is a loyalty programme designed to reduce business travel expenses in your company.
You can earn Points on every business trip with LOT and spend your points on awards:

- flight tickets
- hotel stays
- access to LOT Business Lounge Polonez and Mazurek
- services that enhance your travel experience.

With LOT Dla Firm you can:

- earn 1000 Welcome Premium Points
- earn Points for each flight operated by LOT and hotel stays
- reduce business travel expenses

But there's even more!

You and your employees can earn Points on one LOT Dla Firm account and additionally miles on personal Miles & More accounts. You can also register Points on LOT flights flown 6 months before registration.

What are you waiting for?
Register on **lotdlafirm.com**

Jedna karta, wiele przywilejów
One card, many benefits

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

Dzięki karcie Miles & More możesz gromadzić i wykorzystywać mile zarówno podczas podróży, jak i na co dzień. Spójrz na atrakcyjne oferty, które daje największy w Europie program dla często podróżujących pasażerów.

With Miles & More card you can earn and spend miles both while travelling and on everyday purchases. Take a look at the attractive benefits offered by the biggest Europe's programme for frequent flyers.

Szybka i bezpłatna rejestracja

Skorzystaj z aplikacji mobilnej Miles & More i zgromadź dodatkowe 500 mil lub wejdź na stronę **www.miles-and-more.pl.**

Fast and free registration

Download Miles & More app and take advantage of 500 award miles or visit **www.miles-and-more.pl.**

Zarejestruj się już teraz
miles-and-more.com/pl/rejestracja

Register now
miles-and-more.com/en/registration

Po zarejestrowaniu można naliczyć wstecznie mile za przeloty oraz usługi partnerów z ostatnich sześciu miesięcy.

Gromadź mile nie tylko za podróże samolotem w ponad 30 liniach lotniczych, ale również korzystając z karty kredytowej, ubezpieczenia podróży, podczas zakupów oraz u 300 innych partnerów nielotniczych na całym świecie.

Wykorzystaj mile premiowe na przelot, podwyższenie klasy podróży oraz inne usługi między innymi pobyt w hotelu czy wypożyczenie samochodu.

By the way: after registration, miles for your flight or other partners services can be credited to you retrospectively within 6 months.

Earn miles not only when you are traveling with more than 30 airlines, but also take advantage of credit cards, travel insurance, shopping and with 300 other non-airline partners all over the world.

Spend award miles on flight awards, upgrade awards or other services such as stay in the hotel or car rental.

Wyjątkowe promocje

Skorzystaj z promocji milowych LOT-u, dzięki którym Twoja podróż stanie się jeszcze bardziej atrakcyjna.

NajMILszy poniedziałek - co dwa tygodnie masz możliwość wykorzystać mile na bilety - nagrody w klasie ekonomicznej już od 7 000 mil.
Okazje milowe - co miesiąc nowe fascynujące kierunki podróży w atrakcyjnych cenach, dostępne już od 15 000 mil.

Special offers

Take advantage of LOT mileage promotion and make your flight even more attractive.

Monday sMILEs - every two weeks you can redeem your miles for award ticket in Economy class from just 7,000 miles

Mileage bargains - every month award tickets are available just from 15,000 miles round trip in economy class.

aelia DUTYFREE
APART Z MIŁOŚCI DO PIĘKNA
PAYBACK
UNIQA

PIJ WARZYWA

PIJ SOK DO ŚNIADANIA

POTAS

ANTY OKSYDANTY

WIT.C

KOCHAJ ŻYCIE

POLISH AIRLINES

LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

LOT Warsaw **Transfer Guide**

Zapoznaj się z informacjami jak sprawnie przesiąść się na Twój kolejny rejs LOT na Lotnisku Chopina w Warszawie |
Please read the following information carefully It will help you during your transfer to LOT flights at Warsaw Chopin Airport

Przygotuj paszport i kartę pokładową | Please prepare your passport and boarding pass

Przesiadka między krajami w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to another Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka z kraju w strefie Schengen do kraju ze strefy Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka z kraju ze strefy Non-Schengen do kraju w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Następnie podejdź do kontroli bezpieczeństwa
4. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Next proceed to the security check
4. Please proceed directly to the gate for your next flight

Przesiadka między krajami w strefie Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli bezpieczeństwa
3. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to another Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or air bridge
2. Please proceed to the security check
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

Wejście do samolotu zamykamy na 15 minut przed odlotem! |
Gate closes **15 minutes** before departure!

W przypadku każdej przesiadki w ramach połączeń LOT, nie odbieraj swojego bagażu |
Do not collect your luggage if you continue your journey with LOT

Mapa Lotniska Chopina | Map of Chopin Airport

Poziom odlotów | Departures Area

LEGENDA: MAP KEY

Kontrola paszportowa | Passport control

Kontrola bezpieczeństwa | Security check

Wejście do terminala po przyjeździe autobusem z samolotu | Entrance when arriving to the terminal by bus

LOT Business Lounge "Polonez" (poziom 1 | level 1)

LOT Business Lounge "Mazurek" (poziom -1 | level -1)

Dodatkowa kontrola bezpieczeństwa w rejsach do USA | Additional security check for US flights

Obowiązkowy punkt weryfikacji | Mandatory interview point

LTC LOT Transfer Center

Strefa Non-Schengen | Non-Schengen Zone

Armenia | Belarus | Bulgaria | Canada | China | Croatia | Cyprus | Georgia | India | Israel | Japan | Kazakhstan | Macedonia | Moldova | Montenegro | Romania | Russia | Serbia | Singapore | South Korea | Sri Lanka | Turkey | Ukraine | United Kingdom | United States | Ireland

03N - 26N
Numery gate Non-Schengen | Non-Schengen Gate no.

Strefa Schengen | Schengen Zone

Austria | Belgium | Czech Republic | Denmark | Estonia | Finland | France | Germany | Greece | Hungary | Iceland | Italy | Latvia | Lithuania | Luxembourg | Malta | The Netherlands | Norway | Poland | Portugal | Slovakia | Slovenia | Spain | Sweden | Switzerland

01-08 23-45
Numery gate Schengen | Schengen Gate no.

Transfer do USA | Transfer to USA

Przylot ze strefy Schengen
Udaj się do kontroli paszportowej i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Schengen Area arrival
Proceed to passport control and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Przylot ze strefy Non-Schengen
Udaj się do kontroli bezpieczeństwa i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Non-Schengen Area arrival
Proceed to security check and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Obowiązkowy punkt weryfikacji
Miejsce wywiadu, do którego muszą udać się wszyscy pasażerowie lecący do Stanów Zjednoczonych!
Manadatory interview point
This point is obligatory for all passengers travelling to the United States!

Po rozmowie możesz być skierowany:
After interview you can be proceeded:

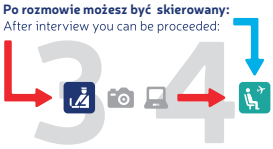

Do dodatkowej kontroli bezpieczeństwa oznaczonej na mapie symbolem powyżej. Udaj się tam jak najszybciej!
To additional security check marked on the map as above.
Proceed there as soon as possible!

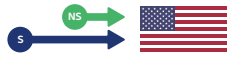

Brak wykonania obowiązkowej weryfikacji (wywiadu) oraz dodatkowej kontroli bezpieczeństwa w rejsach do USA skutkuje odmową przyjęcia na pokład samolotu! |
If you skip mandatory interview or additional security check you will be denied to board your flight!

BAGAŻ REJESTROWANY PRZEWOŻONY W LUKU BAGAŻOWYM | Checked baggage allowances

LOT BUSINESS CLASS

na długie dystanse | on long haul flights: 3 x 32 kg max

na krótkie dystanse | on short haul flights: 2 x 32 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY

długie dystanse | long haul flights: 2 x 23 kg max; 2 x 23 kg max

LOT ECONOMY CLASS

na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights: 1 x 23 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu rejestrowanego nie powinna przekraczać 158 cm. | The sum of the three dimensions should not exceed 158 cm.

BAGAŻ DLA DZIECI DO LAT DWÓCH | Luggage allowances for children up to 2 years of age

wózek składany | folding buggy **LUB** | or **fotelik samochodowy** | car seat + 23 kg max *

o maksymalnym wymiarze do 158 cm | maximum dimensions of up to 158 cm

***zależy od taryfy rodzica** | depending on parents' tariff

BAGAŻ PODRĘCZNY | Carry-on baggage

LOT BUSINESS CLASS

na krótkie i długie dystanse* | on short and long haul flights: 9 kg max + 9 kg

LOT PREMIUM ECONOMY

na długie dystanse** | on long haul flights: 8 kg max + 4 kg

na krótkie dystanse | on short haul flights: 8 kg max

LOT ECONOMY CLASS

na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights: 8 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu podręcznego (długości, szerokości i wysokości) nie może przekraczać 118 cm | The sum of three dimensions of carry-on baggage (length, width and height) should not exceed 118 cm

***Na rejsach z/do USA obowiązuje limit 1x12 kg** | There is a limit of 1x12 kg on flights to / from the USA

****Na rejsach z/do USA obowiązuje limit 1x10 kg** | There is a limit of 1x10 kg on flights to / from the USA

Dodatkowo do kabiny można zabrać albo torbę z latopem, albo torebkę damską o maksymalnych wymiarach 40 x 30 x 8 cm oraz o maksymalnej wadze 2 kg. Ze względów bezpieczeństwa cały bagaż kabinowy musi zmieścić się w szafkach nad głowami lub pod fotelem przed pasażerem. Wszystkie bagaże przekraczające dozwolone wymiary będą musiały być przepakowane lub zostaną nadane jako bagaż rejestrowany i będzie pobrana opłata według cennika.

In addition, one of the following items (max. 40 cm x 30 cm x 8 cm; max. 2 kg) may be taken on board free of charge: a laptop case or a women's handbag. For safety reasons, all carry-on baggage must fit in the overhead shelf on board or under the seat in front of you. All baggage exceeding the permitted size, will have to be repackaged or will be checked in subject to the relevant fee specified in the price list.

ZWIERZĘTA NA POKŁADZIE
Animals on board

Ze względów bezpieczeństwa podróżujące na pokładzie samolotu zwierzęta muszą pozostać w trakcie całej podróży w przeznaczonej do tego celu torbie lub klatce. | For safety reasons, animals travelling on board the aircraft must remain in a dedicated bag or cage during the entire trip.

PŁYNY W BAGAŻU PODRĘCZNYM
Liquids in your carry-on baggage

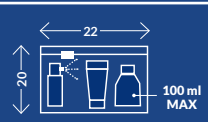

Szczegółowe informacje na temat wymienionych ograniczeń na stronie lot.com. | Detailed Information regarding the abovementioned limitations is available at lot.com

BEZPIECZEŃSTWO NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW LOT | Safety on board LOT aircraft

Zakaz palenia (również papierosów elektronicznych) | No smoking (including e-cigarettes

Zakaz picia alkoholu wniesionego na pokład lub kupionego w Duty Free | No drinking alcohol brought on board or purchased in Duty Free

Podczas startu i lądowania laptop musi być wyłączony i umieszczonyw kieszeni fotela lub na półce, a z telefonów komórkowych pasażerowie mogą korzystać wyłącznie w trybie samolotowym | During take-off and landing, laptops must be switched off and placed in the back seat pocket in front of you or on the shelf, and mobile phones can only be used in aeroplane mode.

Wizerunek członków załóg podlega ochronie prawnej. Uprzejmie prosimy o uszanowanie prywatności i nie-fotografowanie/niefilmowanie naszych pracowników, a także o nierozpowszechnianie wizerunku bez ich zgody | The image rights of cabin crew members are protected by law. Please respect their privacy and do not photograph/film our staff and do not disseminate their image without their permission.

Nieprzestrzeganie powyższych zasad, niewykonywanie poleceń załogi, agresywne zachowanie, a także próby niszczenia sprzętu w samolocie będą skutkowały interwencją odpowiednich służb oraz wyciągnięciem konsekwencji prawnych. | Failure to comply with the above rules, failure to follow the crew's instructions, aggressive behavior, as well as attempts to destroy equipment in the aircraft will result in the intervention of the relevant services and legal consequences.

TRANSAKCJE BEZGOTÓWKOWE NA POKŁADZIE | Non-cash transactions on board

Uprzejmie informujemy, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa bezgotówkowych transakcji płatniczych na pokładach swoich samolotów LOT zbiera i przechowuje niektóre z Państwa danych, np. imię i nazwisko, numer dokumentu tożsamości, adres zamieszkania i numer miejsca zajmowanego na pokładzie. W tym zakresie administratorem Państwa danych jest LOT*. W związku z powyższym przysługuje Państwu prawo wniesienia sprzeciwu, prawo dostępu do danych, prawo żądania ich sprostowania, ich usunięcia lub ograniczenia ich przetwarzania. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych pisemnie pod adresem LOT lub mailowo pod adresem e-mail: iod@lot.pl. Podawanie ww. danych osobowych podczas transakcji jest dobrowolne. Płatności gotówkowe dozwolone są wyłącznie w przypadku upgrade do wyższej klasy serwisowej na lotach dalekodystansowych. |
Please be advised that in order to ensure the security of payment transactions on board our aircraft, LOT is collecting and storing some of your personal data, e.g. your forename and surname, identity card number, residential address, and seat number. LOT* are the controller of the personal data provided above. You have a right to object, as well as right: to withdraw your consent, access to your personal data, to demand that your personal data is rectified or limited or to be forgotten.To discuss matters related to the protection of your personal data you can contact Data Protection Officer in writing, to the address of the registered office LOT or via e-mail: iod@lot.pl.

***Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., ul. Komitetu Obrony Robotników 43, 02-146 Warszawa** | LOT Polish Airlines, Komitetu Obrony Robotników St. 43, 02-146 Warsaw

Informacje zamieszczone w magazynie są aktualne na dzień oddania magazynu do druku. Aktualna oferta i wysokość opłat za przewóz dodatkowego bagażu dostępne są w biurach sprzedaży, Call Center bądź na stronie internetowej lot.com Na niektórych połączeniach obsługiwanych małymi samolotami mogą obowiązywać dodatkowe restrykcje odnośnie wielkości bagażu podręcznego. Torba-kosz do przewozu niemowląt lub fotelik samochodowy mogą być zabierane na pokład w miarę wolnego miejsca. Z rynku polskiego obowiązuje dodatkowa opłata serwisowa.

The information published in the magazine is valid as at the date the magazine goes to print and it does not constitute a commercial offer within the meaning of the Civil Code. In order to confirm the validity of this information please consult LOT Polish Airlines sales assistants at sales offices, contact the Call Centre or visit the website: lot.com.Additional carry-on baggage restrictions may apply to some flights operated by small aircraft. A baby basket or a car seat can be taken on board, if space is available. An extra charge applies to outbound flights from Poland.

dr n. med. Witold Waskiewicz
chirurg plastyczny
plastic surgeon

Oleksii Zhuravel
chirurg plastyczny,
plastic surgeon

OT.CO

OSIPOWICZ & TURKOWSK
CLINIC

dr n. med Katarzyna Osipowicz
dr Piotr Turkowski
założyciele OT.CO Clinic
the founders of OT.CO Clinic

OPERACJA NOSA - DOSKONAŁY EFEKT I MAKSIMUM BEZPIECZEŃSTWA

Operacja plastyczna nosa jest jedną z najczęściej wykonywanych procedur w ramach medycyny estetycznej. Dzięki temu zabiegowi możliwe jest przywrócenie właściwego oddychania, poprawa komfortu codziennego funkcjonowania pacjenta i niemal natychmiastowe nadanie właściwych i proporcjonalnych proporcji twarzy. Klinika OT.CO oferuje najnowocześniejsze sposoby rekonstrukcji nosa wykonywane przez wybitnych i uznanych specjalistów.

Nowoczesna operacja nosa i gwarancja doskonałych efektów

W naszej Klinice operacja nosa przeprowadzana jest niemal w każdym zakresie i z wykorzystaniem najbezpieczniejszych i najbardziej efektywnych, nowoczesnych technik. Dokładamy wszelkich starań, aby efekt przeprowadzonych procedur był dokładnie taki, jakiego oczekuje pacjent, przy czym zazwyczaj okazuje się jeszcze lepszy. Wszystko to dzięki zastosowaniu najbardziej zaawansowanych na rynku medycznym urządzeń i metod, takich jak np. PIEZO, czyli korekta z wykorzystaniem ultradźwięków, dzięki której zabieg wykonywany jest z niezwykłą precyzją i możliwie w sposób najmniej inwazyjny.

Dlaczego operacja nosa w klinice OT.CO to doskonały wybór?

Klinika OT.CO powstała z zamiłowania i pasji do piękna oraz nowoczesnych technik medycznych. Dzięki najwyższemu poziomowi oferowanych usług i ciągłym poszerzaniu grona zadowolonych i powracających pacjentów nasza placówka jest obecnie jedną z najczęściej polecanych Klinik oferujących zabiegi w zakresie medycyny estetycznej w Warszawie. Naszą misją jest rozwiązywanie problemów i uszczęśliwianie zgłaszających się do nas pacjentów. Doskonale zdajemy sobie sprawę, jak poszczególne przypadłości potrafią wpływać na komfort i jakość życia. Dlatego dokładamy wszelkich starań, by każdy pacjent korzystający z naszych usług, opuszczał Klinikę z uśmiechem na twarzy, wysoką samooceną i pełnym zadowoleniem z wykonanego zabiegu.

www.klinikaotco.pl

NOSE SURGERY - EXCELLENT RESULTS AND HIGHEST SAFETY

Rhinoplasty is one of the most frequently performed procedures in aesthetic medicine. Thanks to this treatment, it is possible to restore proper breathing, improve the comfort of the patient's daily functioning and give the face the right and proportions almost immediately. The OT.CO Clinic offers the most modern methods of nasal reconstruction, performed by outstanding and recognized specialists.

Modern nose surgery and a guarantee of excellent results

In our clinic, nasal surgery is performed in almost every scope and with the use of the safest, most effective and modern techniques. We make every effort to ensure that the results of the procedures performed are exactly what the patient expects, but usually it turns out to be even better. All this thanks to the use of the most advanced devices and methods on the medical market, such as PIEZO, i.e. correction with the use of ultrasounds, thanks to which the procedure is performed with extreme precision and possibly in the least invasive way.

Why is nasal surgery at the OT.CO Clinic an excellent choice?

The OT.CO Clinic was established out of love and passion for beauty and modern medical techniques. Thanks to the highest level of services offered and the constant expansion of the group of satisfied and returning patients, our facility is currently one of the most recommended clinics offering aesthetic medicine treatments in Warsaw. Our mission is to eliminate aesthetic imperfections and make our patients happy. We are well aware of how individual ailments can affect the comfort and quality of life. That is why we make every effort to ensure that each patient, who uses our services leaves the clinic with a smile on their face, high self-esteem and full satisfaction with the procedure performed.

www.otcoclinic.com

Piotr Turkowski
chirurg plastyczny /plastic surgeon

OTCO Clinic

otcoclinic

22 690 03 33
kontakt@klinikaotco.pl

ul. Bartycka 24B/U1,
00-716 Warszawa - Mokotów

ul. Popularna 13,
02-473 Warszawa - Włochy

ul. Zgrupowania AK Żmija 12,
01-876 Warszawa - Bielany

GRANDHOTEL TIFFI

Luksusowy, pięciogwiazdkowy GrandHotel Tiffi położony jest w samym sercu Iławy, nad Jeziorakiem, najdłuższym jeziorem w Polsce. Kucharze z Włoch i Tajlandii gwarantują niezapomniane wrażenia kulinarne i oryginalne potrawy, a prawdziwą perłą tego miejsca jest Tiffi Spa Dharma z terapeutkami z Tybetu, Indii i Bali, paletą zabiegów orientalnych i ajurwedyjskich. Trzypoziomowa strefa dla dzieci Tiffi Landia zapewni rozrywkę dla najmłodszych pod opieką zespołu animatorek. 1200m^2 strefy eventowo – konferencyjnej gwarantuje doskonałą obsługę konferencji i bankietów. Dojazd do Iławy ułatwia nowoczesny pociąg pendolino (1h40min z Warszawy, 55min z Gdańska).

Serdecznie zapraszamy.

ul. Dąbrowskiego 9 | 14-200 Iława | Poland | tel.: +48 89 651 97 97 | recepcja-ght@tiffi.com | www.grandhotel.tiffi.com
ul. Żeglarska 7 | 10-160 Olsztyn | Poland | tel.: +48 89 555 20 01 | recepcja-tbh@tiffi.com | www.tiffiboutiquehotel.com